

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A láva.

Budapest, május 13.

Van-e rettenetesebb tragikum, mint az, ha a föld megöli a fiait? A föld, amelyet becézgetve anyaföldnek hívunk, s amely évezredek óta békén türi, hogy puha kérégték ekével hasogassák, boronával fésüljék. A nagy, nyugodt földnek, a virágos ligetek titkos táplálójának, a barna humusznak, amely csupa nyugalom és méltóság, tehát vannak szenvedélyei is, kiút rajta a láz, s a májusi földszagba, orgonaparfümbe egyszerre egy forró lélekzet hördül és négerek, mulattok, fehérek tízezrei rohannak szét jajveszékelve egy vulkántól, amelyen át kicsapott a föld évmilliói tüze, a Naptól kapott égő örökségünk. És egyszerre megrendül a földdel együtt a beléje vetett hit, megreszketnek a talaj nyugalmához szokott terdek, s egy pillanatra mi, emberiség, úgy érezzük, hogy idegenek és tévelygők vagyunk a Földön, vándorok egy pallón, amely leszakadhat alattunk. Erre a pillanatra el is felejtjük az alkonyi csönd bűbáját, a déli verőn ragyogó buzaföldek derűs méltóságát, a nyugodalmat északákat, s még a tengernek ama rettenő viharjait is, melyek hitvány locsogással törpülnek a fantáziában, amikor így megmozdul a Leviathán és a biblia bosszuálló versei táviratokban elevenednek meg. Mik a ti háborútok, perlekedéseitek, a Föld haragjához képest? Mi a ti emberi históriátok és prehistóriátok a hegyek és tengerek történetéhez mérve? És mik a ti rémeitek, a ti lármás hangjaitok és a világtörténet minden háborújának toporzékolása összevéve a Föld hangjához hasonlítva? Ritkán szólal meg, de ha megszólal, királyok torkán akad el a lélekzet és lefűzi az apokaliptikus írójának fantáziáját.

A martiniquei láva rövidke időre egy gondolatba forrasztotta össze az egész embe-

riséget. S nem érdemes-e a följegyzésre az a nap, amikor ily nagyon egyeknek érezzük magunkat mind, akik ezen a földön élünk? Száz és ezer esztendőknél át folyton a különbségeinkből táplálkozunk. A fajok, nyelvek s ezek határain belül a rangbeli és egyéni különbségek harcolnak egymással. Ebbe a nagy küzdelembe nagy és kis apostolok próbálnak egy közös gondolatot dobni. És milliók meg milliók élnek ezen a világon, akiknek sejtelmük sincs azokról a nagy gondolatokról, melyek egyszerre dobantják meg a kisebbség szívét. Ismert és nem ismert néptörzsek ezrei nem tudnak az Isten gondolatáról és a názáreti Jézus tanításáról. Már azt kell hinnünk, ha róluk gondolkozunk, hogy nem tartoznak hozzánk, mert nem látjuk a rokonság szálait, amik hozzájuk kötnek. Nem érezzük soha, hogy egyazon természet gyermekei vagyunk s hogy egy volt az anyánk. Robbanó golyókkal kartácsoljuk őket, s ők felfalják, aki közülünk közbükk kerül. Nagy nemzetek kínos munkával dolgoznak azon, hogy hozzánk hasonlókká váljanak; a szerezsen alkalmazkodik, a rézbőrű nem. Civilizálják tehát a szerezcent és brutálisan pusztítják a rézbőrűt.

S mi történik? Egy napon megszólal a láva. Kifröccsen a föld vére egy lázas seben keresztül, felégeti a mi hangyabolyainkat, megmérgezi a levegőnket és nincs földi istenség, amelyivel szóba állna. Űt, zuz, éget, mérgez — nincs előle menekvés. Ha csupa tűd volna, se bírná a kénes lehelletet; ha száz lábada volna, se tudná megszaladni a láva elől; ha kovából volna a tested, acébból a bőrdöd és gyémántból a szemed, épp oly nyomorultul égnél meg, olvadnál el és lobbanna ki a világod, mint most, törékennyi corpuossal. Építheted a vackodat vályogból vagy gránitból, hegyre vagy völgybe, uszthatol a tengeren, vagy röplüthetsz a le-

vegőben, a láva megolvast mindent, felszakítja a hegyet, betemeti a völgyet, felforralja a tengert és forró mérget fű a levegődbe. Innen pontosan és fizikailag nincs menekvés, itt nem segít gyorsaság, vakmerőség és ravasz elme, mert ha a föld gyilkolja a fiait, abba nincs beleszólása sem itt, sem az Űrben senki-nek, ez családi ügy. Ki vagyunk szolgáltatva neki. Életet ad, gyönyörűséget osztogat, tessék elszenvadni a haragját is.

És ez az, amit mindnyájan érezünk mostanság, akik Greenwichől Greenwichig ezen a bolygón lakunk. Ebben az érzésünkben — gondolkoztatok rajta egy kicsit — nem különbözhetünk senki másától. Fehérek és feketék, keresztények, zsidók, buddhisták, bálványimádók, kicsinyek és nagyok, szegények és gazdagok — e pillanatban mind Gea mater fiai vagyunk, akik közül néhányszor tízezret leforrázott és fölpiszkált az anyánk, mint hangyabolyt a gyerekek. És a mi igazi nagy hazaszeretettünk, az asztronómiai és geológiai értelemben vett Földhöz való kényszerű ragaszkodás gondolata jár-kezel az elménkben. Mi ezeket a megégett négeket, mulattokat és fehéreket nem úgy sajnáljuk, mint egy háboru elesetteit, hanem mint az emberi nyomorúságnak és véghetetlenül parányi mivoltunknak szomorú áldozatait. Olyan természetű, olyan őseredetű ez az érzés, hogy e pillanatban képesek vagyunk önszertartozandóságot érezni nemcsak a világ minden emberével, hanem megérezzük az állatokkal és füvekkel való rokonságot is. Martinique szigetén nemcsak emberek, hanem lovak, bogarak, pálmák és füvek is pusztultak el. Ott egy napon meghalt a Pelée körül a szerves világ, mert megölte a szerveset. Ez a kifejezés: *mi, szerves lények*, mostanság az érzés és gondolkodó ember lelkében egy meleg akkorddal cseng vissza, holott máskor a tudományos rendszerek eltulzadásában nyilvánuló komikum érzik ki belőle.

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

IV. Mi kell ahhoz, hogy igazi ur legyen az ember?

A színelőadás utáni lakoma eltartott reggelig.

A háziasszony és a vice-háziasszony is kintartottak világos-virradtig. Ebben a nőknek különös természeti adományuk van. Elálmosodott nőt meg nem láttunk soha.

Aztán eléggé mulatságos is volt a társaság. A bécsi előkelő társaság ifju (és örökifju) legkiválóbb tagjai mind kedves társalgók.

Akik a társasághoz tartoznak, azok mind a gyermekkorú kicsinyített neveiket viselik, ahogy ők hitták magukat, amikor még a kemény betűket nem tudták kimondani. „Dusi“, „Muci“, „Blitus“, „Mulus“, „Fifi“, „Lulu“, ami nagyon helyes, mert ősi predikátumos eszládnév az van százával a világon, de „Blunci“ csak egy van. Ha azt kimondják, rögtön előtűnik áll az alakja. Mindenki tudja, hogy ez Bendegúz ivadéka, annak is ilyen volt a cvikkere, parókája.

Még Tihámér nem kapta meg a gyermeknevét; még nincs bevéve a klubba. Majd ha

bejut egyszer, ötlet úgy fogják hívni, hogy „Tityi“.

A poharazás közben kiki a maga kedvenc témáját igyekezik abroszra hozni. Dusiinak a bécsi palotájában hirhedett a japáni terme, igazi Szaumákkal: ő a keramikával kezd.

Tihámér félvállról szól oda: „ilyen van az én tisztartónémnak is. Az öregem hozatta neki Yokohámából.“

Ezt Dusi soha meg nem fogja Tityinek bocsátani.

A viperanyelvű Blitus felkapja a tárgyat s tovább lóditja:

— Őh a mi háziurunk sok olyan előnyvel bír, ami őt magasra emeli: van saját kápolnája és udvari káplánja.

— En biz az égi jókról gondoskodást tartogatom késő vénségemre, — szól bele Windstüll bankár, — nagyobb uraságnak tartom annál a vadaskertet. Az már ury fényűzés.

— Ilyen másnak is van, — dörmögi az ideges Fifi. — Az enyimbem még bölények is vannak. Most láttuk a színházát. A maeoénásnál kezdődik az ur.

A Lulu odasugott a Bluncijnak: — Legnagyobb uraság az, mikor egy magyar ur saját lengyelt tart magának.

Negrotin nem hallotta a sugást, de egy gunyos oldaltekinetből megérthette, hogy ő rá példálózna.

Mikor valakit megszólalnak, olyankor szokás

annak a védelmére kelni, — hogy még mélyebben bemarásák.

— A lengyel csak olyan ur, mint mi vagyunk, — mondá Blunci.

— A birtokai persze Kamesatkában fekszenek. Negrotin fölkel az asztaltól s eltűnt a mulatozó társaságból. Észrevette, hogy ő nem ur: nem való ide.

Akkor aztán a fényes nagyurak szóba hozták a legmagasabb minősítését az igazi urnak: elkezdtek beszélni a nemsokára bekövetkező freudenau lövészenyekről.

Ez az igazi! Tihámér megtudhatta, hogy melyik ut vezet a Parnasszusra.

A versenyló-istálló.

Ez ugyan kitalálhatta volna a cím után is. A jockey a protektor! A ló nemesít meg.

A kinek versenystállója van, az főrend, a társaság tagja: akármelyik fiától származott is Noé apának. A dress adja meg a nemességet, a turf a *gradus ad Parnassum*.

Elhatározta magát, hogy a másik lábával is felkap a kengyelbe.

És célt ért.

A versenypárpái ugyan nem nyertek a futtatáson, de a gazdájukat bevitték az óhajtott paradicsomba, a jockey-klub szentélyébe.

E közben Negrotin is gondolt ki valamit, hogy ő se legyen csak a „mi lengyelünk“.

(Folytatása következik.)

És nem szép, vagy legalább is érdekes gondolatnak az, hogy ebben a nagyszerű rokonsági együttérzésben egyformán vesznek részt a világ császárai és a padok alatt alvó csavargók? Egyformán esik gondolkodóba a mi törekvésünk és vándor voltunk felett mindenki, aki megtudja, hogy valahol messze megindult a láva és megölt egy várost. Amikor az emberek csatáznak, a huszárlovak és ágyukerekek eltapossák a mező virágját. Nem vagyunk-e eltaposott fűszálak viszont mi, emberek, amikor a Föld csatázik a felhőkkel? A példaszó szerint közös rokon vagy barát nem tartja egy össze az embereket, mint a közös ellenség. Mig közös anyánk és kenyéradó gazdánk a föld, addig gyűlölettel, vagy felve nézünk egymásra; amint egy napon közös ellenségünké vált, vágy támad bennünk, szeretni egymást, érezni a rokonságot.

Az a láva, amely tizezreket nehéz halálal ölt meg Martinique szigetén, megtanít bennünket arra, hogy tudatlan csavargók vagyunk a mi legszűkebb hazánkban. Megtanít arra, hogy nem vagyunk urak, hanem aláztosak és porrá éghetők. Megtanít arra, hogy bár a felületekből apró és ravasz erőket ki tudunk csalni a mgunk céljaira s térképre tudjuk rajzolni, amit látunk, nem ismerjük sem a levegőget, sem a tengerek nagy vizeit, sem a földet, amelyen lakunk. Megtanít arra, hogy kicsinyek vagyunk, mert a hódításaink apró semmiségek és mint eddig nem, ugy ezentul se fogjuk meghódítani a levegőt, a vizet és a földet. És végül megtanít arra, hogy rokonok vagyunk, nagyon közeli rokonok mindnyájan, mert ime, mint báránnyok a viharban, ugy buvunk össze csüggedt reszketéssel, amikor a föld a maga történelmét csinálja.

Molnár Ferenc.

Az appropriáció.

Budapest, május 13.

Napirend előtt a t. Ház gazdasági bizottságának jelentése kapcsán szóba került az új parlamentbe való átköltözés ideje. S itt gróf Apponyi Albert megragadta az alkalmat annak kijelentésére, hogy a maga részéről szeretne ragaszkodni az ideai ősi dátumhoz, mert ha tovább is a régi hajlékban kellene maradni, arra a rövid időre is igen nagy átalakítások volnának szükségesek.

Az elnök kijelentésében az egész törvényhozás megnyugodott.

Jenkins, a megtért dohányos.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Bret Harte.

I. Elmélkedés a szivarról.

— Egy szivar naponkint! — mondotta Boompointer, a bírő.

— Egy szivar naponkint! — ismételte John Jenkins és sebtiben munkapadjá alá dobta félig elszítt szivarját.

— Egy szivar naponkint, az három cent naponkint, — jegyezte meg a bírő — és tudja-e, hogy mennyi az naponkint egy szivar, vagyis három cent egy esztendő alatt?

John Jenkins kiskorában kijárta a falusi iskolát s jelentékeny volt a számtani tudománya. A munkapadján ott volt egy darab pala, azt a kezébe vette, meg krétát is kotort elő és öntudatos büszkeséggel nekilátott a számvetéshez.

— Eppen negyvenhárom dollár és nyolcvan cent, — mondotta aztán és letörülte a verejtéket kiizzadt homlokáról s közben az arca becsületes lelkesedéstől izzott.

— Jól van, barátom és ha ön naponkint megtakarítana három centet, a helyett, hogy elpazarolja, nem volna-e akkor tulajdonosa egy új öltözet ruhának, egy illusztrált családi bibliának, egy zártszéknek a templomban, egy daloskönyvnek és még sok egyéb szép és hasznos dolognak? — Aztán mindinkább növekvő komolysággal folytatta a bírő: — Es ha tekintetbe veszi, hogy szőkőv is van, amiről csudálatos módon megfélemeztek, akkor három centtel többje van, barátom! Három centtel több! Mit venne azért, barátom?

— Egy szivart, — felelt Jenkins s ugyan

Az appropriációs vitában ma Krassnay Ferenc szokott tüzes modorában szedte apróra Kristóffy József tegnapi beszédét s temperamentumosa polemikája sok lelkesedést váltott ki a szélsőbali hallgatóságból. Pedig mikor utána Kristóffy József személyes kérdésben felszólalt, kiderült, hogy azt a tegnapi sokat emlegetett beszédét minden oldalon alaposan félreértették. Ma Kristóffy világosabban beszélt s kimutatta, hogy mikor a nemzetiségekkel szemben a legbékésebb elbánás szükségét hangoztatta, azokra a százezrekre gondolt, akik nemzetiségüket ápolva mentesek maradtak az izgatástól s az állam rendjét megbolygatni sohasem akarták. Az izgatókkal szemben Kristóffy is a legridegebb elbánást tartja helyénvalónak. Hát ez a felfogás természetesen nem eshetik kifogás alá, ez már egészen más. Elég kár, hogy Kristóffy tegnap nem kontradistingvált ilyen világosan, mert akkor minden félreértésnek elejét vette volna.

Nagyon tetszett a függetlenségi pártnak Bakonyi Samu beszéde, mely csupa lendület volt. Beszédének az a része, melyben felpanaszolta, hogy a magyar delegációban német szó is esik, olyan viharzást keltett a baloldalon, mintha ez mai fölfedezés volna. Pedig Hódossy Imre nyomban kijelentette, hogy az országos bizottság ülésében senki se él német szóval, csak az albizottságokban teszik meg a tanácskozás gyorsabb tempója érdekében, hogy a delegátusok bizonyos felvilágosításokat németül kérnek a közös miniszterektől. De ezt még az ellenzéki delegátusok is megteszik. S ha Bakonyi Samu, egyébként a maga szempontjából elmesen, ugy élezi ki a kérdést, hogy a delegációban az az ősz politikusi beszéd németül, aki Erzsébet királynőt magyar nyelvre tanította, hát ebben a meglepődésben van egy csöpp affektáció. Mert aki a királynőt magyar nyelvre tanította, arról a legkisebb gyermek is tudja, hogy évtizedek óta szerkeszti a legnagyobb német újságot. S azt a nagy becsületet, melylyel iránta a magyarság viseltetik, éppen azzal érdemelte ki, hogy azzal a német újsággal magyar politikát csinált mindig és csinál ma is. És ha a delegációban olykor németül beszéltek, ezek a német beszédek szellemre annyira magyarok voltak, hogy még az ellenzék elismerését is kivívták. Mások azonban nem tagadjuk, hogy a panasz érdemére nézve van igazság Bakonyi rekrimációjában. A közös miniszterek közül, aki magyar volt, az tudott Ausztria hivatalos nyelvén, a paritás tehát megkövetelné, hogy aki közülök osztrák, az is tudjon Magyarországon hivatalos nyelvén. A mai helyzet: szükségállapot. Örökre így nem maradhat. Egy-

buzgókodott, hogy elrejtse az arcát, mert érezte, hogy megint csak elpirult mélyen.

— Nem, uram — mondta a bírő szelid mosolyal — valójában olyvasalamihé jutna azért a három centért, ami többet ér minden pénznel! Mert ki tudja, hogy e három cent révén (ha a misszió-perselybe kerül) nem jut-e öntudatára az ő nyomoruságos helyzetének s ezzel nem szabadul-e meg az elkárhözástól valamelyik pogány, aki meztelenül és bűnösen tévelyeg most még valahol.

A bírő ezek után távozott és töprengései közt hagyta Jon Jenkinst.

— Három cent naponkint — dünnyögte. — Negyszáz év alatt negyszázharminyolc dollár om és tíz centem volna. Akkor feleségül is vehetném Maryt! . . . Ah, Mary! . . . és a fiatal ács nagyot sóhajtott, elővett egy huszonötcentes Dagerrotípát a melléyzesebből és hosszasan és áhítatosan nézte annak a fiatal lányának az arcát, akin muszlin volt és korall, majd elszánt arakifejzéssel műhelyének ajtajára akasztotta fel a képet.

Fájdalom, az ő jó elhatározásai csak nagyon későn jöttek meg. Aznap éjszaka különben a félig égett és eldobott szivar felgyújtotta John Jenkins műhelyét. Egészen leégett minden felszerelésével együtt és nem volt — biztosítva.

II. Lefelé a lejtőn.

— Hát még mindig megmarad a szándéka mellett, hogy feleségül megy John Jenkinshez? — kérdezte a bírő s tréfásan, atyai bizalmasodással a magasba huzgálta Mary Jonesnek, a falu szépeinek aranyfűrtjeit.

— A mellett maradok — felelte a szép, fiatal leány. — Igen. Ő megígérte, hogy megjavul, amióta minden vagyunkája odaveszett a tűzben. . .

— Az ő végzetes szokása miatt, ámbár elég

előre pedig meg lehet abban nyugodni, hogy csak az albizottságok intímebb körében használják olykor a tanácskozás gyorsítása szempontjából a német nyelvet is.

A mai vita utolsó szónoka a néppárti Abaffy Odön volt. Kár, hogy tulhalkan elmondott beszédét még közvetlen környezeté is alig hallhatta, mert olvasás után el kell ismerni, hogy a beszéd nem volt tartalmatlan s bár a megyei élet kritikájában nem tudott az egyoldalúságból kivergődni, egészen józan mérséklet mutatkozott fejtegetéseiben.

Holnap talán befejeződik az általános vita s akkor Seüll Kálmán miniszterelnök hosszabban fog válaszolni az elhangzott ellenzéki felszólalásokra.

A képviselőház ülése május 13-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert, majd Daniel Gábor. A kormány részéről jelen vannak: Seüll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, gróf Sechemyi Gyula, báró Fejérváry Géza.

Beltita Béni előadó jelenti, hogy Baranyavármegye pécsvárai választókörletében az igazoló állandó bizottság nem tartja szükségesnek a vizsgálat elrendelését és kéri a Házat, hogy a pécsvárai választókörletében az új választást rendelje el. (Helyeslés.)

Bírő Lajos előadó: Előterjeszti a gazdasági bizottság jelentését.

Szederkényi Nándor kéri, hogy az új költségvetés tartalmazza-e a Ház átköltözésének költségeit az új parlamentbe.

Bírő Lajos: A költségvetésben nem foglaltatnak az új országháza előreláthatólag már az ez év folyamán történendő átköltözéssel járó kiadások. A gazdasági bizottság annak idején e órára póthitelt fog kérni. Hogy vajon át fog-e költözökni a Ház már az idén az új épületbe, vagy sem, az a Ház belátásától függ.

Szederkényi Nándor azt kéri, utasítsák a gazdasági bizottság, hogy az áthelyezés kérdéséről a Háznak rövid idő alatt tegyen jelentést. (Helyeslés a szűlsőbaloldalon.)

Elnök: Én feltétlenül szükségesnek tartom, a magam részéről feltétlenül ragaszkodom ahhoz, hogy a képviselőház a jövő őszi ülésükre már az ez év országháza költségkötőkjei (Helyeslés), már abból a szempontból is, mert különben félre, ha a telet ebben a házban kellene töltönnünk, itt oly tatarozásokra volna szükség, amelyekről oly házban, amelyet elhagyni készülnünk, nem tartanék megengedhetőnek. (Általános helyeslés.) Nincs is semmi kétségem az iránt, hogy az átköltözés az őszi ülésükre lehető lesz és meg fog történni. Minden utasítás nélkül köteleessége a gazdasági bizottságnak, illetőleg az elnökségnek, mely egyszersmind a gazdasági bizottságnak elnöksége is, hogy az átköltözéssel járó költségeket, amennyiben azok előre megállapíthatók, kellő időben összeállítsa és a Ház határozatáhozalának tárgyává tegye. Gondolom, méltóztatnak ebben megnyugodni. (Általános helyeslés.)

Bírő Lajos, a gazdasági bizottság előadója: Előterjeszti, hogy a könyvtár rendezése, tüzetes átvizsgálása és rendszeres beosztása végett még két

oktalan arra, hogy engem okoljon azért a tűzesetért, — szólt közbe a bírő.

— Attól kezdve — folytatta a fiatal leány — erősen megfogadta, hogy lemond arról a gonosz szokásáról. A helyett egy ehető növénynek, az indiai ratannak a héját rágja, amely ámbár nem olyan jó minőségű és nem olyan erős, mint a dohány, de nem is költéses. Hozzá akarok tapadni, — folytatta a fiatal leány, belemelegedve a megkezdett beszélgetésbe — mint a fiatal szőlő-inda, mely a fehér sziklára felkuszlik. Kérem szépen, ne szidjon meg, bírő ur, de már csak férjhez akarok menni John Jenkinshoz.

A bírő láthatólag meg volt indulva. Az asztalhoz ülve sebtiben néhány sort írt egy darab papírosra, összehajtogatta és John Jenkins eljegyzett mátkájának a kezébe nyomta.

— Mary Johns, — mondotta aztán nagy komolyan — ime fogadja el, ezt a csekélységet nászajándékkul olyan valakitől, aki a maga hüségét és tisztességét nagyrabecsüli. Emlékeztesse ez majd rám az oltár előtt.

Es arcát szembekendőjébe rejtve a komoly és szilárd férfi sietve odahagyta a szobát.

Mikor az ajtó bezárult, Mary szétbontotta a papírosát. Utalvány volt a sarki kalmárhoz három méter finallérról, egy levél gombostűről, négy font szappanról, egy font keményítőről és két skatulya gyújtóról.

— Nemes, jószágos szívű ember! — ennyit tudott csak susogni Mary s tenyerébe rejtve arcát, könnyekbe tört ki.

Cloverdale harangjai vidáman csengtek az esküvőhöz.

— Milyen csinosak mind a ketten! — mondták mindenfelé, amikor Mary Jones félnéken John Jenkins karjára támaszkodva a templomba lépett.

szakszerű állás és pedig a X. fizetési osztály harmadik fokozatába sorozandó segédkönyvtárnok és a XI. fizetési osztály második fokozatába sorozandó könyvtári segédszűz állás szerveztessék. (Helyeslés.)
 A Ház a gazdasági bizottság jelentéséhez hozzájárul, valamint ahhoz is, hogy *Desszeffy* Arisztid háznagyti titkár a VI. fizetési osztály első fokozatába osztassék be.

(Az appropriáció.)

Krasznay Ferenc: Kristóffy tegnapi beszédével foglalkozik, amelyben igaztalanul és kíméletlenül kritizálta meg az ellenzék összes pártjait. Mintán a tuloldald eddig csak egy szónokot állított, joggal hiheti, hogy annak az egynek a kritikája az egész szabadelvűpártnak az ellenzék felől táplált véleményét inkorporálja. Kifejezőségi Kristóffy, hogy a függetlenségi párt programja régi s fegyverei is régiek. A függetlenségi párt programja az a világító torony, melyből a szabadelvűpárt táplálkozott, azok az ideák, melyeket szabadelvűpárt aprópénzre váltott fel...

Justh Gyula: A választói előtt másképp beszélt. **Krasznay Ferenc**: Ezek az ideák elég lesznek ennek az országnak pár száz esztendőre. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) **Kristóffy** a kiegyezésről azt mondta, hogy az ország konszolidációjának az oszlopja. Hát ma ezt állítani legalább is hipokrizis. (Helyeslés a szélsőbalon.) mikor a kiegyezés csőd előtt áll. Támadta a függetlenségi pártot szociálpolitikai járárt is. Utal e tekintetben a függetlenségi párt valdezelvűpártára, melynek szociálpolitikája a legmodernebb. A progresszív-adó behozatala, a kivándorlási kérdés rendezése, a homestead mind benne vannak ebben s nem állanak e ezek legközelebb egy modern demokráta államhoz. Ugy látszik, hogy **Kristóffy** nem olvassa az országgyűlési naplókat, mert máskülönb nem mondott volna ilyeneket.

Amiket **Kristóffy** mondott a nemzetiségi kérdésről az homlokegyenest ellenizék **Hódossy** azon fejtegetéseivel, melyeket új jogász elméjének szabotosszágával a nemzeti kérdésről tett s amelyeket a szabadelvűpárt osztatlan tetszéssel fogadott. Veszedelemes volna a képviselő urat ilyen elvekkel valamely nemzetiségi ügyében valami fontos közhivatalnok állással megbízni. A liberalizmussal ma már dicekedni nem érdemes a tuloldalnak.

Vészi József: Az ellenzékjével szeml!
Molnár János: Ez nagyon Vésziés! (Derültéség.)
Krasznay Ferenc: A függetlenségi párt képviseli az igazi liberalizmust s legjobb volna a liberalizmust történetéből kitörlni azt, amit a liberális párt tett.

Justh Gyula: Csak diszkreditálja a liberalizmust!

Krasznay Ferenc: A vita tulajdonképpeni tárgya tér. Kifejté azokat az okokat, amelyek miatt bizalmatlansággal viseltetik a kormány iránt. A kiegyezés kérdésével foglalkozik. Magyarországot nem szabad tovább abban a bizonytalan helyzetben hagyni, melyben most van az Ausztriával való kapcsolatok folytán. A miniszterelnök feladta mindama garanciákat, amiket az 1899. XXX. t.-oik tartalmaz.

Széll Kálmán miniszterelnök: Egyet sem adtam fel!

Krasznay Ferenc: Egy negyedóra mulva más véleményem lesz a miniszterelnök ur!

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt már nem hiszem!

Krasznay Ferenc: A mexikói szerződés kérdésében feladta az említett t.-o. IV. szakaszát. A kiegyezési tárgyalásokkal foglalkozik. Mély sötétség mindenütt, csak annyit tudunk, hogy a helyzet válságos. Ugyanugy vagyunk a vámtarifa tárgyalásokkal.

De a menyasszony nagyon meg volt indulva s a vőlegényen lázas izgatottság látszott. A keresztényen John Jenkins aggodalmasan kotorászott a mellényzsebében.

Talán a gyűrűje miatt aggódik? Nem...
 Valami kis barnás anyagot vesz elő a zsebéből s leharap belőle egy keveset, nyugtalanul körül nézve közben.

Ketten azonban meglátták. Boomponites, a bíró jelentőségtelesen rázta a fejét. Mary Jones sóhajt egyet és halk imát susog. Az ura — rági!

III. Az utolsó fejezet.

— Micsoda, több kenyeret? — mondja John Jenkins vadul. Mindig, egyre csak pénzt akartok kenyérre. Atk... népség. Tönkre akartok tenni a pazarlásokkal?

— Es mikorigy kidühöngte magát, elővett zsebéből egy pálinkás-flaskót, egy pipát és papírba göngyölt dohányt. A pálinkát az utolsó cseppig kiitta, az üres üveget pedig hozzávágtta legnagyobb gyermekének, egy tizenkét éves fiúnak a fejéhez. A löveg a fiu halántékát érte s a gyerek arra holtan terült el a földön.

Jenkinsné, akiben aligha ismerte volna meg valaki az egykor szép Mary Jonest, felkapta fiának meredt testét s a hátsó udvarban a kut mellé vitte a szerencsétlen gyermeket, aztán szomorúan ment vissza a házába. Máskor, a boldogabb napokban sirt volna az eseten. Könnyei most ol voltak apadva.

— Apa, téged meg kell büntetni a viselkedéért — szólalt meg a legkisebb Jenkins. — Hova akarsz jutni, mikor meghalsz?

— Itt van lal — fakad ki dühösen John Jenkins. — Így vagyunk, ha a gyerekeket szabad szellemben neveljük, ez az eredménye a vásárnap iskolának.

Az apai ököl lesújtott a kis fiu fejére s egy

Csak annyit tudunk, hogy 1400 tétel közt csak háromnegyed rész van tisztázva. S mi Magyarországon oly indolenciával vagyunk, hogy nem tudjuk, mely tételek minosenek még tisztázva. Németországban persze kivitték a nyilvánosság elé. Kéri a miniszterelnököt, hogy tájékoztassa az országot ebben a fontos kérdésben. (Helyeslés a szélsőbalon.) A történelem úgy fogja megítélni Széll Kálmánt, hogy 1902-ben aljászotta az ország gazdasági önállóságát s a nyomor elé vitte. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés és éljenzés a szélsőbalon.)

Kristóffy József válaszol azon támadásokra, amelyekkel beszéde miatt az ellenzék részéről illettek. Kijelenti, hogy őszintén sajnálja, hogy a függetlenségi párt félreértette azon megjegyzését, amely a párt közzögi merevségére vonatkozott. Nem akarta a pártot megbántani. De az tény, hogy a szocializmus éppen a függetlenségi párt kerületeiben hódított legtebbet.

A nemzetiségi kérdésben elhangzott kijelentéseit is félreértették. Azt mondta, hogy a nemzetiségi kérdést nem gyűlölettel, haraggal, hanem jóindulattal rokonszenvvel kell megoldani. A nemzetiségi igaztók ellen kíméletlen szigorot kell alkalmazni, de ez nem vonatkoztatható azokra, akik csak a maguk kulturájukban és erkölcoseikben akarnak békésen élni. Ezeket akarta megjegyezni. (Zajos helyeslés jobboldalon.)

Bakonyi Samu a többség politikáját bírálja. **Kristóffy** nagyon szerencsétlenül választotta meg támadásának időpontját. Bünt követelt el azzal a mai viszonyok között a magyar érdekek ellen, mert megbontotta a magyar törvényhozás szolidaritását. Ezt különben a kormánypárti sajtónak **Kristóffy** tegnapi beszédével foglalkozó közleményei is igazollják. Rátérve az appropriációs javaslatra a kormányzat szemlémét kritizálja. Gazdasági helyzetünk jellemzésére statisztikailag hivatkozik arra, hogy míg 1899-ben 2000-rel emelkedett az elsőokú iparhatóságok által kiadott iparendelvények és igazolványok száma, addig 1900-ban csak 36-tal. A vámközösségben találja legtebb ökat gazdasági súlyt helyzetünknek.

Es a kormány mindig halgat e tekintetben, hogy vajjon szándéka-e odahatni, hogy az ipari vámkokat emelje. A közegészség ügyét ismertette aztán, 1950 község van még Magyarországon, ahol orvos egyáltalán nincsen. A népnevelés kérdése tér át: a kisdóvóvók és iskolák számát keveseli.

Széll Kálmán miniszterelnöknek egy közzögi elszólását otilítja: a miniszterelnök, Dalmácia visszacsatolásáról lévén szó, azt mondta, hogy a kérdés nem aktuális, de a maga részéről is 100 éves elbirtoklás-nak nevezte Dalmácia elvételét.

Ballagi Géza: Ez nem közzögi kérdés! Ez politikai kérdés!

Barta Ödön: De ez igenis közzögi kérdés!

Babó Mihály: No, te is szépen tanítottad Patakon a közzögot!

Ballagi Géza: Ez igenis politikai kérdés!

Bakonyi Samu: A kiegyezési válsággal kapcsolatosan Ausztria rendezetlen viszonyaira utal. Úgyelnünk kell, nehogy Ausztria várható katasztrófája minket is maga alá temessen. Provisóriumos gazdálkodás nem fog ózra vezetni. A trónörökös londoni utával foglalkozik, hogy Magyarországot mint önálló államot, az ót megillető módon képviseljük a trónörökös mellett az angol király koronázási ünnepélyén. Feleljen a miniszterelnök nyilvan arra, hogy van-e befolyása ilyen dolgok intézésében, vagy pedig hogy Magyarországnak mindig utólag kell értesülnie az ó megszegyenítéséről. Egy rópiratból idéz, melyet Belsőbíró sugalmaztak, s amelyben az áll, hogy 1867-ben Magyarország nem vitte ki magának az alkotmányt, hanem az osztrák császár visszaajánlódokozta neki, s az osztrák császárságot cislajthai

Jenkins gyerek megint holtan terült el. A többi négy ezalatt aggasztó várakozással bujt össze az asztal mellett.

Valami utálatos nyihogással kapott erre magán kívül négy pipaszarát a durva ember. Aztán megtöpte öket s egyet-egyet odaadott mindegyik csemetékének, hogy szívja.

— Ez jobb, mint a kenyér — kiáltott rájuk durva kaegással.

Mary Jenkins, aki máskülönbén szelíd, békéttűró teremtes volt, úgy érezte, hogy most rajta a sor.

— Sokat elviseltem, John Jenkins — kezdte — de jobbnak találom, hogy a gyerekek ne pipázzanak. Ez piszkos dolog s bemoeskolja a ruhájukat. Mint különös dologt kérem ezt.

John Jenkins habozott... a lelkiismeret dolgozni kezdett benne.

— Igérd meg ezt nekem, John! — esdekelt Mary tédre hullva.

— Megígérem, — felelte John, még mindig viaskodva magával.

— És elteszed a pénzt egy takarékpérselybe?

— Elteszem! — felelte az ember. És én is abbahagynom a dohányzást.

— Ez már helyes beszéd, — szólalt meg Boompointer, a bíró, aki épp ebben a pillanatban lépett elő az ajtó mellől, ahonnan az egész jelenetnek tanuja volt. Nemesen határozttál és szépen beszéltél, barátom! Férlé a gonddal, a gyermekek tisztességes temetéséről majd én gondoskodom.

A házastársak egymás keblére borultak. A bíró eléréskénylten nézte a megrenditő jelenetet és könnyekbe tört ki.
 Ettől a naptól kezdve John Jenkins egészen új ember lett.

és translajthai provinciákra osztja. Ez is csak 67-od alapon álló politikának egyik szegyeletes kitövése. Tánadja Goluchowskit, a közös külügyminisztert, aki az osztrák delegációban ót meg nem illett hatáskörbe nyult, amikor hazafias koncentrációból székségesnek mondta a kiegyezés létesítését. Az osztrák delegációban természetesen, hogy ez nem talált vissza utatására, de kérdi, hogy a magyar külügy albizottság iléslen miért nem utasította ezt vissza a miniszterelnök ur? Miért nem fejtette ki Goluchowski politikáját a magyar külügyi albizottság iléslen, micsoda kicsinyítés, semmibe vévесе ez a magyar delegációnak? A magyar állam szuverenitásának kicsinybe vévесе az, hogy a közös külügyminiszter irásban nyújtotta be expozéját. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Követeli, hogy a delegációkban a nemzet nyelvén tárgyaljanak. Miért türi a kormány és a többség, hogy nem a magyar állam nyvében tárgyalják a magyar állam érdekeit? (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Holló Lajos követelte napokkal ezelőtt, hogy magyarul tárgyaljanak, s erre még máig sem kaptunk választ (Nagy zaj és nyugtalanosság a bal- és szélsőbaloldalon. Zajos felkiáltások: Tessék magyarul tárgyalni! Ez nemzeti állam; A nemzeti állam kitépése csak irázis.) Tessék magyarul tárgyalni a delegációban. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbalon.) Szégyen, hogy ót még olyanok is beszélnek németül, akik magyarul tudnak. (Zajos felkiáltások a szélsőbalon: Szégyen! Gyalázat! Falk is németül beszél.) Hazafias koncentrációról beszél a közös külügyminiszter s németül tárgyal a delegációban. (Folytonos zajos felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Szégyen! Gyalázat! Ez a nemzeti állam!) Odáig jutottunk már ma, hogy a királyné volt magyar nyelvroktatója is németül beszél a magyar delegációban. (Folytonos zajos közbeszólások: Szégyen! Gyalázat!) Az enyészet és pusztulás ijedelmé fogja el ilyenek látára. Ha Deák Ferenc ma is élne, akkor abban a hitében, melyet Kossuth Lajos szerint 1867-ben vallott, csalódott volna. Nem bizik ebben a kormányban, mert politikája lépésről-lépésre gennyíti ezt az országot, a javaslatot nem fogadja el. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon. Zajos felkiáltások: Halljuk Falk Miksát személyes kérdésben!)

Elnök: Hódossy kíván személyes kérdésben szólni. (Folytonos zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Halljuk Falkot személyes kérdésben! Nyilatkozzék!)
Felkiáltások: Halljuk Falkot! Nyilatkozzék! Zaj.
Elnök: Hódossy Imre kíván nyilatkozni. (Zaj.)
Hódossy Imre: A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság külügyi albizottsága tartott tegnapi ilést, az albizottság bizalmas körben megbeszélvén azokat, amelyek majd a bizottság plánumában fognak megbeszélvetni. Mint ennek az albizottságnak egyik tagja, én is ót voltak az ilés kezdetétől annak végéig, ót óráról egész nyolc óráig és miután itt az imént az állítattok, hogy ezen albizottság tanácskozási német nyelven tartának akár részben, akár egészben...

Gróf Zichy Jenő: Szó sem igaz!
Hódossy Imre: Erre nézve kénytelen vagyok ót kijelenteni, hogy ez tévedésben alapul! Ót senki másiéle nyelven, mint magyarul, nyilatkozatot nem tett. (Zaj és ellentmondások a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Hát Goluchowsky!)
Babó Mihály: Az nem beszél!
Hódossy Imre: A bizottsági tagok köztöl senki más nyelven nyilatkozatot nem tett, mint magyar nyelven. Közös lévén a kormány, nincs sehol sem megmondva, hogy nem lehet más, mint magyar honpolgár, közös külügyminiszter. Volt magyar külügyminiszter...

Komjátly Béla: Az tudott németül! (Folytonosan tartó zaj a szélsőbaloldalon.)
Hódossy Imre: Azt mi nem követelhetjük, hogy az az osztrák honpolgár tudjon magyarul. (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: De követeljük!)

Kabik Béla: Tölünk megkövetelik a nadsereg-nél, hogy németül tudjunk, mi is megköveteljük a minisztertől, hogy magyarul tudjon!

Papp Zoltán: Már Hódossy is így beszél!

Rákosi Viktor: A magyarok tudnak németül! (Folytonosan tartó zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök (csenget): Kérem tessék kihallgatni másokat is, ne csak az urak beszéljenek!

Langely Zoltán: Ha mi magunk nem követeljük, ki fogja a magyar nyelvet érvényesíteni!

Hódossy Imre: Lehetetlen mindent úgy alakítani, amint mi követeljük. (Egy hang a szélsőbaloldalon: 35 esztendő alatt!) 35 esztendő alatt sem lehet!

Leszay Gyula: Jaj nemzeti párt, hová létel? (Folytonosan tartó zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Hódossy Imre: Tény az, hogy a mostani külügyminiszter nem tud magyarul. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: El kell ospani!) Azért vannak neki ót helyettesei, akik mindenre nézve, ami székséges, magyar nyelven adják meg a választ.

Rákosi Viktor: Például Mátyás, aki szintén nem tud magyarul!

Fólesner Jenő: A külügyminiszter nem tud magyarul! Minek neveznek ki olyan embert, aki a magyar állam nyelvét nem ismeri! (Szűnni nem akaró zaj a szélső baloldalon.)

Elnök (csenget): Hogy hogy folynak a tárgyalások ót, arra nézve most kapjuk meg az urak a felvilágosítást! Méltóztatssék azt meghallgatni.

Komjátly Béla: Hallottuk és kritizáljuk!

Hódossy Imre: Lényeges az, (Halljuk! Halljuk!) hogy az egész tárgyalás magyar nyelven folyt. Aki kívánta a felvilágosításokat magyar nyelven, megkapta magyar nyelven. Voltak azonban egyes kérdések, (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ahá! Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) ahol úgy a kormánypárt részéről, valamint az ellenzék részéről is közvetlenül

kértek feleletet és nyilatkozatot a külügyminisztertől. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Langyel Zoltán: Akkor aztán németül beszéltek! Széll Kálmán minisztereink: Az albizottságban!

Hodossy Imre: Azt a kérdést intézték a külügyminiszterhez, ebben a bizalmas albizottságban, amelyben gyorsíró sincs s a nyilvánosság ki van zárva...

Rátkay László: Mégis csak Magyarország vesz részt!

Hodossy Imre: ... és a külügyminiszter ur rövid pár szóval német nyelven adta meg a választ. (Nagy zaj és nyugtalanság a szélsőbaloldalon.)

Polczner Jenő: Ez botrány! Gyerünk a Reichs-ra! (Folytonosan tartó zaj és mozgás.)

Hodossy Imre: ... én remélem, hogy el fogjuk egyszer érni... (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Soha!)

Kubik Béla: Ez legyen az utolsó!

Hodossy Imre: En — mondom — remélem, hogy el fogjuk egyszer azt érni, hogy az összes kormánytagok, akik a közös kormányt képezik, fogják teljesen úgy bírni a magyar nyelvet, miként a németek. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polczner Jenő: Miért nem követeljük?

Hodossy Imre: Ezen átmeneti időben pedig alkalmazkodnunk kell a tényleges viszonyokhoz. (Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.) Kérem így nem tudok beszélni. Ha pedig engem letorkolni akarnak, akkor azt elérhetik. (Halljunk! Halljunk!) Azt akarom mondani, hogy addig, míg az átmeneti állapot tart és a mig ez az állapot, amely kívánatos, amelyet óhajunk és amely a maga idején kell, hogy bekövetkezzék, be nem áll: kénytelenek vagyunk a viszonyokkal megalkudni. (Zaj és ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Polczner Jenő: Az a baj, hogy mindig alkuszunk. (Zaj.)

Hodossy Imre: És ha valaki nem elégszik meg azzal, hogy a külügyminiszter egyik közegétől kap magyar választ, (Zaj a szélsőbaloldalon.) hanem közvetlenül a minisztertel vár felvilágosítást, akkor kénytelen ehhez alkalmazkodni. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Azon állítás azonban, mintha azon tárgyalások más nyelven folytak volna, mint magyar nyelven, tévedés alapul. Magát a tárgyat, azt hiszem, nem szükséges érintenem. (Helyeslés jobbról. Zaj, Felkiáltások: Nyilatkozzék Falk! Halljuk Falkot!)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggesztjük.

(Szünet után.)

Abfy Odón: Foglalkozik általánosságban a minisztereink politikájával. Mikor kormányra lépett, oly nyilatkozatot tett, hogy joggal várhattuk egy jobb kornak bekövetkezését. Ebben azonban csalódtunk. A jog, törvény és igazság hármasa jelszava még mindig ragyog. káprázat, de sajnos, nem melegít, nem életel. A minisztereink eddig nem tett semmit...

Vérsi József: Nem érünk rá!

Rakovszky István: Ahá! Bevallotta! (Zajos derültség.)

Afafy Odón: Sürgeti a közigazgatás reformját. Foglalkozik általában a minisztereinknek a közigazgatás terén tett eddigi reformjaival, melyeket kiélegetőnek nem tart. A mindennapi közigazgatás javulását abszolúte nem tapasztalja. A leivendeki közigazgatási mezériából hoz jól egy pár példát. Így Arvavármegye főispánja meg másfél évvel ezelőtt bekérte sürgősen a községi és körjegyzőktől az okleveleiket s még máig sem kapta vissza. Mi okból történt ez? Még máig sem tudni. Itt egyszerűen a főispán hivatalos hatalmával visszaélt. Teljes vissztekintést kér a minisztereinktől ebben a korrumpált ügyben. A minisztereinkben, úgy látja, csak a szó hatalma van meg, de a tényleges nincs, mert az a korrumpált közigazgatás tovább virul. A kormány iránt bizalommal nem viseltetik s így a költségvetési javaslatot nem fogadják el. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök: A vita folytatását holnapra halasztja s az ülést 2 óraker berekeszti.

BELFÖLD.

A pénzügyminiszter a királynál. Ő fellege a királyi Lukács László pénzügyminisztert ma délelben hosszabb magánkérlettel fogadta.

A kiegyezési tárgyalások. A magyar és osztrák kormányok, mint bécsi tudósítók táviratozza, egyelőre írásba foglalják a kiegyezési tárgyalásokat. Az osztrák kormány elhatározta, hogy csak abban az esetben bocsátkozik ismét szóbeli tárgyalásokba, ha a jegyzékváltásból meggyőződik, hogy a tárgyalások eredményesen bízhatnának.

A dévai választás. A dévai kerületben folyó választási harcról a következő különös tudósítást közli a *Magyar Nemzet*: Két szabadelvű párti jelölt áll szemben egymással a *Baresay Kálmán* főispánúrtól kinevezetése folytán megüresedett dévai kerületben. Gróf *Thoroczkay Miklós* az egyik, *Réthy Lajos* tanfelügyelő a másik. Mint bennünket értesítenek s a mint a beküldött példányból magunk is meggyőződünk, Réthy Lajos érdekében oly kortes-versek természetek, amelyek egyrészt tiszteletlen hangon szólónak a szabadelvű párt nagyrédemű elnöke, *Podmaniczky Frigyes* ellen, másrészt egyenesen a delegációk intézménye ellen igaznak, ami már a szabadelvű párt közjogi programjába ütközik, sőt azzal egyenesen el-

lentében áll. Föl kell tennünk, hogy a Réthy-párt intéző-bizottsága távol áll a kortes-versektől, mert azok tartalma egyrészt sérti a szabadelvű pártnak elnöke iránt táplált érzelmeit, másrészt elhagyása és felhagyása a szabadelvű párt közjogi meggyőződésének.

Mandátumperek. A Szolnokon ez év március 5-ikén megtartott képviselőválasztás alkalmával elkecseregetett küzdelem folyt a két jelölt: *Kiss Ernő Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye aljegyzője* és *Kreutzer Balázs* szolnoki ipartestületi elnök között. Az előbbi szabadelvű programmal lépett fel, az utóbbi a függetlenség eszméik hívének vallotta magát. A választás eredménye az volt, hogy dr. *Kiss Ernő* 85 szótöbbséggel a kerület képviselője lőn.

A Kreutzer-pártiak azonban nem nyugodtak bele a vereségbe s kérvényt adtak be a Kuriához a választás érvénytelenítése végett. A választási elnök sérelmes intézkedései, továbbá vesztegetés, etetésítatás címén kéri a mandátum megsemmisítését s egyuttal Kreutzer Balázs törvényes többségének elismerését.

A Kuria II. választási tanácsa *Varrík Béla* elnöklésével ma foglalkozott ezzel a kérvénnyel. A kérvényezők meghatalmazottja: dr. *Mandel Sándor*, védő: dr. *Tetelleni Armin*. Ellenkérvény is van, melyet a mai tárgyalás elején nyújtott be dr. *Szűcs Andor* szolnoki ügyvéd.

A kérvényezők meghatalmazottja résszletesen ismerteti a petíció tartalmát s kéri közel 1000 tanu kihallgatása mellett a vizsgálat elrendelését s majdan a választás érvénytelenítését, egyuttal pedig annak kimondását, hogy a szavazatok érvényes többségét Kreutzer Balázs nyerte el.

Szünet után dr. *Tetelleni Armin* védő szólalt föl. Határozatot ma nem hoznak.

A *margittai* választás tárgyalását ma folytatta a Kuria I. választási tanácsa. Ma a perbeszédre került a sor.

Aigner Adolf takarékpénztári titkár, a kérvényezők képviselője, résszletesen ismerteti a bizonyítási eljárás eredményét s végül előadja kérelmét, hogy a Kuria a margittai választást semmisítse meg s ügyessze fel bizonyos időre a képviselő választói jogát, mert noha a vizsgálat nem a képviselő saját tényeire rendeztetett is el, de a levéllel meg van állapítva a képviselő részlegesége.

Dr. *Várady Zsigmond* választásvédő tagadja, hogy a bizonyítási eljárás során bármely vad is beigazolódott volna. Sorra veszi az egyes eseteket és egyenkint cáfolgatja a kérvényezők képviselőjének azokat az állításait, melyek a vizsgálat eredménye voltára vonatkoznak. Kéri a petíciót, mint alaplatant elutasítani. Itélet hozatára ma nem kerül sor.

Baross János csongrádi képviselő ügyében a vizsgálat befejeztén, a petíció folytatólagos tárgyalása május 26-ikán lesz. Előadója: *Tergovics István*. Belejezést nyert a báró *Solymossy Lajos* (Borosjenő) ellen elrendelt vizsgálat is és a kérvény folytatólagos tárgyalását a Kuria június 10-ikére tűzte ki. Előadója: *Aszalós Aba*. Végül kitűzte a Kuria a *Jakabffy István* szalkai képviselő ellen beadott kérvény folytatólagos tárgyalását is, mely június 17-ikén lesz; előadója: *Nedeczky Odón* kuriai bíró.

Magyar delegáció.

Budapest, május 13.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma kezdte meg munkáját és a nagyján tul is esett, amennyiben Kriehammer budgetjét általánosságban letárgyalta. A tárgyalás egészen sima volt, úgy, amint előre megjósoltuk. Az összes felszólalók hangzottatták ugyan a takarékosság szükségességét, de az egyetlen ellenzéki felszólalón kívül — amely azonban elég szintelen volt — az az egyértelmű meggyőződés nyilvánult, hogy a kényszerűség elől kitérni nem lehet, a terhek mérsékelte felmérésébe bele kell nyugodni.

A vitáról a következő részletes tudósítást adjuk:

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délután négy óraker kezdte meg tanácskozásait. Az ülésen jelen voltak a közös miniszterek részéről: Gróf *Goluchowski Agenor* közös külügyminiszter, báró *Kriehammer Odón* közös hadügyminiszter, *Kálly Béni* közös pénzügyminiszter, báró *Spaun*, a tengerészeti osztály vezetője és a bejelentett kormányképviselet.

A magyar kormány részéről jelen voltak: *Szél Kálmán* minisztereink, *Lukács László* pénzügyminiszter báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter.

Münchén Aurél előadó ismerteti a közös hadügyminisztérium költségvetésében mutatkozó többleteket, valamint a költségvetés alapját tevő létszám emelkedését, azután kijelöli hogy a hadügyminisztérium által rendelkezésre bocsátott kimutatásokból kitűnik, hogy a létszám a rendes nincsenjükből többé nem ledeshető. *Törvényhozási intézkedés szükséges tehát a megfelelő szaporításra*. Fekéri a hadügyminiszter, legyen szives e ténnyel szemben álláspontját jelezni. Szükségesnek tartja továbbá, hogy már az

általános tárgyalásnál indokolja a rendes költségvetésbe felvett 14 fábri tarack-ütegostály felállításának szükségességét és hogy a fábri tarack ütegostályok felállítására, valamint a helyi tüzérűg újraszervezésre vonatkozólag az 1902. évre 38 millió korona rendkívüli szükséglet iránt feltételezésre bővebben kiterjeszkedjék, nemkülönben az ugyane címen kért 1,562.000 korona póthitel indokait is közölje.

A tavalyi delegáció határozataira adott válaszokat ismeretve, kijelenti, hogy az illető részleteknél fogja reájuk megtenni az észrevételeit. A költségvetést általánosságban elfogadásra ajánlja.

Báró *Kriehammer Odón* lovassági tábornok, közös hadügyminiszter hosszabb beszédben fejti ki azokat a taktikai okokat, amelyek a hadügyi kormányzatot a tüzérűgnek új ágyukkal való ellátására indították, amely felé jelenleg az érdeklődés leginkább fordult. Ismételte mindazt, amit az osztrák delegációban elmondott s végül megjejezte, hogy a delegátusok kívánságára szivesen kész az új ügymentákat *Budapestre*, illetőleg *Örkényre* hozatni, hogy a delegátusok ott mertekintessék.

Ezután *Krobotin vezérőrnagy*, a hadügyminisztérium VII. osztályának főnöke megadta a különféle műszaki részletekérdésekről való felvilágosításokat.

Hegedűs Sándor, Miklós Odón és **Hloronymi Károly** bizottsági tagok intéztek hozzá kérdéseket.

Krobotin tábornok az összes kérdésekre kimerrítő felvilágosításokkal szolgált.

Ernusz Kelemen a tárgyalás kellő sorrendjének megtartása érdekében emelt szót, nehogy a vita nagyon szétaggyék.

Erre gróf *Szapáry Gyula* elnök az albizottság nevében köszönetet te ezte ki *Krobotin* tábornoknak az új tarack ágyukról adott alapos és szakszerű magyarázatot, mire az albizottság áttért a költségvetés leletli általános vitára.

Először felszólt *Miklós Odón*, aki aggódik a felett, hogy szomorú közgazdasági viszonyaink közepette az ország teherviselése ismét oly nagy mértékben vetélik igénybe. A védőképesség nagy érdekét egyrészt, az ország teherviselési képessége kimelésének nagy szempontját másrészt a hadügyi kormányzat böics politikájának kell egymással összeegyeztetnie. Tekintettel különösen az újabb időben nagy mértékben megindult Amerikába való kivándorlásra, felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy a katonák aratás ide én való szabadságolásának kérdését különös figyelem tárgyává tegye. Figyelmébe ajánlja továbbá a hadseregnek közvetlen toborrásól való élelmessét. 1900 január 8-án éppen a Miklós javaslatára egyhangulag hozta meg a delegáció azt a határozatot, mely szerint az egyes hadtestek arra utasítandók, hogy mindenképpen a termelőket és a termelőket érdeket védő egyesületektől való közvetlen bevásárlást kísérték meg. A lejolyt két év tapasztalatai azt mutatják, hogy a hadtestek ebben a tekintetben aig kaphatták meg a kellő felvilágosítást, mert ebben az irányban nemcsak haladás nem történt, hanem egyes vidékeken még visszaesés is tapasztalható.

Az ágyuk kérdésére nézve, amelylyel az albizottság az illető előterjesztésnél fog bővebben foglalkozni, ekkorra tartja fenn részletesebb észrevételeit; itt csak azt hangsúlyozza, hogy az ágyucusok előállítására, melynek költsége a jelen előirányzat szerint mindössze 2,100,000 koronára van felvéve, ezental ne az arzenáiban történjék, hanem éppen úgy, mint minden egyéb, e dolggal kapcsolatos beszerzések, a magánipar versenyén utján eszközöltessék.

A költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául előadja.

Bolgár Ferenc mindenkélt megjejezi, hogy igen örvendet és nevezetes tünét hogy a hadügyi kormányzat költségirányzatai az utolsó években majdnem normábudget jellegűek birnak. Volt ugyan évről-évre bizonyos emelkedés, amint az 1903. évi költségirányzat is 5-8 millióval magasabb, mint az előző évi, de ez már a katonai műszaki tudomány gyors fejlődése mellett sem lehet másképp, ha a hadsereg ennek vívmányait hasznosítani akarja. Ezzel a mozzanattal minden államnak, amely azt akarja, hogy a hadserege kellő színvonalon álljon, szükségesszerűleg számolnia kell. Ami azonban a hadsereg tulajdonképpen való szervezetét illeti, ennek költsége immár hosszabb ideje meglehetősen változatlanok, ami örvedetés tény, különösen, mivel egyrészt arról arra enged következtetni, hogy a hadügyi kormány igyekszik a pénzügyi viszonyokkal számolni, másrészt pedig arra, hogy a hadsereg legújabb szervezése minden irányban kielégítő, ami eléggé meg nem becsülhető dolog, mert így nemcsak a hadsereg konzisztenciája nyer, nemcsak a belső katonai munka elődatudossága növekszik, nemcsak a hadsereg minden egyes tagjának óntudata fokozódik, hanem a népesség bizalma is erősödik a haderő működési képessége és harcoratermettsége iránt.

Különösen feltűnően kitejezést nyer a hadügyi költségvetés normális jellege és a hadseregnek ezzel legszorosabb viszonyban álló egyenletes és óntudatos munkája és jelen költségvetésben. mert ha tekintetbe veszünk, hogy az 5-8 milliónyi emelkedésből 4-4 millió a viszonyok hatalma által ránk otkrójtó tüzérűg reformból ered, a többi intézkedésekre tisztán 1-4 milliónyi emelkedés esik.

A tüzérűg új ágyukkal való ellátásának kérdése azonban annyira fontos, hogy már a vita mostani stádiumában is előterbe lép és állásfoglalásra késztet. Itt súlyos csaknem lehetetlen áldozatokról van szó, nem szenved azonban kétséget, hogy a tüzérűgnek új ágyukkal való ellátása léteitlen szükségességre vált amelylyel, fájdalom, számolni kell. Csak az a kívánatos most már, hogy az új ágyuanyag meglehetősen legyen és hogy a reform lehetőleg ólcson legyen megvalósítható. A költségeket lehetőleg mérsékelni kell; a magyar iparra pedig minden esetre azt a tekintetel kell fordítani, amely méltán megületi

és szükséges, hogy erről a hadügyminiszter a lehető legközelebbi formában biztosítsa az országos biztonságot.

Az ágyú-kérdéssel még egy más igen fontos kérdés is van kapcsolatosan. A hadsereg tényleges létszámáról szóló kimutatások szerint ugyanis a mai ujonctalékból még a mai létszám sem fedezhető; hogy honnan fogja tehát a hadügyi kormányt a legénységet venni, amely a tüzfegyűj új szervezete számára szükséges, ez a képviselőház elé tartozik; csak a képviselőház állásfoglalása után lesznek az erre szükséges költségek elfogadhatók.

Különbön a monarchia hatalmi állása és biztonsága érdekében minden eshetőséggel szemben helytálló hadsereget tartván szükségesnek, már a jelenlegi hadügyi kormány iránti bizalmánál fogva is a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául elfogadják.

Tallán Béla a hadügyminiszter felvilágosításai következtében a költségvetést általánosságban el fogadja. Tekintettel arra, hogy a kiadások folytonosan emelkednek, szükségesnek tartja, hogy gondoskodás tárgyává tessenék, hol lehet nagyobb mértékben takarékoskodni. Erre alkalmas módot lát a katonai hatóságok asztalában, az ujoncosok, felülvizsgálatok, utóállítások, nyilvántartások egyszerűsítésében valamint a lő- és gyakorlótereknél is lehetőséget tart nagyobb megtakarításokat.

Szól ezután a magyar katonai alapítványok kérdéséről. Kifogásolja hogy a magyar alapítványok által a magyar fiúk katonai nevelésére és Magyarország céljaira tett ilyen alapítványokat, a hadügyminisztérium kezelje. Ilyen alapítvány 30-on felül van és tőkélük meghaladja az 5 millió koronát, amelyek értékesítése szerint osztrák állampapírokba vannak elhelyezve. Hivatkozik többek között a Thököly-Száva-tóle alapítványra. A maga részéről a következő indítványt nyújtja be:

Hivassék fel a hadügyminiszter, hogy a jövő delegáció elé terjesszen kimutatást és részletes indokolt jelentést:

1. Hány magyar alattvaló által magyar fiúk nevelésére tett alapítványt kezel?
2. Mennyi ezen alapítványok tőkéje?
3. Mily papírokban vannak az alapítványok elhelyezve?
4. Kiknek és ki által lettek az alapítványok kamatát, különösen 1897. óta adományozva?
5. Mily jogcímen kezeli az alapítványokat az 1785: L. törvényekkel s az alapítóik intencióival szemben ma is a hadügyminiszter?

Rakovszky István nem fogadja el a hadügyi költségvetést, mivel az vér- és pénzáldozatokban ismét emelkedést jelent. Álláspontjának részletes ismertetését fenn tartja a teljes ülés számára.

Ernust Kelemen megszavazza a költségvetést, mert ha van hadsereg, annak harcoképesnek kell lennie, hogy pedig harcoképes lehessen, meg kell mindent tenni és meg kell neki mindent adni, hogy feladatát teljesíthesse. Európa minden állama nagy áldozatokat hoz hadserege fejlesztésére és nem ismer olyan államot, ahol a hadügyi budget évről-évre ne volna emelkedő.

Okolicsányi László Ernuszttal szemben elismeri, hogy más államok is nagy áldozatokat hoznak hadseregük fejlesztésére. De ezek az államok gazdasági téren is óriási haladást tettek ezen idő alatt, míg minálunk az elszegényedés, eladósodás és kivándorlás van napirenden, e mellett pedig óriási áldozatokat követelnek tőlünk. Most a hadügyminiszter által kitértetésbe helyezett ujonctalék-telepítés is növeli még az áldozatokat.

Rátér azután arra, hogy a hadsereg harcoképeséhez nem elég az új fegyver, hanem ahhoz lelkesedés, hazaszeretet is kell, ez pedig ebben a hadseregben a két állam különböző nézeteire és nemzetiségére való tekintettel nem tud érvényesülni, senki sincs azzal tisztában, hogy mi ott a hazaság: magyar-e, osztrák-e, avagy oseh, kivált tekintettel az ausztriai bomlódozó viszonyokra.

Elpanaszolja ezután, hogy a hadügyminiszter kiadványában nyomtatványiban mindenütt a német helységnevekkel találkoznak. Kívánja, hogy ezekben is a magyar törvény respektáltassék. Sürgeti a két éves szolgálatot. A költségvetést nem fogadja el.

Gróf Osztráky Antal a hadseregre az ország anyagi helyzetéhez mért fejlesztését a hármasszövetségre való tekintettel szükségesnek tartja és ezért a költségvetést elfogadja.

Ezután báró **Krieghammer** Odón lovassági tábornok, közös hadügyminiszter reflektált a felmerült észrevételekre.

Miklós Odón kérdésre megjegyzi a miniszter, hogy az aratás idejére való szabadságadásnak a csekély tényleges létszám áll utjában. A sok sürgetés következtében a hadügyi kormány a mult esztendőben ebben a tekintetben kísérletet tett és az elért eredmények egyáltalában nem voltak kedvezők. Közszék maguk tettek feljelentést, hogy a szabadságoltak közül sokan nem vetik részt az aratási munkálatokban és ezáltal hozzátartozóiknak nemcsak hogy segítségükre nem voltak, hanem még terhükre esnek.

A hadügyminiszter kijelentette azután, hogy a hadügyi kormány évek óta törekszik arra, hogy *szükségleti nevezetesen pedig a mezőgazdasági termékeket*, mint szemterményeket, szénát, szalmát és fát egyenest a termelőkötől vásároljon. A mult esztendőben termékeket rögtönöz középüzemmel és a gazdálkötő vásároltak és ezek a kísérletek általánosságban jó eredményekre vezettek. A hadügyi kormány azt, hogy ezeket a bevásárlásokat ilyen módon folytathassa, a megfelelő pénzüszégekre van szükség, amelyek a folyó költségvetésben nem állnak rendelkezésére, mert az csak január 1-ével kezdődik, míg a bevásárlásoknak már a megelőző évben az aratás után kell történnie. A hadügyi kormány már most ez előleg meg szerzése végett tárgyalásokba bocsátkozott a két pénzügyminiszterrel.

A kétévi szolgálati idő behozatalára nézve megjegyzi a hadügyminiszter, hogy, eltekintve a tetelem költségektől, amelyeket a kétévi szolgálati idő elkerülhetlenül maga után vonna, amint azt korábbi évek delegációiban már behatóan kifejtette, még az az akadály is van, hogy a lovasságnál és a különleges fegyvereméknél feltétlenül ki kellene zárnai a kétévi szolgálati idő behozatását. Ennek következtében az említett fegyveremékhez beszoított legénység, amely a dolg természetéből a lakosság intelligensebb elemeiből, a lovasságnál pedig a paraszt-osztályból való, a többi hadosztályokkal szemben hátrányosabb helyzetbe jutna. A miniszter azt hiszi, hogy a háromévi szolgálati idő fenntartása és az ujonctalék megfelelő felemelése mellett a nyilvánított kívánságokkal könnyebben számolhat, mert méltánylást érdemel estekben lehetséges volna kétévi szolgálati idő után is szabadságotlani egyeket.

A hadügyi kormány igyekszik arra, hogy az egyes hadtestek területén nagy harcgyarok tereteket létesítsen, amelyekben harcoszű lövőgyakorlatokat lehetett tartani és az ehhez szükséges pénzeszközöket fokozatosan fogja előírni; ezáltal nemcsak a kiképzés emelése válik lehetővé, hanem egyszerűsödik csökkenni fognak a katonaság által okozott mezei károk is.

Ami azokat az adatokat illeti, amelyeket Tallán Béla a magyar katonai alapítványokra nézve óhajtott a hadügyminiszter távirattal elrendelt azok beszerzését és a megfelelő kimutatást a legközelebbi ülésük egyikén, esetleg a nyilvános ülésen fogja bemutatni. A szerint, amint a magyar kir. honvédelmi miniszter közli vele, rendelkezésre bocsátja a magyar helységek helyes magyar neveinek jegyzékét, ezeket a Rendületi Közlönyben közzéteszik, a térképeken a neveket kiigazítják és kizárólag ezeket a neveket használják.

Okolicsányi Lászlónak arra a kérdésére, amely magyar tiszteknek nem magyar csapattekbe való beosztására vonatkozott, megjegyzi a miniszter, hogy általánosságban a tiszték beosztása, a területi elhelyezés stb. ő felsége parancsánál van fenntartva. Ez az intézkedés különben semmiképpen sem hátrányos a tisztekre, akik az ilyen beosztásolytan nemcsak hogy a legközelebbi országok terpalakulatát és az azokon követendő haromdotot ismerik meg, hanem megismerkednek a másik államterület különböző népeinek értelmi és erkölcsi saításáival is és esajánthatják azt, hogy honnan vehetik ezeket hasznát a harcban, ami által a legbecesebb alapot nyerik meg arra, hogy később mint magasabb parancsnokok alkalmazhatassanak. A miniszter egyébként hangsztatja, hogy számos tiszt, de még egyébként önkéntes is saját jól felgottt érdekében maga kéri, hogy olyan csapatviszes osztásokba, amely a monarchia másik államának területén állomásozik.

Ezután a költségvetést általánosságban elfogadták és a tanácskozást hoinap déután 4 órára halasztották.

KÜLFÖLD.

Malta non coronat. Malta sziget három osztendő óta hadilában áll az angol kormányral, mert *Chamberlain* ki akarja szorítani az olasz nyelvet a hivatalos használatból és helyébe az angolt akarja tenni. A maltaiak minden alkalmat megragadnak arra, hogy kifejezést adjanak az angolok iránti gyűlöletüknek és különösen *Edvard* király koronázását használták fel az Anglia elleni tüntetésre. Rómából ugyanis azt jelentik, hogy a malta népképviselet megtagadta a koronázási képviselő költségvetésével azval az indoklással, hogy *Malta rabszolgaként le van igénybe és ezért inkább van oka gyászolni, mint trüvendezni.*

Forradalom Haiti szigetén. Haiti szigetén forradalom tört ki, ami ott nem nagy újság, mert az Antilla-sziget története alig egyebb a villongások és forradalmak hosszu soránál. Haiti szigetén két köztársaság van: a keleti, nagyobbik fele a Santo-Domingo köztársaság, a nyugati Haiti köztársaság. Santo-Domingo régóta arra vágyik, hogy a szomszéd köztársaságot a maga területébe olvassza, s a kis néger-republika elnöke, *Vasquez* most elérkezettnek látja az időt e terv végrehajtására. Haiti elnöke, *Sam* néger tábornok ugyanis lemondott az elnökségről, mert azzal vállalták, hogy a köztársaság egyik kikötőjét eladta egy német hajózási vállalatnak szén-állomásul. Ma kell átadnia az elnöki széket utódjának, *Monplaisir*nek, aki eddig is helyettes volt. *Monplaisir* az ugynevezett néger nemzeti párt vezére.

Ma érkezett táviratok jelentik, hogy a szigeten teljes anarchia uralkodik, még pedig éppen ennek az elnökváltásnak következtében. Haiti köztársaság fővárosából, Port au Princeből jelentik, hogy az elnökváltás alkalmából a kormánycsapatok és az ellenpárt csapatai között harcra került a dolog, amelyben az utóbbiak győztek. Az arzenált ellenállás nélkül foglalták el a lázadók. A kormányzást a forradalmi párt vette át, amely ideiglenes kormányt nevezett ki. A harc nem lehetett valami nagyszabású, mert a távirat szerint csak két ember esett el és három megsebesült. De még kinődheti magát, mert az északi, az északnyugati és az artimoneti kerület lakosai hoinap fegyverbe állanak, hogy Port au Princebe vonuljanak.

Nem kevésbé zavaros állapotok uralkodnak a sziget másik felén, Santo-Domingóban. Ott

egyelőre polgárháború tört ki, a kórházak tele vannak sebesültekkel s a kormány tagjai az idegen követségek palotáiba menekültek. De ez a polgárháború sem lehet valami nagy stílű, a szigeten élő európaiak nem is tulajdonítanak valami különös fontosságot az egész ribilliónak.

A Reichsrath a munka jegyében.

Budapest, május 13.

A Reichsrath tüntet Magyarország ellen: lázasan munkához fogott s most azon van, hogy a költségvetést június elejéig elintézzék. Ezzel az osztrákok meg akarják mutatni a magyaroknak, hogy a Reichsrath igenis munkaképes. Egy bécsi távirat szerint *mától fogva a Reichsrath kettős üléseket tart* és az összes nagyobb pártok fölcsillították tagjait, hogy megfelelő számban jelenjenek meg az üléseken.

Bécs, május 13.

A képviselőház mai ülésének elején az elnök megemlékezett a *martiniéi katasztrófáról* és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a ház teljesen egyetért vele, ha kifejezést ad a szerencsétlenség fölött érzett gyászának, és felhatalmazást kér arra, hogy a ház részvétét a francia kormányval közölje. Sajnálja, hogy a ház határozatképessége miatt már a tegnapi ülés végén nem adhatott kifejezést ezeknek az érzelmeknek. A ház *álva hallgatta végig* az elnök beszédét és hozzájárult a részvét kifejezéséhez.

A beérkezett irományok között van *Steinwender* indítványa a déli vaspályatársaság pénzügyi helyzete dolgában, továbbá *Klofac* interpellációja amelyben arra utal, hogy *Ferenc Ferdinánd főherceg Tolstoj nevet* törülte a cseh tudományos akadémia által tiszteleti tagságga jelölték névsorából s azt kérdezi a miniszter-elnököt, hajlandó-e megkérdetni a főherceget, hogy mi indította erre.

A vasutminisztérium költségvetésének folytatóság tárgyalása során *Rosenzweig* több panaszt és kivánságot terjeszt elő a *bukovinai vasutak* dolgában és végre kijelenti, hogy megszavazza a költségvetést.

Kaftan az államvasutak kedvezőtlen pénzügyi eredményét főleg a merev centralizáció elvéhez való rideg ragaszkodásnak tulajdonítja, meg elől decentralizáció ajánl, különösen a prágai és pécsi államvasuti igazgatóság hatáskörének tágítását. Azután szóvá teszi a forgalmi eszközök hiányát, a cseh nyugati vasut egyes vonalain szükséges második vágány építését és végül elismeréssel konstatálja, hogy a vasuti munkások anyagi helyzetét a munkások nagy számának állandósításával sikerült javítani.

Lovag Wittke vasutügyi miniszter első sorban az államvasutak üzemében mutatkozó hiányok okait foglalkozik és azt a reményét fejezi ki, hogy a jövődelmezőség tekintetében nem fognak különbséget tenni déli, keleti vagy délkeleti vasutak között, hanem csak egységes vasuthálózatról lesz szó. A miniszter arra törekszik, hogy az alantas hatóságokat lehetőleg megszabadítsa a túlságosan nagy terheköl és hogy a tizenegy államvasuti igazgatóság teendőit a minisztériumban összpontosítsa. Ami a tarifa-reformot illeti, ez rendkívül nehéz, bizonyult kérdés és igen nagy érdemeket szerezne az, aki oly vasuti taritást tudna alkotni, amely egyrészt a különböző kereskedelmi szükségleteknek megfelel és másrészt bevételi többlet előterésére vezetne. A vasutügyi miniszter beszédének további folyamán az államosítási akcióról beszélt és azt mondja, hogy a kormány kész államosítani, de nem mindennáron. (Élénk tetszés.)

Kollenhör a vasuti tarifa-politikával foglalkozik. Utal arra, hogy Magyarország tarifáival elérte, hogy a magyar vasvitel Ausztriába növekszik, míg az osztrák vasvitel Magyarorszába csökken. Így a magyar sinkivitel Ausztriába az utóbbi három évben 1871%-kal növekedett, míg az osztrák kivitel Magyarorszába 193%-kal csökkent Magyarországon önálló állam és a vámközösség keretében mindig önálló gazdasági politikát fog folytatni. Csináljunk mi is gazdasági politikát, de osztrák szellemben. (Tetszés.) Szónok kijelenti, hogy pártja támogatni fogja a nagyobb vasutak államosítására irányuló törekvéseket (Tetszés.) abban a meggyőződésben, hogy *Marhegg* és *Bruck kulcsának* segítségével a másik állammal szemben oly hatalmi eszközt fogunk bírni, mely sok más tekintetben is nagyjelentőségű. (Helyeslés.)

Hartel közoktatásügyi miniszter *Jaworski* interpellációjára azt válaszolja, hogy január 28-án a lembergi egyetemen nagyon sajos gyűlések voltak, amelyek megengedhetetlen módon krüizáltak a hatóságok intézkedéseit. Hogy ilyen esetek ne ismétlődjenek, a miniszter távirattal megkérte a rektort, hogy újabb intézkedésig ne engedje meg, hogy az egyetem épületében ilyen gyűléseket tartssanak. Ez illyentormon csak ideiglenes rendszabály, amelyet rögtön megszüntetnek, amikor a rektor ugy találja, hogy a viszonyok nem tessik többé szükségessé.

Többek felszólalása után a tárgyalást félbeszakították. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs, május 13.

— Az ifjú-csehek és a többi pártok is a költségvetési tárgyalás siettelése ellen nyilatkoztak és ennek következtében a kormány már a holnapi ülésen törvényjavaslatot fog benyújtani egyhavi provizóriumról.

HIREK.

Budapest, május 13.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 13-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Mária Josefa* főhercegnő ma Voloscsából egyhavi ott tartózkodás után kisértevel, Fiumén keresztül Budapestre utazott. — Dr. *Szigeti Márton* Abbaziaiból Gleichenbergre érkezett, ahol fürdőorvosi működését megkezdi.

— Vilma királynő gyógyulása. *Looi* táviratok szerint, Vilma királynő állapota javul. Ereje lassankint visszatér. Noha felgyógyulásának ideje előre nem látható, az orvosok mégis meg vannak elégedve a betegség leolyásával.

— A óár család öröme. *Pétervárd*ról táviratoznak: A cárné szeptemberre örvendetes családi eseményt vár.

— Magyar nemesség. A király *Huszka Ödön* ítélőtáblai nyugalmazott bírónak és törvényes utódainak *pusztazirczénaházi* előnévvel magyar nemességet adományozott.

— Kiállítás a király házában. *Isabella* főhercegnőről, *Frigyess* főherceg feleségéről tudva van, hogy valóságos *orangeala*. *Poszony* és vidéke népének. Az ő nevével elnevezett *poszonyi háziipar-egyesület* évek óta valóságos apostoli munkát végez, *Poszony*, *Trencsén* és *Nyitra* megye háziiparának fejlesztésével és propagálásával. A *poszonyi* himzések híresek és kelendők lettek azóta, hogy az egyesület vette őket pártfogásába. Három vármegye szegény háziiparosai áldják a *poszonyi főherceggasszony* nevét, aki most ismét jelt adta annak, hogy milyen szeretettel és leleményességgel viseli gondját az ő vidéke háziiparának. Ugyanis a védnöksége alatt működő *Isabella-Egyesület*nek lehetővé tette, hogy legújabb készítményeivel a *királyi kutyóteri házában* időleges kiállítást rendezzen. A kiállításon a főhercegnő engedelmével részt vesz a *Magyar Királyi Kereskedelmi Múzeum* háziipari osztálya is az ország különböző vidékein termelt háziipari készítményekkel. A kiállításon különösen szembetűnnek az *Isabella-Egyesület*nek ősi motívumok felhasználásával készített művészi himzsei, a kalotaszegi varrottások, a szingardag torontáli szőnyegek, bátfai játékok, népies agyag, a rózsás és almavirágos kódönyárak, tulipános batorok, csikó-bőrös kulacsok stb. Az izléses rendezés megérdemelné, hogy a legszegényebb néposztály készítményeit a közönség minél nagyobb figyelmére méltassza.

— Ebéd az udvarnagynál. *Gróf Apponyi Lajos* magyarországi udvarnagya és neje, szül. *Scherr-Thoss* Margit grófnő ma este 8 órakor ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: *Kálay Béni* közös pénzügyminiszter, neje és leánya, *gróf Lukács Henrik*, neje és leánya, *gróf Zichy József* és leánya, *bárá Spanyol*, *gróf Trauttmansdorff Alajos*, *grófi Andrássy Sándor*, *gróf Nádasdy Tamás*, *grófi Somssich József* és neje *Szabó Mária*, *gróf Draskovits Dénes*, *grófi Széchenyi Bertalan*, *gróf Wenckheim József*, *gróf Eszterházy Pál*, *Blaskovics Elemér* és neje. A család részéről még jelen voltak az ebédnél: *Teréz*, *Adél* grófnők és *Gyula* gróf.

— Nagylelkű alapítvány. Temervári város egyik polgára, *Sailer Antal* nagy hála közelezi maga iránt a város lakosságát. Nemrégben a Fehérváros-Egyesület gyermekmenedékhelye számára 51.000 koronás alapítványt tett, amiért a város díszpolgárává választották és most százezer koronával a temesvári agy és szegény polgárok menedékhelye alapjához járult hozzá.

— Királyi kintmentés. *Deutsch Mór*, a párisi osztrák-magyar kereskedelmi kamara alelnöke ebben a minőségben, valamint a magyar ipari termékek kivitelének előmozdítása körül szerzett érdemei elismerésül a *Ferenc József-rend* tisztii keresztjét kapta a királytól. A kintmentésről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma közli.

— Angol gazdák Budapestén. *Daranyi Ignác* földmívelési miniszter ma tudatta a fővárossal, hogy az eszei gazdák május huszonharmadikán reggel nyolc órakor a központi vásárcsarnokot, május huszonegyedikén reggel hét órakor a sertésközhágóhidat nézik meg. Mind a két intézetben körülbelül másfél órát időznek. A miniszter arra kéri a fővárost, gondoskodjék arról, hogy az angol vendégek mindent jól láthassanak.

— A kassai diákkongresszus. A kassai országos diákkongresszus iránt, mely holnapután kezdődik, nagy az érdeklődés. A kongresszus fővédnöke: *Gróf Apponyi Albert* és *dr. Bucics Zsigmond*; védnökei: *gróf Dessewffy Aurél*, *Péchy Zsigmond*, *dr. Takács Menyhért* és *Beöthy Ákos*; diszelnökei: *Aranyossy László*, *gróf Hadik János*, *Hammersberg Gaustuok László*, *dr. Klekner Alajos*, *gróf Károlyi Sándor*, *Münster Tivadar*, *gróf Pongrácz Ferenc*, *dr. Rakovszky Endre*, *dr. Semsey László* és *dr. Várady Károly*. A budapesti egyetemi ifjúság delegátusai holnap délelőtt utaznak el Kassára.

— Kintmentés. A francia közoktatásügyi miniszter *Kemény Ferenc* budapesti reáliskolai igazgatót s jeles pedagógust, azon kiváló szolgálatai elismerésül, melyeket az élő nyelvekben Párisban megtartott nemzetközi kongresszusa alkalmával előnki minőségben teljesített, *officier d'académie* névvel ki és neki a vele járó rendjelet adományozta.

— A főúri lovasjáték. A Tattersall díszesen alakított főépületében ma volt a főúri lovasjáték első jelmez próbája. A lovasjáték pazar pompájának, ragyogó színének megkapó izelítője volt a ma délutáni próba. A gyönyörű játék első pontja ma az egész karusszel szinleges tisztelgése volt a király előtt. A zenekar rázendített egy régi magyar nótára és a következő peroben megtöltötte a parodont a díszes társaság. A férfiak is, nők is *Mátyás király* korabeli kosztümben. Előttük vágtattak hófehér paripákon a harmonás altisztek, utána következett a szolgáló személyzet a fekete sereg ruhában, aztán a karusszel-társaság élén *József Ágost* főherceggel és nejevel *Angusztia* főherceggasszonnyal, *Ottó* és *Károlyi Ferdinánd* főhercegekkel. A sok lovas között elegáns fogatok, kettő, négy és hatlógatosak urkoosok. A tisztelgés mintegy öt percig tart és ugyanannyi ideig a felvonulás ő felsége előtt. Ennek végeztével a társaság visszavonul és megkezdődik a program első száma, a solymászás. A legkitünőbb lovasok és lovasnők vesznek részt benne, eükön *József Ágost* főherceggel és *Angusztia* főhercegnővel s *Ferdinánd Károly* főherceggel. Valóságos négyest járnak a lovasok és fogatok, hihetetlen gyorsasággal és rendkívüli ügyességgel vágatva és hajtva el egymás mellett s elkerülve egymást. Kifogástalan precizitással ment végbe a mai első összpróbája, a solymászásnak, teljes dícséretet szerelve mindazoknak, akik a rendezés fáradságos munkáját ámulattal méltó energiával végzik. Nagy hatásúnak ígérkezik többek között a huszár- és tüzér-altisztek játéka. A próbát végig nézte *Klotild* főherceggasszony is. A Tattersall épületét izléssel dekorálták. A termen, a kasirozott falakon jobbra balra régi lovasjátékok festményei futnak végig életnagyságban, a képek alatt a karusszelben résztvevő főúri családok cimerei és színes lobogók, a közepükön szintén cimerekké. A manégo fölötti széles emelvényen hatalmas vászon: *Vajda-Hunyad* várával és ott járták a teljes honvédeknek. Szemben a manéggal vannak ő felsége díszes páholyai, körül a termen a vörös posztóval bevont páholyok és ülnőhelyek. Osztótorok este lesz a lovasjáték főpróbája, amelyre *Ottó* főherceg a rendező-bizottságtól a Tattersallt kibérelte és a főpróbához a budapesti helyorség tisztikarát meghívta. Miután az első estére már az összes páholyok elkeltek és a második előadás iránt is állandóan rendkívüli az érdeklődés, a rendező-bizottság többrendbeli átalakítás útján az ülőhelyek számát szaporította, úgy hogy a szombati előadásra a jegyek, páholyok és ülőhelyek kellő számban kaphatók szerdától kezdve a Carroussel irodában (Nemzeti-szálló, Váci-utca).

Művész körökben valóságos feltűnést keltett az a kiválóan sikerült berendezés és dekoráció, mely a carroussel alkalmából a tizenötödik századbeli renaissance-stílusban a Tattersallban létesítettek. A rajzokat hozzá legkiválóbb történelmi festőink szolgáltatták s ezek alapján fényes sikerrel oldották meg a berendezés nehéz kérdését. Hogy a művészeti és történelmi szempontból egyaránt felelté érdekes és nagybecsű berendezést és dekorációt, mely az előadások rendkívüli impozáns keretét kölcsönözi, az előadásokon meg nem jelenő közönség részére is hozzáférhetőleg tegye, a rendező-bizottság a művészek kívánságára elhatározta, hogy a berendezés és díszítés megtekintetése végett a Tattersall pünksdvasárnapján és hétfőjén (jólgyó hó 18-án és 19-én) egész napon délután 5 óráig nyitva tartja. Ez alkalomra a közreműködők nagy értéket képviselő páncéljaikat, sisakjaikat, kosztümjeiket és egyéb felszereléseiket, ugymint nyergeket és löszerszámat, melyek jobbra még *Mátyás király* idejéből maradtak fenn, a rendező-bizottság rendelkezésére bocsátották, mely ezekből külön kiállítást rendezvény, szintén be fogja mutatni a két napon a közönségnek. A belépődíj ekkor egy korona lesz s az ily címen befolyó összeget természetesen szintén a *Klotild-Szereltes* házára fordítják.

— Egy temetés helyett három. Valamiféle bizottság vagy ügyosztály vagy micsoda azzal akar segíteni a főváros kellemetlen anyagi állapotán, hogy az előkére kiszabott minden lehető és lehetetlen adó tétébe adót akar kivetni a halottakra is. A javaslat a kötelező ravatalozást akarja életbeléptetni s persze olyanformán, hogy a főváros minél kevesebbet fektessen be az üzletbe s minél nagyobb haszonnal dolgozzék. A terv még az orvosoknak, a közegészség első sorban való főnekel tetszését se nyerte meg s remélhetőleg nem is lesz belőle semmi. Arra való tekintettel azonban, hogy minálunk nem igen lehet tudni azt, hogy mikor támad föl a kármicsoda halvaszületett idea is, lenyomatjuk egy a tervezettel és annak szomoró következményeivel alaposan elszámoló újságolvasónak az aggodalmait, úgy, amint azokat a Magyar Nemzetben leirta. Hogy a tervezet nem arra való, hogy a szegény nép temetési költségeit apassza, annak bizonyossága az, hogy a tanács ebben a hónapban emelte föl a sírhelyek árát, még pedig úgy, hogy a szegény néposztály által vásárolt sírhelyekben a legaránytalanabb az ár-emelés. Ettől eltekintve azonban sokkal drágább lenne a temetés is. Egy temetés helyett háromnak a költségeit kellene viselni, mondja a cikkírő. Az első temetés — a tervezet értelmében — mikor a halottat a házból 6, vagy 12 órával az elhalálozás után elviszik a Kerepesi-temető halottas-házába. Ez a család feladata — ez a költsége. A második temetés ott lesz abban a ravatalozó-helyiségnek nevezett hullaraktárban s a harmadik, mikor a halott kiér a kőbányai temetőbe s a holttestet hosszas hányattatás, kocsiakázás és vasutatás után végre megkapja az ő végleges nyugvóhelyét. Aki azt hiszi, hogy ez az egyik helyről a másikra való vándorlás és hurcolkodás semmibe sem kerül, az nagyon csalódik. A villamos-vasut nem viszi ám ingyen a holttestet; sőt ellenkezőleg. A városnak a vasúttársasággal kötött szerződése értelmében a társaság a vasortól minden vagonvaltonal holttestet kiszállításért kap két koronát. Szegény emberek holttestét hat koronát vizsik, de csak akkor, ha nyolc holttestet összevált, amit egy kocsin el lehet raktározni. Ha valaki a maga halottját külön kocsiában akarja elszállíttatni, akkor a taksa kerek hatvan korona. S végül, ha valaki díszesebb kocsiában akarja a halottját kivittetni, fizet a vasúttársaságnak kétszáz koronát. Hol lesz itt a megtakarítás? Azt látjuk, hogy nyerni akar a város, nyerni akar a vasúttársaság; de, hogy hol lesz ebből a háromszoros temetésből a nagy közönségnek a haszna, ezt nem tudja senki megmondani. Mert, ha a holttestnek csak a kiszállításra ily horribilis összegbe kerül, mennyibe kerül még a többi kiadás? Hiszen meg kell fizetni a papot is, meg a sírhelyet is, meg a koporsót is, de még a ravatalozás száz-féle költségeit is.

Ezenkívül kérdés az is, hogy miért akarnak a ravatalozó helyiséget a kerepesi-úti temetőbe építeni. Hiszen ebbe a temetőbe a halottaknak körülbelül két százalékát temetik s kilencvennyolc százalékot az új temetőbe visznek.

— *Lenau-szobor* Csatádon. *Lenau Miklós*, a német nyelvű költő emlékének szülőfaluján *Csatád* szobrot akar emelni. Szándékosan használtuk a német nyelvű jelzést, mert hisz *Lenau*nál aig énekelt meg valaki idegen nyelven melegebben a magyar rónaszépségeit. Nagy egyénisége, nagy tehetsége és szomorú vége rokonzenessé teszi a kiadást, de a hozzáak tartozóság érzését keltik bennünk legszebb költeményeinek magyar érzése. Nemes és szép gondolatnak minősítjük azért azt a mozgalmat, mely azt tervezi, hogy *Lenau* emléke szoborral örökíttessék meg itt, szülőházában. Szülőfaluján, *Csatád* községének értelmiségeben merült fel ez a terv s megvalósítása érdekében most gyűjtőleveket bocsájtott ki. A szoborbizottság, amely *Csatádon* székelt, köszönettel fogadja a legsekélyebb adományokat és szívesen szolgálnak bárminek gyűjtőivel.

— *Élőgtétel a főispánnak*. *Gümösvármegye* mai rendkívüli közgyűlése lelkes tüntetésben részesítette *Hámos László* főispánt, mert az ellenzéki lapok névtelen cikkekben megvádolták. A közgyűlés óriási többséggel és nagy lelkesedéssel bizalmat szavazott a főispánnak. A főispáni küldöttség ment, aki megjelenve a közgyűlésen, szép beszédben köszönte meg az ovációkat.

— Az orosz forradalom. Az orosz hivatalnok légiója vigyáz arra, hogy semmi olyan hír ne szivároghasson ki a külföldre, amelyből tiszta képet alkothatnánk azokról a rettenetes állapotokról, amelyek ez idő szerint a fehér birodalmat fölkaletárta. A mai helyzet azonban volta- képpen csak előkészítője az általános nagy forradalomnak. Minden jel erre vall s nagyon valószínű, hogy megismétlődnek a nyolcvanas évek politikai mozgalmai. Az elkeseredett nagyban fokozza a Szipjágin gyilkosa fölött kimondott ítélet is és napról-napra hangosabban követelik a sajtószabadságot. Addig is, míg ez elkövetkezne, könyvmozgalmak révén terjesztik a nép között a forradalmi tendenciákat és hogy sikerrel, azt mondhatjuk, hogy Pultavában és Kharokban a paraszlázadás egyre terjedőben van. Vilnában nekünk nyugati embereknek elképzelhetetlenül rettenetes elbánásban részesülnek a politikai foglyok. Vahl, a kerület kormányzója bestiálisan bánik velük. Nemrégiben harminchatot közülük megkorbácsoltott s maga számolta a korbácsütéseket. Hogy micsoda rendszer szerint folyt le az ekzekúció, arra jellemző az, hogy egy emberre ötvenet ütöttek, mert meghallotta, hogy ötven éves. Erre a másik dacosan azt kiáltotta oda a hóhérnak, hogy 6 meg ezer éves. Ez száz korbácsütést kapott. A veres közben elajult, mire a kegyelmes szívű orvos öt perc szünetet rendelt el. Azt mondják különben és ez valószínű is, hogy Vahl lelkibeteg. Psychopathia sexualisban szenved s úgy látszik, hogy ez a képesítés ajánlja őt leginkább arra a szerepre, amelyet betört. A lázadás pedig egyre terjed. Kharokban a parasztnak betörtök a mecklenburgi nagyherceg birtokára és az eleségtárat kifosztották, Trepkében megtámadták a malmot, melynek védelmére két század gyalogság érkezett ki és tüzel a parasztnak. A hatóságok télenül állanak velők szemben. A forradalom csak egy segítő: abszolút szabadság s hogy a szabadság napjai nincsenek olyan nagyon messze, bizonyítják a legújabb oroszországi hírek, melyek a nagy ellenőrzés dacára is átszivárognak a szigorúan őrzött határokon. Ezek a hírek az orosz forradalom vivmányainak tekinthetők már s köztük talán legfontosabb az, hogy Oroszország rossz szelleme, *Pobjedonoscevs*, „üdülni“ ment. Ott hagyta Pétervárt és egyelőre Wiesbadenbe költözött a feleségével és kis lányával. *Pobjedonoscevs* elutasítását jelentő távirattal talán nem véletlenül jött egyidejűleg egy másik távirat is, amely azt jelenti, hogy az orosz birodalmi tanács elhatározta, hogy megszünteti a parasztközségek kötelező kezességét az adóbehajtásra nézve. Egy másik határozat a parasztság nehéz helyzetére való tekintettel egész Oroszországban százhuszmillió rubelnyi adóhátralékot enged el a parasztnak. Egy harmadik távirat egy újabb reformot jelent be: *Senger* orosz közoktatási miniszter a közoktatásiügyi tanács tegnapi ülésén beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy az orosz *főiskolák reformjának* kell s ő maga mindent el fog követni, hogy ezek a reformok mielőbb megvalósuljanak. Az összes újságok nagy meglepetéssel nyilatkoznak a miniszter beszédéről.

— A szolgabíró ur múltja. Pécsről írják: Kaba János Baranyavármegye közigazgatási gyakornoka tisztelbeli szolgabírója volt a mohácsi fősolgabíróságnak. A rendőrség már augusztus óta körözi Kaba Jánost család és okiratbanítás miatt. A leírás hasonló: Kaba Jánosra, akire a fősolgabíró nevet meg még is jegyezte: Ha nem ismernék, erre a körözvényre letartóztatnák. Kaba János aznap délután ötönként hivatalából, ami gyanússa tette. Később letartóztatták és a vallatásnál ellenmondásokba keveredett. Végre töredelmesen bevallott mindent, hogy tudniillik állását kizárólag hamisított okmányok alapján nyerte el. A házkutatásnál megtaláltak azokat az eszközöket is, amelyekkel a hamisítást végezte. Kaba János már lemondott állásáról, a lemondást a főispán természetesen elfogadta és így már nem tagja a baranyavármegyei fősolgabíróságnak. A csendőrök ma a nagyváradi törvényeszköz jogházába kísérték.

— Néptanítók gazdasági tanfolyama. A földmívelési miniszter gazdasági ismétlőkörök tanítóinak számára a szeptemberben gazdasági tanfolyamokat rendez az adai, algyógyi, csákvári, csabai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karozsai, komáromi, kecskeméti, lugosi, nagyszombat, rimaszombati, szabadkai, brenzóbanai és pápai gazdasági tanintézetekben. A tanfolyamok résztvevő tanító 200 korona pótlékot kapnak. A kurzus július 15-től augusztus 15-ig tart. A tanfolyamra szóló felhívások a tanfelügyelőségekhez küldendők be.

— Szerencsétlenség a kőszénbányában. Tegnap éjszaka Mehádián a kőszénbánya egyik tárnyájában, nagy szerencsétlenség történt. Egy leomlott szeméregy két bányászot temetett el. Az egyiket súlyos sérülésekkel borítva megmentették, de a 22 éves *Kosma József*nek csak holttestét tudták kiszedni a romok közül. A szerencsétlen fiatal embernek dereka törtött el. Szegény özvegy asszony volt az édesanyja, apja hasonló szerencsétlenségnek esett áldozatul.

— Az egyetem ünnepe. A budapesti magyar királyi tudományegyetem tanári kara és ifjusága ma ünnepelte az egyetem újjáalakításának százhuszkettedik évfordulóját. Az ünnepségen részt vett *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásiügyi miniszter is. A díszgyűlés előtt az egyetem templomában délelőtt tíz órakor ünnepi istentisztelet volt, amelyet *Kriszán Mihály* pápai kamarás, a központi papnevelő kormányzója celebrálta iénys segédlettel. Az egyházi énekeket a klerikusok kara adta elő. Míse után az egyetem aulájában megkezdődött az ünnepség. A piros takaróval borított emelvény előtt aranyozott asztalkán a szent korona, az alma és kormányzó palma másolata feküdt, körülülve az egyetem négy alapító diplomájától. Az asztal mellett két díszruhás egyetemi hallgató állt őrt. Az előkelő halgatóság első sorában *Wlassics Gyula* közoktatásiügyi miniszter ült, akit megjelenezők lelkes éljenzessel fogadtak.

A földiszített emelvény helyét foglalt *Vécsey Tamás* rektor, tőle jobbra és balra pedig a fakultások dékánjai: *Concha Győző*, *Medveczy Frigyes* és *Bóka Árpád*. A miegyetem képviselőiben jelen volt *Ilosvay Lajos* műegyetemi rektor.

Az ünnep *Vécsey Tamás* rektor magas nívójú ünnepi előadással kezdődött. A tudós tanár szóit az egyetem újjáalakításáról, azután rátért *Werbóczy Hármaskönyv*nek ismertetésére. Eddig kiadatlan kütőkől kimutatta, mint csatlós *Sambucus* 1581-ben a *Werbóczy Hármaskönyv*hez a római jogból kölcsönzött 210 jogszabályt és miként került ez a *Corpus Juris*ba: végül a két *Kovachich* működése következtében *József nádor* rendeletével hogy maradt ki 1846-ban a magyar törvénytervből mindaz, ami nem törvény. De a római jogi szabályok, habár többé nem toldalékai is a magyar törvénytervnek, élnek a jogászai öntudatában, nemes érzesben és lennők gondolkodásában. Az ilyen szabályok rég befogadott és ki nem küszöbölhető sarkiteleai a hazai jognak. Nagy figyelemmel hallgatót fölolvasták ezeket a szavakkal tejezte be a rektor:

— Most pedig, miután bevezetéstül megfeleltetek a szokásnak, hogy a soron lévő rektor szakmájából mutatványt közzöl, elérkezett számomra az öröm és büszkeség jóleső pillanata, midőn a készület, kitarló szorgalom és akitő képesség versenyemunkáit a karok jutalmazni akarván is érdemesebb pályázókat a Tanács zold asztala elébe fogom szőlítani. El nem titkolható megelégedéssel, sőt tanári emelkedet érzéssel kivanon bemutatni a szerencsebb pályázókat akik szak tudományi köreikben bebatóbb tanulmányaikkal az elismerést kiérdemelték, s verseny nemes és nem sebzó mérközésében helyeiket emberül megállták.

Concha Győző jogkari dékán fölolvasta azután a jutalmazottak névsorát.

E szerint a *hittudományi karon* pályadíjat nyertek: *Breyer István* IV. éves hittanhalgató három rendbeli pályadíjat, továbbá *Belán János*, *Lukács József* *Schütz Antal* és *Vegele Lajos* hittanhalgatók.

A *jogi karon* pályadíjat nyertek: *Bud János* (180 kor), *Gürtler Tivadar* (100), *Halsi Ernő* (200), *Fóna József* (100), *Lásár András* (200), *Lebel Antal* (100), *Neubauer Ede Ferenc* (180), *Omer Jenő* (260), *Porges Armin* (20), *Sohramm Ferenc* (100), *Ujabb Sipánszky János* (80), *Marly Ede* (140), *Wimner Imre* (140), *Wittmann Ernő* (720).

Az *orvosi fakultáson*: *Dalmady Zoltán* (140), *Dobosi Márton* (40), *Erdélyi Jenő* (70), *Fiesch Hermann* (80), *Fodor Leó* (120), *Hermann Emi* (70), *Orsós Ferenc* (120), *Schmidt Béla* (40), *Steiner Pál* (140), *Szilóssy Lajos* (140), A bölcsészeti taktacson: *Antal Márkus* (100), *Bartai Kornél* (100), *Benisch Arthur* (210), *Daró Jenő* (106), *Griesler Gyula* (140), *Galys Pál* (140), *Kiss István* (140), *Lukács Károly* (100) *Prág Ferenc* (80), *Szabó László* (720), *Závodiszkay Levente* (720 koronát).

A jelentés fölolvastása után sorra előléptek a jutalmazottak s pályadíjaikat átvették a rektorától. A pályadíjak kiosztása után *Vécsey Tamás* rektor magas szárnyalásu buzdító beszédet intézett a kitüntetők íjához, mire az ünnep véget ért.

— Halálhír. *Id. dr. Lengyel Endre*, az orsz. közegészségügyi tanács tagja, Zemplésvármegyei tiszteletbeli főorvos, ma délelőtti élete 82-ik évében Sárospatakon hirtelen elhunyt. A boldogult az 1848/49-iki szabadságharuban mint honvédióorvos vett részt. Harmadéve 50 éves jubiláris orvosi okleveléül tisztelet meg a budapesti egyetem. Zemplényben egész haláláig elsőrendű szerepet vitt, mint a megyei függetlenségi párt elnöke. Egyházi ténen a tisztánmenni ev. ref. egyházkerület tanácsbírájaként nagy buzgalommal fáradozott. Sárospatakon a közbirtokosság elnöke volt s irányadó tagja a városi képviselőtestületnek. Régebben az orvosi irodalom terén is működött s élte utolsó percéig fárdatatlanul dolgozott egy orvosi lexikonon. *Id. dr. Lengyel Endre* fővárosi orvos apját, *Balogi Géza* országgyűlési képviselő apását gyászolja a boldogultban.

Goldmann Dávid, nyugalmazott adóhivatali tisztviselő, negyvennyolcas hónapig meghalt Aradon. Az elhunytban *Aranyos Gyula*, a Magyar Távirati Iroda munkatársa édesapát gyászolja.

Leopold Károly hetvenhét éves korában meghalt Szegszárdon. Az elhunyt széleskörű rokonság gyászolja.

— Bő istenálás. *Szatony András* né dubravai (Liptómegeye) parasztlásson a múlt héten 4 iker gyermeknek adott életet. Mind a négy fiu anyjukkal együtt jó egészségre névrendenek.

— A százmillióss szédelgés. *Humbertné*, a párisi százmillióss család hősnőjét, meg mindig nem találta meg a rendőrség. Ma megvizsgálták azt a biztosító társaságot, melyet a szédelgő asszony alapított. *A Rente Triagere* biztosító társaság pénztárában ugyanannyit találtak, mint a hirhét százmillióss vasladdában. A társaságnak még főkönyve sem volt, mindössze egy naplókönyvet vezettek s ezt *Humbertné* lakásán találták meg. A társaság osztaglékot is fizetett, sőt a koholt nyereség egy részét a nem létező tartalékalaphoz is hozzácsatolta. A francia sajtó még ma is élénken foglalkozik a *Humbert* esettel s főleg a biztosító társaság ügyével. A nacionalista sajtó pedig erőlesen kéri számon a kormánytól, hogy miképp engedhetette meg, hogy ez a társaság kivonja magát az állami ellenőrzés alól. A rendőrség minden erejével kutat *Humberték* büntársai után s ma *Langlois* volt közzegjött is letartóztatva, kinek hir szerint, szintén része van a szédelgésben. *Ugy* látszik, hogy ez a *Langlois* játszott az egyik *Crawford* szerepét s ő állította ki *Crawford* névre az ügyvédi meghatalmazásokat. A rendőrség megállapította, hogy az a két család, aki *Crawford* szerepét játszotta, kétfélen megfordult Párisban. Az ügyvédeknek csak most tűnt föl, hogy a két *Crawford* nagyon jól beszélt franciául, ami természetesen is, hiszen *Crawford*ek sohasem voltak amerikaiak, hanem fölberelt szélhámos franciák.

Humbertné szökését illetőleg egyre erősebb az a vélemény, hogy a szélhámos asszony *Bécs* felé szökött, miért is a bécsi rendőrséggel közölték hí személyleírását.

— Rákóczy és Kossuth emléke. *Szabolcsvármegye* mai közgyűlése elhatározta, hogy Heves vármegyének a *Rákóczy*-, *Tököly*- és *Bercsényire* vonatkozó törvények eltörlését célzó feliratát hasonló szemlélt felirattal pótolja és ezzel kapcsolatban *Mikcs* Dező főjegyző indítványára elhatározta, hogy *Rákóczy Ferenc* szobrának létesítésére országos mozgalmat indít és erre a célra a közmívelődési alaplóból ötszáz koronát megszavazott. Hasonló célból megkeresi az összes törvényhatóságokat is. Elhatározta továbbá a közgyűlés azt is, hogy *Kossuth Lajos* és a 48-as honvédek érdemeinek tisztelesre iktatása végett felir a képviselőháznak s a fővárosnál a *Kossuth-szobor* felállítását megszervezi.

— Házasság. *Dr. Kelemen Géza* május 19-ikén vezeti ötárhóz a dohány-utcai zsidó templomban *Teller Erzs* kiasszonyt.

Fuchs Arthur, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank főtisztviselője e hű 18-ikán, vasárnap vezeti ötárhóz Nagy-Kanisán *Ledovszky Mici* kiasszonyt.

Horvá Miksa tartalékos hadnagy, a Magyar Kivitelő és Csomagszállítás részvénytársaság tisztviselője eljegyezte *Batori Sándor* leányát, *Olga*t.

Lórnacs Dező főorvos szabadhegyi máv. állomás-felügyelője eljegyezte *Babos Irma* kiasszonyt, *Babos János* máv. állomáselőjáró leányát Táplánfán.

Szauer Oszkár eljegyezte *Világoson özvegy Ledermann* Lajosné leányát, *Irma*t.

Kiss Zsigmond, a *Pannonia* magyar viszontbiztosító-intézet tisztviselője eljegyezte *Neumann Lenke* kiasszonyt, *Neumann Henrik* orvosi műszergyáros leányát Budapesten.

Dr. Rácz Elek nagyorosi községi orvos eljegyezte *Dr. Szabó Mihály* Nagykőrösi tisztí és *Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye* tb. főorvosának leányát, *Margit*ot.

— Megbántottak zászlóesértők. Az április 11-iki nemzeti ünnepen a déli vasut daruári állomásánának homlokzatára kitűzött magyar zászlót tudvalevőleg letépték. Mint most *Daruvárról* írják, *Makkai daruári* fősolgabíró éreles nyomozásával már kiderítette, hogy *Ribárics Ferenc* és *Radákovich Vladimir* daruári járásbíróesági imkok voltak a merénylet elkövetői, *Macsins* Ferenc és *Sipusics István* kereskedőeségekek pedig mint büntársak szerepeltek a merényletben. A merénylet éjszákáján a *Lahor* nevű horvát dalosgyesületnek volt énekpöbjája és ezen a réven lehetett a tetesek nyomára jutni. Mind a négyet tizennégy-tizennégy napi fogházra ítélte a községi bíróság és kitutasította őket a megye területéről, mert másóhavó való illetőségűek. *Ribárics* Ferencet hatóság ellen való erőszakos fellépése miatt az államügyessegnek adták át.

— A kertészesi kiállítás. A kertészesi kiállítás holnapi utolsó napja valóságos virág- és növényvásár lesz. Ma a szép verőenyés időben, az érdekes növényesoportok között valóságos kózzó keletkezett. Ma kezdődött meg a nagy virágvásár. Az iskolák most vizik ki növendékeiket, hogy gyönyörködjenek a szép látványban. De nemcsak a szép, érdekes növények és szines virágok vonzzák a közönséget, hanem a gyümölcsfák is, amelyeket magas áron vesznek. Az állami gyümölcs-faiskolái szép őszai torgalomnak néznek elébe. A külföldi gyümölcs-aiskolatulajdonosok is örömmel torgnak visszaemlékezni a budapesti kertészesi kiállításra. A kiállítást 14-én este hét órakor zárják be.

— Letartóztatott alkiszó. *Karlsbadban* tegnap, a drezdai rendőrség távirati megkeresésére letartóztatott egy főrdövendéget aki *Block* Albert berlini lakosnak mondotta magát, Tulajdonképpen *Bloch* Adolfnak hívják és *Kalis* oroszországi városból való,

A berlini rendőrség üldözi, mert állítólag elikkasztott 350.000 márkát, amit értékpapírok vásárlása végett bízta meg. Átadták az égeri kerületi bíróságnak.

Katasztrófa egy amerikai vasuton.
Pittsburgból táviratozták: Az innét Fort Vainér át Chicagóba vezető vasúti vonal Shevaden állomásán ma reggel tolátás közben petroleum kocsik felrobbantak; a robbanás 20 embert megölt, 150-et halálosan és 50-et könnyebben megsebesített. Az utolsó kocsi feltörölődött az előttük levőkre és ez által a kiömlő olaj meggyújtotta. A lángok, melyek husz lábnyira csaptak fel a levegőbe, a többi kocsi is fellobbantak és az egész árupályaudvart lángtengerre változtatták át. A végzetes robbanás akkor történt, midőn már 200 főnyi tömeg gyűlt össze. Ezek közül senki sem maradt sérülten. Az égő olaj áradata másfél mérföldnyire folyt el a szomszédos Estlenborough helységig. Itt még egy robbanás történt, mely három házat, köztük egy nagy szállodát elpusztított.

A Pax. Arról a nagy szerencsétleneségről, melynek Severo léghajós és kísérője áldozatul esett, a következő részleteket írja párisi tudósítónk: *La-chambre* léghajószerező ma megvizsgálta a szerencsétlenül járt Severo léghajóját a megállapította, hogy a katasztrófát a hajtókerék gyors forgása folytán előállított tűz okozta. A Pax tehát kigyújtotta s utasait a kiáradó gázok egy pillanat alatt megfojtották. *La-chambre* azt mondta, hogy Severo nagyon jókedvű volt a fősállás előtt s állítólagon bizott léghajójában. A fősállás *La-chambre* műhelyéből történt s így ő nagyon érdeklődött a léghajó utja iránt.

Szemmel követtem a hajó irányát — így beszél *La-chambre* — de mikor a hajó Páris felé fordult, rossz sejtésem szállta meg szívemet. Észrevettem, hogy a hajót bizonytalan kezek irányítják s mivel tudtam, hogy Severo nem igen ért a motorok kezeeléséhez s hogy *Sachet* nevű kísérője sem igen jártas a dolgban, rögtön arra gondoltam, hogy ez a fősállás nagy katasztrófaival fog végződni. Meg vagyok győződve, hogy nem robbanás okozta a szerencsétlenséget, hanem a kerekek gyors surlódása folytán lángba borult a hajó.

A szerencsétlen Severo halálának *Severoné*, a léghajós felesége és egy fia is szemtanúja volt. Mikor Severoné észrevette, hogy a léghajó kigyulladt, ájultan összeesett. A léghajósok holttestét két ur találta meg, akik automobilon mentek a hajó utárányában. A holttesteket az automobilon tették s csak miután kimélelesen tudtára adták Severonának a gyászos eseményt, engedték őt férje holttestéhez.

Furcsa várvád. Bécsben egy *Ivo Aloisia* nevű cselédeány, aki febrúráról májusig Schwamberger Arnold mérnöknek szolgált, feljelentést tett gazdája ellen, hogy rituális célra vért akarta emélni. Schwamberger rágalmazásért beperelt a cselédeányt unokatestvére által, aki keresztény-szocialista képviselő. Schwamberger tudniillik keresztény ember.

Vasúti szerencsétlenség. Thornból táviratozták: A lővőtéren egy lejtős helyen kisiklott egy katonákkal telt nyitott teherszálló és felborult. Két utána jövő nyitott teherszálló, amely szintén tele volt katonákkal, beleütökött, úgy hogy a benne ülők ki repültek. Egy katonát életét vesztette, kettő súlyos és kettő könnyű sérülést szenvedett.

Életuntak. Péter Sándor II.-od éves joghallgató ma délben az Üllői-úton levő Gschwindt-tele fűrdő egyik kabinjában tőbe lőtte magát. Haláluként *Décey* tanár klinikájára. Egy papírselezen arra kérte a rendőrséget, hogy atyjával aki *Dömsödn* jegyző, tudassák az öngyilkosságát. — *Lak Gyula* 25 éves vasúti hivatalnok ma délelőtt a Rudolf rakparttól a Dunába ugrott, kifogták és a mentők a Rókusba szállították. — *Besse Menyhért* 17 éves pályamunkás a ferenfvárosi pályaudvaron a gyomrába lőtt. Életveszélyes sebével a II. sz. sebészeti klinikára szállították. — *Reginyi Mária* cselédeány Zsigmond-utca 12. sz. alatti szolgálati helyén marólugtot ivott. Otthon ápolják. — *Modis József* 18 éves házasságinas Mátyás-ter 17. sz. alatti lakásáról eltűnt. Hozátartozói attól félnek, hogy öngyilkosságot követett el.

A szerencsétlen megtalálók. A rendőrség tegnapi letartóztatja *Szoffák József* 21 éves, *Goldstein Károly* 21 éves, *Schubert József* 25 éves többször büntetett csevárokat és *Steiner Anna* 14 éves leánykát, akik a családnak már igen ismert módszerből éltek. Értéktelen részgyűrűket dobtak el az utcán olyankor, amikor valaki arra ment és a banda egyik tagja úgy tett, mintha találna volna a gyűrűt. A többiek köré gyűltek és elkezdték dicsegni a gyűrűt, aminek a vége rendezés az volt, hogy:

— Testvérek között is megér 10 pengőt.
Igy aztán a járőrök közt valaki lépre ment és 3-4 forintért megvette a gyűrűt. A banda azonban iskolás gyermekeket is kifosztott és leánykák fülbevalóit szedte el. Valamennyi tagját, csak *Schubert* volt meg mindent.

Összedől álvány. Ó-Bécsen a Gerber-éle sűrűszobán szarító-épület építenek. Az építéshez szükséges álvány, mint levelezőnk táviratozza, ma

nagy robajjal összeomlott és maga alá temette a rajta dolgozó munkásokat. *Szabó Lajos* kőműves életeveszélyesen, öt munkás vizsgáltaban és heten könnyebben megsebesültek. A vizsgálatot megindították abban az irányban, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

Korn Artur megszökött. Korn Artur, a hírhedt nemzetiségi agitátor, aki ellen a szegedi királyi ügyészség vizsgálatot folytat, megszökött *Nagy-Kindárról*. Korn letartóztatását már napokkal ezelőtt — midőn kiderült, hogy Németországból kap pénzt — e-rendelték a *Winkler* szegedi ügyész által a kikindai hatósághoz, hogy tegyen sürgös jelentést az agitátor hollétéről. A szegedi vizsgálóbíró megidézte Korn Arturt, aki nem jelent meg s a vádiratot sem lehetett kézbesíteni neki.

Öngyilkosok. A Svábhegyen ma estefelé egy intelligens kinezős fiatalember holttestére akadtak. A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy az illető *Bertalan Emil* negyedéves bölcsészethallgató, aki revolverrel lötte magát agyon. Semmiéle írást nem találtak nála, amely öngyilkosságának okát adta volna. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — Ma éjjel az István-ut és Hermina-ut sarkán egy ismeretlen 60-65 évesnek látszó, uri kinézésű férfi revolverrel halálának lötte magát és azonnal meghalt. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Öngyilkosságának okát nem tudják.

Csaló urhölgy. *Lembergből* táviratozták: Egy lembergi egyetemi tanár felesége, kinek atyja előkelő nemes ember, a minap Oroszországból szökött. A városzerte ismert szép asszony pénzintézeteknél váltakot eszkömpaltatott, melyekre férjének és Puzina hercegeknek-bibornoknak nevét hamisította. Azonkívül 6000 koronáról 60.000 koronára hamisított betéti könyvekeivel megkárosított egy nagy takarékpénztárt és hiteire vett gyémántokat potom áron eladott. A csaló urinő ellen több feljelentés érkezett a büntető-törvényszékhez.

Kis gyermekek szerencsétlensége. Újpesten, a Baross-utcai villamos-telepen nagy szerencsétlenség történt tegnap délután, *Pósa Lajos* villamoskalauz felesége bevásárolni ment a telepen lévő lakásáról, és a házban magára hagyta 8 éves *Margit* és 14 hónapos *Iren* nevű leánykát, akik a szomszédban lakó *Danka József* kalauz leányával, a 7 éves *Katicával* játszadoztak a konyhában. Pósané távozása előtt megparancsolta a kis *Margit*nak, hogy mire ő haza jön, rakjon tüzet a tűzhelybe. A gyermekek eljásztották az időt és a kis *Margit* megijedt, hogy ha tűz nem lesz, kikap az anyjától. Petróleumot öntött ezért a tűzhelyben levő fára. Amikor meg akarta gyújtani, a petróleum fellobbant és lángba borította a tűzhely körül játszó három leánykát. A gyermekek rémes sikoltásaira a szomszédban lakó *Danka* és felesége berohantak és az égő gyermekekről lerántották a ruhákat. A három apróság így is súlyos égési sebeket szenvedett. Mentés közben *Danka* és a felesége is megéreltek. A három gyermeket a gróf *Károlyi-körházban* ápolják.

A furfangos tót. *Liptó-Szent-Miklósról* írják: *Katka* János árveamegyi parasztember tegnap takarmányszűke miatt két tinóját és egy tehéneket eladta körülbelül 500 koronáért és elégedetten iparkodott *Liptó-Szent-Miklóson* keresztüli hazafelé. Útközben egy ismeretlen tót atyafi szerződött hozzá és beszédbe elegyedvén, ismeretséget kötöttek. Amint mentek az utcán, az ismeretlen a kocsitton egy jól megfőtött bugyellárist fedezett fel, amit felkapott és titkolódzva fölhívta a jámbor *Katka*t, hogy a marhák árán és a talált pénzre osztozzanak meg. A talált bugyellárist tartalmát persze óvatosságból egyik sem merte megnézni, mivel, országos-vásár lévén, sokan jártak arra-felé. Az osztokodásra nézve hamar megegyeztek, betértek egy kocsimba, ahol az ismeretlen azt az újabb ajánlatot tette, hogy látatlanban osztozzanak meg: *Katka* legyen a talált tötött erszény és ezért adja cserébe a marhák árát. *Katka* ráállott, örült a cserének és jókedvűen ittak. Az ismeretlen csakhamar valami ürügygel eltávozott és többé vissza sem tért. *Katka* János megvona a várakozást, óvatosan elővette a tötött bugyellárist s ekkor sírva látta, hogy csak értéktelen papirokat tartalmaz. A fufangos csalót, akinek társa is van, körözik.

Füvárosi Orfeum. *Waldmann Imre Füvárosi Orfeum* május végével befejezi az idei évadot. A ritka érdekességű attrakciók és a *Luna asszony* operett, melyet egymásután ötvennél többször adtak elő, még csak két hétig látható. Az orfeum előadásainak befejeztével három-négy napi vendégzsereplés lesz még, amely után augusztus közepéig zárva maradnak az orfeum kapui. A bécsi két magyar igazgatónak, *Jarno* és *Karczag* közül az előbbi jön társulatával rövid vendégzsereplésre. A *Joséfstädter Theater* társulatában, melyet *Jarno* igazgat, olyan erők vannak, mint *Girardi*, *Hansi Nise*, akik a műsoruk legjobb darabjait adják elő. Jövő évben az orfeumi előadások után valamely más külföldi, orosz, francia stb. társulat vendégzserepel, méltó befejezéssel a szezonnak. Az idei vendégzsereplés iránt máris élénk az érdeklődés.

(x) **Akáció arokrém** 2 korona. akáció-szappan 1 korona. E legkedveltebb szépség és tisztító készítmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógyszerárakban. Főraktár: *Krieger György* gyógyszer-tára, Budapest, Kálvin-ter.

Tanító és társadalom.

Budapest, május 13.

A tanító az, akinek legtöbb alkalma van, hogy a társadalmi élet jelenségeit megfigyelhesse s hogy nagyszerű hivatásánál fogva ne csak szemlélője és ismerője legyen a társadalmi bajoknak s azok forrásainak, hanem, hogy egyszerűsödés orvosa is legyen. A főváros tanítóit megismerve ebbeli hivatásukat is, hét értekezleten iparkodtak tapasztalataik segélyével megállapítani azokat a módokat, melyekkel e nagy szociális földadat teljesítésénél el kell járniok. Gróf *Teleki Sándor*, akinek szociális működését jelzőkkel meghatározni teljesen fölösleges, élére állott a fővárosi tanítók nemes törekvésének. E hó tizenegyedikén tartották a tanítók betediki társadalompédagógiai értekezletüket, melyet gróf *Teleki Sándor* arra használt föl, hogy összefoglalta az előző értekezletek eredményeit, kitézte azt a kört, melyben haladni kell s megállapította azokat az eszközöket, melyekkel a már felkutatott társadalmi vizsásgyakon segíteni lehet. Gróf *Teleki Sándor* ez összefoglaló beszéde ma nyomtatásban is megjelen a *Tanító és Társadalom* című füzetben. A nagyon érdekes s szinte megbeszélhetetlen füzet tartalmát a következőkben ismertetjük:

A füzet első sorban a szociálpédagógiai értekezletek programját, majd a tanítónak az iskolához való viszonyát állapítja meg. Az iskola — így hangzik az első tétel — nem az a nagy áruház többé, ahol a beraktározott tudományokból, évenként derűre-borúra kiosztogatnak bizonyos mennyiséget, hanem az iskola ma már az életkezdelem nagy előkészítője, védőnk a rossz szenvedély ellen, vezető a tisztesség után a jó és a szép felé. A tanító pedig az iskola, akire a leendő nemzedék jövője van bízva s aki mindinkább nemcsak tanítója de nevelője is lesz az emberiségnek. Ebben a szerepében fogva föl a tanítót, a külterületi iskolákban folyt értekezleteken megállapították, hogy a tanító legelső dolga ott a szülők meglátogatása. E látogatás célja összhangot teremteni a családdal és iskola között, megnyerni a szülők bizalmát s belemélyedve a népelebe nevelni nemcsak a gyermeket, de a gyermektől a szülőt is. Igen sok tanító megértette a látogatások nagy fontosságát s végig látogatta egész sorát azon családoknak, kiknek otthonában a talaj ellenségessége a gyermek erkölcsének, életének. Tapasztalataikról be is számoltak ezek a tanítók s a bajok legnagyobb okának a szegénységet, a szellemi színvonal alacsonyosságát s az erkölcsi süllyedést bíányát tekintik. A legtöbb helyen gyanakodva, más helyeken szegyenkezve fogadták a tanítót. Ha ilyen helyeken módjában állana a tanítónak gyors anyagi segélyt nyújtani, meglepő erkölcsi eredményeket lehetne elérni.

Mintegy a látogatásokkal bebizonyul, hogy a légtör és környeztet oly teretöző a gyermek életére, módokat kellett keresni, hogy a gyermeket a légtörből kielehessen szabadítani. Így jutottak az értekezletre a *gyermekothonok* gondolatához. Az e tőron kifejtett agitáció kezd már gyümölcsöket érlelni s a főváros, legalább a külter telek iskoláin iparkodik gyermekothonokat létesíteni.

A füzet ezek után a társadalom-pédagógiai értekezletekre váró földadatok körét iparkodik kifejteni. A csesemők védelmét a bölcsőházak létesítésében keresi, majd a szünidei kitelepítés kiterjesztésének szükségességét hangoztatja. Az életpályák megválasztása kérdésében az ifjúságnak a produktív pályára való terelését hangsúlyozza. A kézműves és gazdasági hivatásokkal szemben tanúsított ellenszenvet, valamint a beteges szülők nagyvágyást a család köréből ki kell pusztítani. A közoktatásügyi miniszter szellemében járunk el — így folytatja — mikor a produktív pályák köréből azokat emeljük ki, amelyek egyfelől a magyar nép nemzeti életének, másfelől a tényleges kereseti viszonyoknak leginkább megfelelnek. Amazt meghatározhatjuk az elméleti és gazdasági ágak körében, emezt a ruházatközlési és hásherendezési mestertersegekben.

Itt lép fel az inaskodás ideje és a már kenyéretelenségben fáradóknak erkölcsi és szellemi továbbképzése. A tanonkérdés elmélkedésre és gyakorlati javításra széles kört nyit meg. Ipari ötvényben tükéleltelen volta, a mestereknél csak ritkább esetekben feltalálható érettebb fellegés, az iparkodások közonyé s a társadalom nemtoródése folytán ezek az ifjúságnak legveszélyeztetettebb elemét teszik ki. El lehet róluk mondani, hogy legalább is nagyobb része a fehér rabszolgaság védőlemb tömegéhez tartozik.

Ez a kérdés elvezet a gyermekek iránti kegyet-

lenkedéshez. Az ilyen kegyetlenkedés nyomokat hagy a gyermek lelkében s a legrosszabb érzéseket, szenvedélyeket kelti föl benne. Az egész tanköteles idő végig kísér egy másik problema is. Ez az *éhes iskolásgyermekek élelmézésének* kérdése. Nagyszámu gyermek állandóan reggeli nélkül jön iskolába, sokszor ebédre sincs kilátása. Ezeket iskolai étellel, vagy mint Berlinben történik, gyermek-népkonyhakkal lehet segíteni. Meg kell találni a módot, hogy ne legyen alaminaszterü ez az élelmézés és ílege azt, hogy a szülő ne használja föl arra, hogy gyermekei ellátásának gondjától megszabaduljon és az iskola olyan esetekben, mikor valódi szükség nem fog fenn, tápszülővé váljék.

A tankötelettség megszűntével az iskolákban szerzett ismeretek az ifjúság nagy részénél feledésbe mennek. Az iskola hatása alatt szerzett erkölcsi javak lassanként elmosódnak. Vannak olyanok, kik magasabb szellemi tehetséggel és szilárd jellemmel a kísértekekkel bátran szembeállanak és magasabb célokat elérni vágnak, azonban erkölcsi és szellemi továbbképzésükhöz hiányzik az alkalom. Igyekeztünk kell, hogy e nagy tömegekhez hozzáférhessünk, kezük ügyébe hozzuk a módokat s őket arra szoktassuk, hogy az iskolában kapott ismeretek alapjaira szelebb, életviszonyaiknak megfelelőbb műveltséget szerezzenek. Ilyenek az *ismétlő gazdasági iskola, a nyári tanfolyamok, a nép- és nyilvános könyvtárak*, az otthon vagy csoportokban való olvasás, a kaszinók, olvasótermek, *gyűjtemények látogatása* célszerű vezetés mellett, a vasárnapi délutáni hasznos eltöltése, az *University Extension*, mind megannyi kérdés, melyet behatóan eccselelni az idő rövidsége nem enged, de melyek egyenkint megérdemlik az eszmésesert, míg életbeléptetésük és terjesztésük hathatósan előmozdítják a felnőttek szellemi és erkölcsi színvonalának emelését.

Estély a Karácsonyi-palotában.

Budapest, május 13.

Az idei májusi szezon egyik eseménye volt az a táncmulatság, amelyet gróf Karátsonyi Jenő és neje fejedelmi lényenel berendezett krisztinavárosi palotájukban ma este adtak. A pompás urilak gyönyörűen felszított termében az uralkodóház számos tagja, az udvar legelőkelőbb méltóságai, az udvari bál előestéjén Budapesten időző diplomáciai kar fejei, a kormány tagjai, a politikai és a művészeti világ legkiválóbbjai találkoztak a magyar társadalom előkelőségeivel, míg a gyönyörű bálteremben az arisztokrata fiataiság hódolt a tánc gyönyöreinek.

Este 10 órakor megjelent *Klotild* főhercegnő *Henrietta* főhercegnővel, valamint *József* ágost nejevel, *Augusta* főhercegnővel, akiket a palotának valóságos kerté várszolt elöcsarnokában a házigazda és fivőrei, Aladár és Kamilló grókok fogadták és kísérték fel a lépcsőkön, amelyeknek első fordulóján *Karátsonyi* Jenőné született *Andrássy* grófné várakozott a magas vendégekre. A főhercegi családot a házigazda és neje a hölgyiszalomba, a táncteremtől jobbra vezették. A magas vendégeknek terembelepte jel volt egyuttal a bál megkezdésére, amely a nagyszzerű előkészületek után ítélve, amelyeket különösen a fűzertánóra tettek, a reggeli órákig tartott. Azok számára, akik nem táncoltak, gazdag buffetek voltak a földszinti termekben; a táncotemőli balra lévő termekben, amelyek a bennük felhalmozott műkinesekkel valóssággal imponáló halást tesznek, ugyancsak buffet volt a hölgyek részére.

A szünóra után a vacsorát szolgálták fel, amelyet a főhercegi család 14 palotahölgy kíséretében az ugynevezett Napoleon-teremben költött el. E terem falait nyolc selyem-göbelein fedi, amelyeket I. Napoleon oszász tábori sátrának díszítésére mindig magával szokott vinni. Ennél az asztalnál kizárólag aranyalék szervírozottak, nehéz aranyból voltak egy a tálcák és tányérok, mint az evőkészlet, míg az asztaldiszkek jobbadán ó-bécsi és sevckési műremekek voltak.

A palota ellenkező szárnyában, a nagy ebédlő-teremben is terítették, ugyancsak ritka pompával. A service ott vert ezüstből, az asztaldiszkek pedig itt is a bécsi vieux saxo és sevckesi porcellánból voltak, a fiataiság számára a képcarnokban kis asztalokon terítették.

A táncosok és táncosnők értékes emlékeket kaptak, de az idősebbek is kedves emlékek távoztak az épp oly pompával, mint válogatott izléssel rendezett ünnepélyről.

A főhercegi vendégeken kívül a meghívottak közt voltak:

Szél Kálmán miniszterelnök, Cseh Ervin. Darányi Ignác, báró Fejérvári Géza, Láng Lajos, Lukács László, Ploész Sándor, gróf Széchenyi Gyula és Wlassics Gyula magyar, gróf Goluchowski Agenor, Kállay Benjamin és báró Kriegerhammer Odón közös miniszterek, báró Spaun Herman tengerenagy, báró

Tallian Dénes udvari tanácsos, Bernáth Géza, Graenzenstein Béla, Gromon Dezső, Guiner Gyula, Kies Pál, Mohay Sándor, Szél Ignác, Tarkovich József, Toepeke Alfréd és Zsilinszky Mihály államtitkarak. Liechtenstein Rezső herceg első főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországiudvarnagy, gróf Paar Ede lovassági tábornok és Boliras Arthur tábornagyalma főhadsegédek, Loebenstein Henrik tartartási igazgató, aradvári Könyg Károly osztályfőnök, dr. Kerz József főtörzsorvos, gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke, báró Kemény Kálmán, a főrendiház alelnöke, gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, Tallian Béla, a képviselőház alelnöke; a *püspöki karból*: Vaszary Kolos bitoros hercegeprimás, Samassa József érsek, Császa György, Szmeosanyi Pál, Schlauch Lőrinc bitoros püspök, Bogdanovics Lucian, Kohl Medárd, Szmeosanyi oldalkanovik; a *diplomáciai és a konzult. karból*: gróf Ablefeld Laurffy, Below-Schlatau Pál, Cucuireano Viktor, dr. Claparède Alfréd, Ciaramonte attasé, Cusani márk, Feridun bey, Ghika Emil, gróf Kapnist Péter, gróf Lewenhaupt Gusztáv, Lutfi bély, Lvov Vladimir herceg, gróf Lütow Henrik, Margaritesco ezredes, Néden Mahmud bey, gróf Nigra, gróf Podewils, Plunkett Francois, gróf Paraty, Reverseaux márk, Riffaut Ágost, Visconti di San Vito márk, Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok, Szabó Miklós, a Kuria elnöke, Vörösmarty Béla, a Kuria másodelelnöke, Wekerle Sándor, a közgazgatási bíróság elnöke, Latkóczy Imre, a közigazgatási bíróság alelnöke, Rakovszky István, az állami számvévszék elnöke, Ludwig Gyula, az államvasutak elnökgazgatója, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Rudnay Béla főkapitány, Andrassy Aladár, Géza, Gyula, Sándor és Tivadar grókok, Apponyi Henrik és Gyula grókok, Almássy Györgyné grófnő, báró Apor őrnagy, báró Ambrózy Lajos attasé, gróf Attems Mária, báró Aczél Beniczky Ferenc, Bánffy Ilona grófnő, gróf Bánffy György, gróf Bethlen István, Biró Lajos, gróf Berchtold Kázmér, gróf Brandis Károly, báró Borohgrave, Bottka Béla, gróf Bethlen Miklós, Bathány Lajos, Gábor és Géza grókok, Bernrieder János, őzv. báró Bánffy Györgyné, Babics József, Belitska Béni, Blaskovich Elemér, Benz, gróf Bánffy Miklós, Berchtold Richard és Miklós grókok, Beöthy Ákos, báró Bánhid Antal, báró Bánffy Dezső, Baernreither József, báró Bodman-Moggingen Eberhard, gróf Bissingen-Nippenburg Roza, gróf Csáky György, Lajos és Géza, gróf Cziráky Antal, László és Béla, gróf Csekonics Endre, Iván, Sándor, Pál és Gyula, őzveggy gróf Csekonicsné Christos Kosta, Csörgeő Gyula, Csávossy Béla, Chyzer Kornél, gróf Chorniczky Frigyes, gróf Dessewffy Aurél, Emil és Sándor, Dellimanos Lajos, Dietrichstein herceg, gróf Degenfeld-Schomburg, Dókus Ernő, báró Diauhovszky Karoly, dr. Demkó Pál, gróf Esterházy Mihály, Miklós, Rudolf, Lajos, Mária, Pál, János és Károly, Elek Pál, Elek Gusztáv, báró Edelsheim-Gyulai Lipót, dr. Ekestegér László, Forgách János grófnő, gróf Festetics Taszilo, Fabinyi Theofil, Falk Miksa és Zsigmond, báró Fiáth Pál, Fekete Edith és Fekete Ilona bárónék, Fenyvessy Adolf, gróf Forgách János, Farnady József, báró Gudenus Ernő, báró Gerliczy Ferenc, Gerenday Béla, gróf Hugonnay Béla, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Hadik Béla, gró. Hunyady Imre, Hunyady Lászlóné grófnő, gróf Hardegg Rudolf, Hammersberg Jenő, Halasy Pál, Huszár László és Károly bárók, Hegedűs Sándor, báró Harkányi Frigyes, Holló Lajos, herceg Hohenlohe György, Jekeliussay Lajos és Zoltán, Jankovich Iván, báró Inkey József, Ivánka Oszkár, gróf Khuen Hédervary Sándor, báró Kaas Ivor, Károlyi Mihály, Sándor, István, Lajos grókok, őzv. Károlyi Alajosné és Gyuláné grófnők, gróf Karátsonyi Aladár, Korniss Miklós, gróf Kaspar Rudolf Karoly, Keglevich Béla és István grókok, Kvassay István, Korányi Sándor és Frigyes, gróf Károlyi György, Klobusiczky János, dr. Kovách Aladár, gróf Keglevich Miklós, Lónyay Margit grófnő, László László, Liptay Bélané és Frigyesné bárónék, Liptay Vera báróné, Lyka Döme, Latkóczy Imre, Mérey Kázmér, Manassy György, Matekovits Sándor Miklós, Odón, Moosonyi Antal, gróf Montecuccoli, gróf Meerweid Ferenc, Nagy Ferenc, báró Nikolics Fedor, báró, Nopcsa Elek, Náday Ferenc, Nádasdy Ferenc és Tamás grókok nagyonyoni Serényi Péter, dr. báró Nyáry Albert, báró Eötvös Loránd Orsz. Tekla báróné, Pejacevich Jolan és Katinka grófnők, gróf Pejacevich Tódor és Elemér, Pejacevich Artur grófnő, öröró Pallavicini Ede és György, báró Piret de Bihain Gyula, Papp Géza, gróf Pálffy János, Perczel Dezső, Póchy Andor, báró Prónay Gábor, Pukovich József, báró Podmaniczky Gyula és Frigyes, Pallavicini Sándor öröró, gróf Pejacevich Márk, Rohonczy Lőrinc és Gedeon, báró Radvánszky Géza, báró Révay László és Gyula, Rosty Flórisné, Radvánszky Antal és Albert Rohonczy György, Rodakovszky József, Rónay János és Ernő, báró Révay Simon, Rostahazy Kálmán, Radiszi Jenő, Rennie A. Ernő, Semsey László, gróf Széchenyi Béla Imre, István, Péter, Antal, Bertalan, Sándor és Domokos, Salamon Aladár, Andor és Géza, Széchenyi Natália grófnő, Szirmay Ottóné grófnő, gróf Szirmay Sándor, gróf Sizzo-Noris Kristóf, Szápary Gyula, László és Pál grókok, Szápary Gézané grófnő, báró Szentkereszthy Béla, Szegedymaszak Aladár, Szentiványi Zoltán, Somssich Béla, Géza és József grókok, Soltovszky János és Tibor, gróf Szápary József, Szentiványi Árpád és István, Szirmay Sarolta grófnő, Szóts Pál, báró Soly-mossy Lajos, Sizzo-Noris Gusztáv, Stankovszky, báró Steininger, Sturm Albert, Feleki Géza, Gyula, József, Pál, Sándor és Tibor grókok, Tabódy József, gróf Thurn-Salm, herceg Thurn-Taxis Miksa, gróf Trautmannsdorf Lajos, báró Uchtritz Emil, Uray Kálmáné báróné, Vécsy László, Miklós, József és István bárók, Veszti József országgyűlési képviselő, Vízvári Gyula, báró Wodianer Albert, Wenckheim Ferenc, Frigyes, Pál, László és József grókok, gróf

Wilczek Frigyes, báró Walterskirchen Ferenc, Zichy Jenő, Andor, Ágost, József, Odón, Nándor, Aladár, János, Jakab és Béla grókok, Zichy Elza grófnő, gróf Zselénzky Róbert.

Szezonversek.

A szezonvers, mint olyan.

Szezonverset kell zengenem,
De őszintén kimondom:
Ha pénzem lenne, istenem,
Egyébre lenne gondom.

Kimennék a hegyek közé,
Hol a fehérgyopárra
Ragogy má reggel négy felé
A nap első sugára.

Sok munka és sok bűn miatt
Elfáradt lelkem, testem:
Be tönkre tetted hű fiad
Imádtott Budapestem!

Oh tiszta lég szabad tetőn,
Kis oermely, üde pázsit,
Úgy várlak vágától reszketőn,
Mint eisején a gázsit!

S mert a szabad természetet
Szivem hiába várja,
Üzök szezon-költészetet,
A lantnak proletárja!

Nyaralás.

Nem érdekel külügy, karusszel,
Se Humbert, vulkán, se Taral,
Csupán egy kérdés: az idén majd
A fáradt dainok hol nyaral?

Sőt még precízebbül beszélvén
A kérdést így teszem fel én:
Nyaral-e majd egyáltalában
A fáradt dainok az idén?!

Talán a Gangesz habja mellett,
Ahol a hold sugárral
A lótsz addig oszokolózik,
Míg boldogságtól belehal?!

Vagy tán a Rajna habja mellett,
Hol sok a történelmi hely,
S hol szived buját enyhé dallal
Altatja el a Loreley?!

Avagy talán künn Ós-Budában,
Ahol minden, mi szép, mi jó,
Ígér a tisztelt publikumnak
Friedmann A., az igazgató?!

Május.

Végre, végre valahára
Leragogy a nap sugára,
Borús, bús felhők helyett
Fénylő az égmenyesez.

Messzi völgyön és hegyen,
Ezer kis virág terem
S Budapesten minden délben
Száz virág nyit osodaszépen.

Szép tavaszi új ruhában
Korzóznak ők valahányan,
Szép virágos kert az utca,
A szivemet vonja, húzza.

A korzót ah! én is járóm
És elióg egy édes álom...
Istenem, nincs benne semmi,
De szeretnék kertész lenni!

Meglepés.

A startoló gép légbre rebben,
Megtindul végre a mezőn,
A vezető mint a villám,
Előrelut, az élre jön.

Van Dusen! Hallik erre, arra,
Tartal, szoríts! Adams vezet!
Nem!... Mostan. Fizesz jön előre...
Lehuztat!... Végo... Elveszett!...

Ki az? Mi az? Ki hitte volna...
Orjitó, ez mennyit fizet.
Pedig akartam tenni rája...
Hallatlan... Pszt! Ötszáztizet!

St. Pierre végromlása.

London, május 13.

Egy francia kábelhajó megállapította, hogy Martinique közelében a tengerfenék, amely ezelőtt 200 méternyi mélyre volt, most 1200 méternyire süllyedt. A menekültek ezerszáma érkeznek Port de Franceba, ahol éhínség fenyeget. Itt Pierreből meggyőző nem lehet hozzáfogni a romok eltakarításához, mert a forróság tűrhetetlen és a levegő tele van fojtó hamuval. A rothadó holttestek szaga messze a tengeren is érezhető. Martinique szigetén minden bizonynyal járvány fog fellépni.

London, május 13.

St. Pierre környékén még mindig sok holttestet találnak, amelyeket a katonák hamuba burkolnak és eitemetnek. A Pelée-tűzhányóból még mindig óriás mennyiségű láva ömlik ki. A sziget katasztrófájának állapota miatt az összes lakosság már előkészületet tesz, hogy a szigetet örökre elhagyja. A martiniquei újságok, amelyek közvetlenül a katasztrófia előtt jelentek meg, arról tanuskodnak, hogy az elemi csapás nem érte váratlanul a lakosságot és hogy már a mult hét elején sok jeltől következtethettek a vulkán kitörésének lehetőségére. St. Pierre lakosságának nagyrésze e miatt el is hátrazta elutazását és szándékát csak azért nem valósította meg, mert a Mária-ünnepet az idén a rendesen lényesebben akarta megülni.

New-York, május 13.

Fort de Franceba most már nagyobb számmal érkeznek a menekültek, akik rendkívül ki vannak merülve. St.-Pierreből még mindig csak a legnagyobb veszedelemmel lehet közeledni. A holttestek meztelein hevernek, mert a ruha egészen leégett róluk. Egy helyen egy családnak kilenc tagját találták, még halálukban is öleltek. Valamennyi városrész végképpen elpusztult és magas hamuréteg alá van temetve. Csak egy-két házban a fala áll még. A városi óra mutatója 7 óra 50 perckor állt meg.

St.-Thomas, május 13.

Dominicából jelenti egy tegnapi távirat, hogy Martinique északi részén még egyre terjed a láva. A sziget északi része teljesen el van pusztítva és egész vegetációja kihalt.

London, május 13.

A Reuter-ügynökség jelenti Fort de Franceból New-Yorkon keresztül tegnapi keletre, hogy a szerencsétlenség színhelyének megtekintése alkalmával kiderült, hogy a katasztrófia áldozatai mérges gázok belélegzése következtében hirtelen megfulladtak. A szigetet még folyton sűrű köd borítja. A tengeren hajóroncsok uszkálnak, köztük temérdek holttest, amelyeket a cápák nyelnek el. Forró széláramlatok váltakoznak hideg szelekkel. A város romjai még folyton égnek. A paraszalás nagyon nehéz. Az utcákon alig lehet járni. Mind tele vannak holttestekkel.

New-York, május 13.

Port au Princeből jelenti egy tegnapi távirat, hogy Le Carbetben, St.-Pierre mellett ezernél több menekült van. St.-Pierre környékén még folyton találnak emberrészeket. A holttesteket katonák szedik össze és azután elhamvasztják.

(Amit a szemtanúk mondanak.)

London, május 13.

Néhány menekült elbeszélése felvilágosít a katasztrófia részleteiről. E szerint a Pelée vulkán május 8-án éjjelében sűrű füstfellegek, lángoszlopok és dörgések között adta az első életjeit. A lakosok rögtön felkeltek s pánikszzerű félelemben rohantak ki az utcákra. Május 4-én, vasárnap sűrű hamueső keletkezett a város fölött; a vulkán láthatatlan volt és a nyugtalanság folyton nagyobbodott. Hétfőn, május 5-én egy 20 láb magas s félmérföld széles lávaáramlással tört elő s félelmes gyorsasággal hőmpölygött a tenger felé, melyet a 4000 lábnyi magasságból néhány perc alatt ért el. Elsősorban a Guérin-féle műtelepek pusztultak el. A lávaáram 300 lépésnyire szorította vissza a tenger vizét, mely azután óriási zúgással tört vissza helyére, de nagyobb kárt nem okozott. Hatalmas detonációk hallatszóttak egész nap mértőndnyi távolságra. Hétfőn éjjel újból lángokban tört ki a vulkán. St.-Pierre lakosai már a legrosszabbtól tartottak, jajgatva menekültek éjjeli ruháikban a hegyekbe. Majd gözösökön menekültek Santa Luciába. Kedden, május 6-án a láva-kiömlések sűrű hamuesővel tovább tartottak, miközben a lakosok részben Fort de Franceba igyekeztek menekülni, részben halászahajókra igyekeztek a szigetről menekülni. Szerdán a kitörés hevessége egy kissé alábbhagyott, de délután újult s még nagyobb dörgések között kezdett a vulkán működni. Még egy mértőndnyire, St.-Thomasba is e hallatszóttak a dörgések, Santa Luciában pedig földrengésszerűen rázták meg a földet.

Csütörtök reggel relative csend volt. A Grappler kábelhajó kábeleket javított s a városban a normális közlekedés is részben megkezdődött. Este hét órakor orkányszerű vihar, gőzfel, forró sárral és tüzzel, leirhatatlan sebességgel zúdult le a városra, környékére és a kikötőre, ahol tizennyolc hajó volt. A város egy-szerre lángokban állott, a hajók is égtek a forró üstté lett tengeren. Két nap múlva hatoltak be az első emberek St.-Pierreből, amely már csak romhalma, ezer és ezer megzenesedett holttesttel. Egyetlenegy élő lélek sem volt a városban.

London, május 13.

A Roddam gőzösnek súlyosan megsérült kapitánya, kit a santa-luciai kórházban ápolnak, a következőket beszéli: A hajó éppen horgonyt vetett, mikor a vulkánból kidobott égő anyag éppen oldalba talált; a hajó félredőlt fölé. Lehetőleg védekezni kezdtünk a folyton közelebb hatoló lángerdő és irratóztos közep ellen. Dacára az izzó hamu rettenetes forróságának, mely megfőttel fenyegetett néhány megmaradt matrózomnak azt a parancsot adhattam, hogy indítsák hátrafelé a hajót. A fedélzeten nem volt képes senki sem megmaradni, a kormánykészüléket egészen elborította az égő zsarátok, oly sötét volt, mint a leg-sötétebb éjszaka s a kőeső szakadatlanul tartott. A Roraima gőzös, mely mellett elhaladtunk, merő egy tűz volt.

London, május 13.

A Saint-Vincentből menekültek leírása szerint a hó 5-ikén és 6-ikán leirhatatlan hőség volt, melyet kedden a vulkán kitörése követett. A mentésre érkezett expedíció a borzasztó hőség miatt kénytelen volt visszavonulni.

(A veszedelem terjedése.)

London, május 13.

Kingstownból jelenti, hogy a vulkánikus mozgalom a Kis-Antillák egész területére kiterjed. Különösen Dominica sorsáért nagyon agódnak. A sziget egyik tava egészen eltűnt és medréből kengőz száll föl. A Fort de Franceban székelő amerikai konzul azt a kérést intézte Hay államtitkárhoz, hogy nagyszabású segítő-akciókat indíson Martinique lakói részére, akiket az éhenhalás veszedelme fenyeget. Fort de Franceból jelenti, hogy körülbelül ezer menekült részben Torbeba, részben pedig Case Piloteba érkezett.

St.-Vincent szigetén szakadatlanul tart a földalatti robaj és a hamueső. A tűzhányó óriás szikladarabokat vet ki. Eddig hétszáz ember halt meg.

London, május 13.

A vulkánikus zavarok egész Jamaikáig érezhetők. Dominica szigetét fojtó kengőz borítja.

(A katasztrófia és a tudósok.)

Bécs, május 13.

A martiniquei katasztrófiát igen szépen magyarázza a Neue Freie Presseben Steniradzki lovag, aki a leMBERGI egyetemen a geológiát tanítja. E szerint St.-Pierre város pusztulásának nem csupán a vulkán, hanem a szél is okozója volt. A város a tűzhányó nyugati tövében van, s a hegnyek az alkata olyan, hogy a kiömlő láva mindig kelet felé folyik tőle. Így volt ez most is. Különben is a láva nem nagyon veszedelmes még olyan meredek hegnyél sem, mint a Pelée, mert olyan lassan nyomul előre, hogy az emberek nemcsak magukt, de minden ingó vagyonukkal együtt menekülhetnek előle. Martinique katasztrófája ugyanolyan volt, mint Herkulánusé és Pompéjé: azaz nem a láva temette el a vidéket, hanem az úgynevezett vulkáni hamu, amely óriás mennyiségben tört ki a hegy nyomrából. Így májusban rendszeres hététkig tartó erős keleti szel szokott fújni az Antillákon; így volt ez most a katasztrófia idején is és a szél a tűzhányóból kikerülő nagy hamufelhőket St. Pierre fölé tolt. Növelte a szerencsétlenséget a tropikus záporos, ami nálunk felhőszakadásnak is beillenek; az eső a hamuval összekeveredve csapódott le, olyan alakban, mint a sűrű, forró kovász, s néhány perc alatt eltemette az egész várost és környékét, természetesen a kikötőt is. Ezért menekültek csak nagyon kevesen a borzasztó katasztrófiából. A kikötőben nem sok hajó lehetett, mert St. Pierre nem kereskedelmi kikötő; a cukor-ültetvények a sziget más részén vannak, s nagy hajók ritkán, legfőképpen egy órára kötnek ki St. Pierreből. Tehát legelőbb csak vitorlás-bárkák pusztulhattak el a várossal együtt.

Dr. Kalesinszky, a budapesti Földtani Intézet fővegyésze érdekes felvilágosításokat adott a nagy katasztrófia természetéről. Elmondja, hogy a Földtani Intézetben elhelyezett földrengést jelző készülék április 19-én hatalmas földrengést jelzett. A készülék tüje erősen szabálytalan spirális vonalakat rajzolt a diagrammán. Másnap egymásután jöttek a hírek, hogy Guatemalában milyen nagy földrengés pusztított és

Guatemala három nagy vulkánja, a Chingo, San Salvador és Santa María kitört. A táviratok jelentették, hogy e földrengés és a vulkánok kitörése április 18-án történt, amely idő összeesik nálunk április 19-ének reggelével. Bizonyosnak látszik, hogy ez a hatalmas földrengés az Antillák szigetén levő vulkánokra is, amelyeket alapjában megrendített. Május 7-én kezdődött azután a martiniquei katasztrófia. A guatemalai földrengés által megrendült Pelée-vulkán már május 7-ike előtt tüzet kezdett hányni, míg az teljes erővel kitört. A már régóta pihenő vulkán kitörése tehát közvetlen következménye a guatemalai földrengésnek. Míg Guatemalában nagyobb volt a földrengés és kisebb a vulkánus kitörés, addig Martiniqueon megfordítva volt. Ennek következtében a martiniquei földrengést kevésbé jelezte a Földtani Intézetben levő földrengést jelző készülék. De azért eléggé láthatóan jelezte és jelzi még mindig az újabb földrengéseket Martinique szigetén, ahol az első kitörés óta folyton vannak újabb és újabb földrengések, amiket e készülék pontosan mutat. A guatemalai földrengés iránya nyugatról keleti irányban haladt az Antillákon keresztül. Pélo, hogy nemcsak St.-Vincentben, ahol nap-nap után van földrengés, hanem a szomszédos szigeten is beálhat hasonló katasztrófia.

New-York, május 13.

A washingtoni földrajzi társaság expedíciót küld Martinique szigetére a katasztrófia okainak tudományos kutatása végett.

(A külföldi részvéte.)

Páris, május 13.

A magyar képviselőház részvénytílatkozata, amelyet gróf Apponyi Albert elnök tolmácsolt, az egész francia sajtóban pártkülönbség nélkül a legmelegebb hálaérzést kellette. Az összes francia lapok elismerő szavakkal kísérik gróf Apponyi beszédét.

Washington, május 13.

Roosevelt elnök ma üzenetet intézett a kongresszushoz, amelyben a martiniquei katasztrófiát ismerteti és közli, hogy francia kormány arról értesítette az Egyesült-Államok kormányát, hogy Fort de France és az egész sziget még veszedelemben van, amiért is kéri az amerikai kormányt, hogy minél gyorsabban segítséget küldjön a szigetre a halálos veszedelemben forgó és éhező lakosság elszállítására végett. Az elnök megemlíti azután, hogy St.-Vincent szigetét is hasonló veszedelem fenyegeti és tudomására hozza a kongresszumnak, hogy utasította a pénzügyi, a hadügyi és hadtengerészeti hivatalt, hogy közös intézkedéseket tegyenek. Erre a célra 500.000 dollár megszavazását kéri a kongresszustól. A Dixie cirkálóhajó eleresztett vett föl és szerdán elindult Martiniquebe.

Washington, május 13.

A képviselőház és a szenátus a martiniquei és st.-vincenti segítőakció céljaira az elnök által kért 500.000 dollár helyett 200.000 dollárt szavazott meg. A törvényjavaslatot most az elnök elé terjesztik jóváhagyás végett.

Páris, május 13.

Viktor Emauel király 25.000 frankot küldött a martiniquei katasztrófia áldozatai számára. Decrais gyarmatügyi miniszter táviratot kapott, amely szerint Fort de Franceba vittek 450 embert, akik mind Bourg du Trecherből jöttek. St. Pierre lakosai közül csak azok menekültek meg, akik a katasztrófia előtti napon vagy a katasztrófia napjának reggelén elhagyták a várost.

New-York, május 13.

New-York és New-Jersey polgármestere fölszólította a lakosságot, hogy a martiniquei szerencsétlenség számára gyűjtsenek. A newyorki sajtó szindikátusa is gyűjtést indított és eleséges hajót küldött St. Pierreből.

Bécs, május 13.

A községtanács mai ülésén Luenger indítványára elhatározták, hogy a st.-pierrei katasztrófia felett Bécs városa részvételt fejezi ki Loubet elnöknek és a szerencsétlenül jártak hozzátartozóinak segélyezésére 5000 koronát szavaztak meg.

Páris, május 13.

Marseilleből, Havreből és Bordeauxból érkező táviratok arról az aggodalomról szólnak, amelyelyek ezekben a Martinique-szigetével legszűbben érintkező kikötő-városokban a St.-Pierreből jövő híreket várják. Mindenütt gyűjtést indítottak. Bordeauxból szerdán több kereskedő megy Southamptonba, hogy onnan a katasztrófia színhelyére menjen.

London, május 13.

Az alsóházban Dillon azt kérdi Baifour kinostári minisztertől, vajjon figyelemmel kísérték-e az Egyesült-Államok elnökének ajánlását, aki egy jelentősen

összegnek azonnali megszavazását javasolta a martiniquei inségek támogatására, valamint azt a tényt, hogy az amerikai kormány hajókat fog odaküldeni készletekkel és vajjon az angol kormány hasonló lépéseket szándékozik-e tenni. Balfour azt válaszolja, hogy hallott róla, hogy az angol parlamentben javaslatot tesznek ily segélyakció iránt. Mindenki érzi a helyzet rendkívüli komolyságát és elismeri a megrendítő esemény által okozott szenvedések borzasztó mérvét. Minden segítség, melyet az angol kormány a helyszínen nyújthat, meg fog adni. Az ügyet a ministerek tárgyalták, de neki nincs mit kijelentenie erről a dolgról.

Páris, május 13.

A mai minisztertanácsban Delcassé külügyminiszter jelentést tett azokról a részvétnyilatkozatokról, amelyeket a francia kormány a martiniquei katasztrófa alkalmából idegen kormányoktól és országoktól kapott s beszámolt a Fort de Franceba küldött segítségéről. Az elnök és a kormány megleghangu táviratokat küldött az idegen államoknak és az idegen kormányoknak, amelyekben köszönetet mondanak a részvétért és a segítségért.

Háboru és béke.

— Színmű egy felvonásban, előjátékkal. —

S Z E M É L Y E K :

A cár.
Nikita, montenegrói kényur.
Követ.
Kincstárnok.
Egy pór.
Ministerek, nép, katonaság.

Előjáték:

A követ: Felséges cár! Legalázatosabb szolgáló...
A cár: Jó, jó. Mondd meg, hogy kitől jössz és én megmondom, hogy mi kell neked.

A követ: A fekete hegvek közül jövőök és Nikita küldött.

A cár: Mindent tudok.

(Csöngtet.)

A követ: Felséges megbízom parancsából...

A cár: Fogd be a szád. Mindent tudok.

(Kincstárnok jó.)

Kincstárnok: Parancsolj, uram.

A cár: E követnek azonnal adj pénzt. Ne sok pénzt. Egy kis pénzt. De mindenesetre adj neki pénzt. Elmehetsz.

A követ: Ó, uram...

A cár: Semmi hála. Takarodjál a pénztárhoz.

(Követ hajlongva el.)

Magá a színmű:

(Bérczoszoruzta tisztás. Középpont a fejedelem, ministereivel. Nép, katonák, a tévóban több kecske.)

A fejedelem:

Hogy okkupálják szép Albániát?
Haha! Kaoagnom kell e döröselon!
Talan minékünk nincs eres karunk,
Felbuzgó vérünk és sólyom-szemünk?
Ezért mondom hát, népom, harora fel!
S az osztrák-magyar szennyhad porba dőlend!
Mert háboru a férfi eleme,
A háboruban feiragogy szeme,
Lobot vet vére, megfesszül az izma,
Dicsőségittas mómor logja el,
Küzd arszlánként, amig az ágyu bömböl,
Csattog a kard s a puská meg ropog!
S szilaj paripák rohogása se rettent,
Hegy-völgyön, a síkon üzzük az ellent!
És zengjen a kard, esendüljön a penge,
Riadjon harci ékhó mindenütt,
A bércen, völgyön, mindenik zugában
Szeretve féltett édes kis hazánknak!
Fel, háborúra hát! A gyáva tesped,
De kardot log, ki férfi, aki bátor!
Fel, háborúra! Oh, csak volna pénz,
Hogy majdan ott, a véres csatatéren
Gyomruunk korgása túl ne harsonázza
Az ágyútorkok szilaj bömbölését!
Fel, háborúra!

Mind:

Fel, háborúra!

Egy miniszter:

Oh nagy fejedelem,
Ha nem csalódom, egy hírnök közelg.

A fejedelem:

Ah, ó az, ó! Nos, istenadta nép,
Jön a követ, csak annyit mondhatok:
Drukkoljatok!

A követ (lihegve jó):

Nagy fejedelem...

A fejedelem:

Fogd be a szád.

Mutasd, hozzál-e pénzt, óh balga pór!

A követ:

Furosa, sehol se hagynak kibeszélni.
Tehát...

A fejedelem:

Csak add e'ó. A pénz beszél,
Míg a kutya, más hang híján, ugat.

Kar:

Óh jérum,

Jérum!

Ecce nervos omnium rérum!

(Harsonák. A követ átadja a pénzt.)

A fejedelem:

Ez már beszéd! Hú népem, rajta, már
Ordíthatjátok, hogy: éljen a cár!

Kar:

Óh jérum,

Jérum.

Ecce nervos omnium rérum!

Mind:

Éljen a cár!

A fejedelem (zsebreteszi a pénzt):

Mert ugy-e bár, mily hitvány dörösel,
E sok pénzt tegyverekre költeni?
E pénzt, mely béks barzódása vetve
Dúsan megtermi áldásos kamatját,
Ne költjük embergyilkos eszközökre!
Gyilkolni — ah, mely undorító szó.
Mily vétek: embertársunk ellen törni!
Mert szép a harci zaj, de csak ha kell,
Ók nélkül harcba menni mily botor!
Azt mondom, népem, menjetek haza,
Családi tüzhelyéhez mindenik
Békével térjen. En majd azalatt
Liljomból ionok békekoszorút,
S elküldöm ajándékul a nagy cárnak.
Tanuljátok meg, büszke oragorok,
A harci pajzs a férfi legszebb éke,
De mindeneknél sokkal szebb — a béke!

Mind:

Éljen a béke!

A fejedelem:

Nos, mire vártok? Menjetek haza!

Egy pór:

A pénzből, felség, semmit se kapunk?

A fejedelem:

Hóhér! Bitóra ezt a lázadót!
Hadd lássa e példából kedves népem,
Mint bünteti meg Nikita a dörét,
Ki lázadva kérni mer a pénzből!

(Haldos csend.)

A többi pedig takarodjék már!

(Magában, hazafelé menet.)

Hatalmas, de smucig a cár.

XXX.

FŐVÁROS.

(*) **A zugligrégi végálmás.** A kereskedelemügyi miniszter ma tudatta a fővárossal, hogy a zugligrégi végálmás átalakítására a közigazgatási bejárást május 26-ára elrendelte. A miniszter egyuttal főbatalmazta **Menczer Lajos** miniszteri tanácsost a bejáró bizottság elnökét, hogy ha a bejárásom a hatóságok megállapodnak, az építéngedelmet adja meg. A fővárost arra kéri a miniszter, hogy a helyhatósági építéngedelmet lehetőleg azonnal adja meg, hogy a vállalat a munkát azonnal megkezdhesse.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Magyar Színház.** (Bemutató előadás.) **Bálint** Dezső, a fiatal magyar literatura egy rendkívüli ötleletes és tehetséges tagja, megismételezte az a nálunk nem szokatlan kísérletet, hogy a francia irodalom egy jelesebb vigjátéki termékét átültesse az énekes színpadra és zenés bohósággy gurja át. Az effajta kísérletek csak a legtrikább esetekben sikerülnek, ami, hogy úgy mondjuk, a dolog természetében fekszik. Az átgurás munkájában elsikkadt az eredeti színpadi hatása s a közbeszurt énekszámok minduntalan azt éreztetik a nézővel, hogy a darab cselekménye meg-megakad s így az egész vontatottá, unalmassá válik. **Bálint** Dezső a múlt évadban

a **Népsínházban** színpadra került látványos darabjával, a **Műlők a hó alatt** című drámával megmutatta, hogy színpadra termett ember. Akkor egy angol szerző álneve mögé bújtt, hogy drámairó-hitel szerzzen magának, most meg egy hírneves francia vigjátékíró **Meilhacra** támaszkodva jelent meg. Ez a bizalmatlanság, melylyel a saját maga tehetsége iránt viseltetik, éppenséggel nem jogosult. A kiben annyi él és ötlet van, aki színpadi iornák fölött annyira uralkodik, mint ő, az bátran kimerészkedhetik a színpadra a saját maga lábán is. **A szevillai fodrász** a vigjátékból átgurtt énekes darabok öröklött betegségében sanyıldunk, melyre inkább rámulatunk. **Meilhac** ismert szellemes vigjátéka, **A rendjel**, elsikkadt benne s vontatottá, nehézkessé vált a közbeszurt énekszámok által. A darab csak bilincs volt az átdolgozó ügyes kezén. Ha **Bálint** Dezső a saját maga tehetségére támaszkodik, bizonyára szabadabb röptőt vesz s ha a saját maga jókedvének a forrásából merit, sürűbben hangzott volna a nevetés a nézőtérén, mint ahogy ma este hangzott.

Zeneszerzőjének a megválogatásában sem volt valami szerencsés a mi tehetséges szerzőnk. Valami sajtószertű fátum (vagy tán egyéb?) nehezedik a mi énekes színpadunkra. Hivatásos zeneszerzőink íróiróra koldulnak egy szövegkönyvért, a nélkül, hogy megkönyörülne rajtuk va aki, — míg a zenei dilettantizmus orgiákat ül a magyar operett-színpadon. Mialatt **d'Amant** Leo ur apró, olyan dalocskákat komponál, amelyeket mások ő előtte már százsor megkomponáltak, — **Szabados Béla**, **Hegy Béla**, **Sztojanovics** Jenő boltot bérelhetnének a Dorottya-utcában és értékes prémekkel kereskedhetnek. **A szevillai fodrászban** levő dalocskák is ilyen százsor megkomponált zenei limlomocskák, amelyekben a zenei dilettantizmus üzi apró kis kótájátékát ismert, küllöldi zeneszerzőknek elcsépeit zenei gyöngyeivel.

Az előadás nem járult hozzá ahhoz, hogy sikerre juttassa a darabot. Az első felvonásban még volt valami kevés élénkség, de a másik kettő már lomhán pergett le, nem segítve sem művészi ambició, sem színészi jókedv által. Ami szilajság egy kevéske lendület adott az előadásnak, az **Fedák** Sári tempéramentumból áradt, aki két ismert, nagy kvalitását, természetek plasztikáját és egészen sajátos táncát érvényesítette ma este is. Mind a kettő nagyon tetszett s bő számban akadtak tapsolói is. **Forossból** is fakadt egy kis jókedv. A darabban még **Margó** Zelma, **Ráthonyi**, **Sziklai** és **Giréthy** játszottak azzal a bizonyos bőhözati sابلonnal, amely bőven ismeretes a **Magyar Színház** színpadán. Nagyon kedves volt **Tomcsányi** Rusi egy szobaleány kis szerepében. A szerzőket az első és második felvonás után többször hívták.

(M—s.)

** **P. Lukács** **Juliska** **Aradon**. **Porzsoitné** **Lukács** **Juliska** asszony, a Népszínház kiváló drámai művésznője ínyes sikerrel kezdte meg állandó vendég-szereplését az aradi nemzeti színházban, amelynek drámai primadonnája. A **Fedora** című szerepében lépett föl tegnapelőtt s az aradi lapok egyhangú dicsérettel méltatták tragikai erejét, játékanak kiváló természetességét, eredetiségét s nagy külső előnyét. A közönség is lelkes ovációkkal fogadta a művésznőt, aki igazán méltó helyén tulajdonképpen az első drámai színpadon volna.

** **Dán vendégek a Népszínházban.** A Budapestre érkező dán vendégek számára a **Berzeviczy** **Albert** disznöksége alatt álló fogadó-bizottság **Géczy** **Istvánnak** pénteken színekterülő **A régi szerető** című népszínművéhez öt páholyt foglalt le, hogy ily módon alkalmuk legyen a főváros előkelő vendégeinek megismerni a magyar népszínművet s **Lilaha** **Lujza** asszony ragyogó művészetét. Az új népszínmű jelmezes főpróba a csütörtökön délelőtt tíz órakor lesz.

** **Magyar színtársulat Lembergben.** **Krémer** **Sándor** színgazgató meghívást kapott arra, hogy társulatával **Lembergben** vendég-szerepeljen. **Krémer** igazgató a meghívást elfogadta s titkára a napokban már **Lembergben** is járt a szükséges előkészületek megtételére. **Krémer** egyelőre tizenkét előadást fog tartani operett- és népszínművekkel. **Lembergben**, ahol magyar társulat még soha sem volt, igen nagy az érdeklődés a magyar színesek iránt. **Krémer** társulata különben most **Kis-Váradán** működik nagyobb erköcsi, mint anyagi sikerrel. Ami a társulat **lembergi** vendég-szereplését illeti, őszintén szólva, jobban örüdenénk rajta, hogy ha már magyar társulat megy **Lembergbe**, valamely elsőrangú színtársulat előadásai-ból ismerkednének meg a lengyel fővárosban a magyar színművészettel.

** **Hangverseny a martiniquei katasztrófa áldozatai javára.** **Lind** **Marcella**, a kiváló ének művésznő, szombaton, május 24-én a margitszigeti új gyögyteremben hangversenyt rendez a martiniquei katasztrófa áldozatai javára. A hangversenyen **Humbreys** **Richárd** cellovirtuóz is közreműködik. Jegyek a **Harmonia** zeneműintézetnél kaphatók.

**** Fernandé elmarad.** *Sardou Fernandé* című színművének e hónap 15-ikére, csütörtökre kiűzött színpadot a *Nemesi Színház* igazgatósága a jövő hétre halasztotta. Helyette csütörtökön *Pogány Gábor*, pénteken pedig *Bochegaray Folt*, amely *Tisztit* című drámája kerül színpadra.

**** A Katalin Aradon.** *Aradi levelezőnk* táviratja: Béli és Fejér operettje mai bemutató előadásán it is zajos sikert aratott. A színház zsűrije megelégedett és nagy tapsokkal jutalmazta különösen *Z. Singhoffer Vilma* asszonyt, a címszerep ábrázolóját.

**** Beültetett előadás.** A bécsi Urániában most mozgó fényképekben mutatták be *Radio* és *Daodica* ikerpár operációját, amelyet a párisi Doyen tanár hajtott végre. Mint nekünk *Bécsből* táviratozta, a rendezés ma betöltötte az előadások folytatását.

**** Fővárosi Nyári Színház.** A budai színházban holnap, szerdán a *Quasimodo*, a *notredamesi templom karavánja* című népdrama kerül előadásra; a címszerepet *Bartos Gyula* a többi főszerepeket *Fáy Flóra*, *Z. Ruby Erzsébet*, *Réthey Lajos*, *Thury Elemér*, *Körmendy*, *Sziklay* és *Izso Miklós* játszzák. A szombaton színeként *Boccaccio* napról-napra nagy gondolat forrása a próbák *Kreszányi* igazgató vezetése mellett. Souppé szép zenéjű operettjének négy év előtti reprizé annyira tetszett a közönségnek, hogy rövid pár hét alatt tizenhátszor került előadásra a darab a budai színházban.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma este előző évi szórakoztatására a nagy kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül a *Borura* darab, Selby zenés bájjátéka, a *Jancsi és Juliska*, Humperdinck operája és végül a *Babattindér* ballet, melynek zenéje szintén hallható lesz a kagylókon keresztül. Az opera előadás ma kivételesen 6 órakor veszi kezdetét. Az opera közvetítése után a rendezés első előadását követik majd annak bevezetőjénél 11 óráig még egyházenye lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az *Elite-* és az *Emke-kávéház* közvetíti a Telefon Hírmondó.

MŰVÉSZET.

□ **A tavaszi tárlat meghosszabbítása.** A Képzőművészeti Társulat nemzetközi kiállítását, tekintettel a pünkösdi ünnepekre, május 19-ig meghosszabbították. A Műcsarnokban május 15-ikén, csütörtökön lesz az utolsó zeneestély, pünkösdi másodnapján pedig egész esőndben bezárják a kiállítást.

□ **Benczur Gyula királyképe.** *Benczur Gyula*, a festőmester-iskola igazgatója már majdnem befejezte nagy királyképét, mely ő felségét angol gardezrednek festőjé egyruhájában ábrázolja. A képet a király a hó végén küldeti *VII. Eduard* angol királynak, akit koronázása alkalmából *Vilmos* német oszár is saját arcképével lep meg. A mi királyunk arcképe pendantja lesz a német oszár arcképének, amely a német uralkodót angol tengernagy ruhában örökíti meg. A két kép egyforma nagyságú és egyforma keretű lesz s ezért a német oszár képének a mását megküldték *Benczur*-nak. A festő mesteriskolában a király arcképét ő felségén kívül megtekintette a napokban *Lajos Viktor főherceg* és *Mária Valéria főhercegnő* is.

A király a Műcsarnokban.

Budapest, május 13.

A király ma déli óra körül a tavaszi nemzetközi kiállítást tekintette meg a Műcsarnokban. Ő felségét, aki gróf *Paar* főhadsegéd és *Gozani Márk*, szárnysegéd kíséretében érkezett, *Wlassics Gyula* közoktatási és gróf *Széchenyi Gyula* ő felsége személye körüli miniszterek, *Benkő* igazgató, *Zala György* kiállítási h-igazgató, *Telepy Károly*, *Paur Géza* ügyvivő, *Vaszary János*, *Zemplényi Artur* választmányi tag és *Ambrozeovics Dezső* titkárt fogadták. A király barátságosan kezét szorította a miniszterekkel, örömet fejezte ki, hogy a kiállítást, melyről oly sok szöveget hallott, megtekintheti.

Ezután *Telepy Károly* műtáros, *Ujváry Ignác* és *Zala György* kalauzolás mellett a kiállítás megtekintésére indult. Körutján igen sok kép előtt állt meg s majd minden festményre volt valami megjegyzése. A szecesszionista festmények előtt egyházeny tréfás észrevételt is tett a király, aki mindig mindig nem békült meg az új iránnyal. A másfélszáz képszemlélő tudósítónk a következőkben számol be:

Az első terem képei közül nagy érdeklődést keltezt a királyban *Munkácsy* és *Bükklin*. Sokáig állott *Bükklin* képei előtt s aztán megkérdezte:

— Ké-e ez a két kép?

Wlassics miniszter megmagyarázta, hogy a képek a Szépművészeti Múzeum tulajdona.

— Nagyon örvendek, — felelte a király — hogy az állam ilyen remekműveket szerzett be.

Knopf *Fernand* képei előtt a király eltildlen nyilatkozott a szecesszióról, és azt mikor *Wlassics* miniszter a bécsi szecesszió palotáját emlitette, így szólt:

— Hallatlan, hogy mit művelnek ezek a szecessziósok.

Ujváry Ignác téli tájképe nagyon tetszett a királynak s *Boruth Andor Feketeruhás* nő című festményéről is volt néhány elismerő szava.

A második teremben *Bracht Eugén* képei előtt sokáig állt a király s végre így fejezte ki kritikáját:

— Gyönyörű dolgok, kár, hogy kissé szecessziósok, ami nem az én ízlésem.

Bracht egyik képe a téli napot ábrázolja a felső-Spree vidékén. A király ezt a képet is sokáig nézte, míg végre nevetve fordult kísérőjéhez s így szólt:

— A *Borssesem Jankóban* rajzolták le ezt, csak-hogy ott nem téli napot ábrázol, hanem téli bundát.

A harmadik teremben elsőnek *Vastagh Géza* tájképe tűnt föl a királynak. *Csók István*, *Buditz Ottó*, *Bruck Lajos*, *Kalmár Elza* művei is tetsettek. *Telcs Ede* szobrai felette tetszetek a királynak s mikor a művészt bemutatták, a király így szólt:

— Pompás dolgok, igen tetszenek.

Révész Imre *Asz Aljöld* című festménye is megnyerte a király tetszését s a király meg is emlitette:

— *Révész* most engemet is test.

A negyedik teremben *Spányik vázlat* és főleg *Tóth István Hunyady János* tetszetek. Az ötödik teremben elhelyezett *Nagy Sándor-féle* festmények előtt a király így szólt:

— Ezek szocialisztikus irányúak.

Tornai Gyula keleti tárgyu képeinek megtekintésénél megemlitette a királynak, hogy a művész legutóbb majdnem áldozata lett egy tengeri szerencsétlenségnek. A Buda hajó, amelyen a művész feleségével együtt *Atrikából* hazajött, a Földközi-tengeren összeütközött az *Ariadne* gőzessel és elsüllyedt.

A művész azonban, valamint a Buda többi utasa is megmenekült. A király érdeklődéssel hallgatta ezt és örömet fejezte ki a fölött, hogy a művész megmenekült.

Márk Lajos arcképeit hosszasan szemlélte a király. *Kohner Zsigmond* arcképénél megkérdezte a király, hogy kit ábrázol.

— *Kohner Zsigmond*ot, a budapesti izraelita hitközség elnökét — válaszolt *Wlassics* miniszter.

Tetszetek még e teremben *Nadler Róbert* képei is.

A hatodik teremben *Olgay Viktor*, *Vaszary János*, *Kacziány Odön* és *Steitka Gyula* festményei tetszetek. Utóbbinak egyik festménye *Ujváry Ignác* festőművész ábrázolja, aki, mint emlitettük, a királyt kalauzolta:

— Ugy-e, ez ön — jegyezte meg a király mosolyogva — mindjárt megismerem.

A hetedik teremben *Rippl-Rónai József*, *Vastagh Géza*, *Ipoly Sándor*, *László Füöp*, *Jendrassik Jenő* és *Zemplényi Tivadar* festményei kelteket tetszett. Zemplényit bemutatták a királynak.

A nyolcadik teremben a *Vastagh Géza* tyukjait, a *Magyar* (Mannheimer) *Gusztáv* képeit és a *Horovitz Lipót* portraitját nézegette hosszasan a király. *Pályka Celestin* két képe is megnyerte tetszését s nagy érdeklődéssel nézegette *Háry Gyula* gyűjteményes kiállítását. Be is mutatták a művészt a királynak, aki megjegyezte:

— Nagy munka lehetett ennnyi képnek a megfestése. Mennyi időbe került, míg elkészült velük?

— Körülbelül egy esztendeig dolgoztam ezeken a képeken, felség! — volt a művész válasza.

Ugyanitt *Peske Géza* négy képe is megragadta a király figyelmét és bemutattatta magának a művészt.

Az utolsó teremben még egyszer kitérte a király teljes megalgedésért a kiállítás fölött, amelyet rendkívül gazdagnak és szépnek mondott s nagy megalgedésének adott kifejezést az állami vásárlások, valamint a számára történt vásárlások fölött is.

Wlassics és gróf *Széchenyi* miniszterek, *Benkő* igazgató, *Telepy* műtáros és *Ujváry Ignác* ezután lekisérték ő felségét a Műcsarnok lépcsőin, aki körülbelül másfélszáz látogatást adott íelháromkor szárnysegéde kíséretében elhajtatott. Nyomban a király távozása után *Wlassics Gyula* és gróf *Széchenyi Gyula* miniszterek is elhagyták a kiállítást.

jelenni, hogy erejét csapatainkkal összemérje. Pünkösdi vasárnapján a *Műgyógyászati Football Club*, hétfőn pedig egy válogatott csapat fog szembeállani a prágaiakkal. A német csapatok kitűnőségét legjobb bizonyítja, hogy 6 év óta 110 külföldi mérkőzés volt Prágában, melyek közül 80-at megnyert, 17-et elvesztett s 13 döntetlen volt. A 110 mérkőzésben adott 399, kapott 114 gólt s 51 mérkőzésben gólt egyáltalában nem kapott, ami védelem kitűnő volt bizonyítja. Ez évi mérkőzései közül legszebb eredményt érte el a richmondiakkal szemben, akiket 1 : 0 arányban győzött le. Legyőzte továbbá a német bajnok mérkőzéseken ez évben első helyen álló berlini Victoriát 2 : 1 arányban, legyőzte a berlini Germaniát 3 : 2, a hamburgi Germaniát 4 : 0, a berlini Helgolándot 4 : 0 arányban s az oxfordiakkal szemben is csak 4 : 1 vesztett.

Budapesti löversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, május 13.

— Mi lesz ma?

Ezzel a bizonytalan kérdéssel vonultak ki a turf híáni ma délután a versenytérre. Az utolsó idő hallatlan meglepetései feligazgatók minden fogadó tanácsáját s negyven-ötvenszeres pénzük illata szállong a levegőben. Favorit lónak nincs is becsülete s méla megvetéssel fogadták, mikor az első versenyben 10 : 12 osztlékot jelzett a totalizátor.

— Ezért küzdünk, ezért fáradsunk! — sóhajtotak a tevők — úgy nyer, ahogy akar s ez a köszönet érte. Oh Durbán, nagyon durván bánz te velünk! No, de ez csak az első versenyben volt így, volt ma is meglepetés, még pedig kettős. Tizenkét ló futott, közöttük az egyik: *Szokond* szürke volt. A különlegességet kedvelők már csak ezért is megtekték.

Elindultak a lovak. A távoszlopig össze-vissza hol ez, hol az volt elől, de egyszerre megjelent az élen *Fertő* s mint a fergeget szárguldot előre.

— Fergeget! ordított egy ur.

— *Szokond*! ordított egy másik.

— Fergeget nyer! harsogott az egyik.

— *Szokond* nyer! harsogott a másik.

— A barna! üvöltött az egyik.

— A szürke! üvöltött a másik.

Holtverseny! tört ki mind a kettőből, aztán bemutatkoztak egymásnak s kart karba fonva mentek a totalizátorhoz, ahol barátságukat 22-szeres osztlékalkal peosételték meg.

A nap löversenyében, a *Kettős ivadékversenyben* négy ló futott. *Kiss* me, *Limonádé*, *Bona Fide* és *Gloria*. *Kiss* me kivételével mindent fogadtak. Így hát igen okosan sejtik, hogy *Kiss* me nyert.

Különbön nyugodtan pergett le a program s a fogadók legnagyobb része letörve bár, de fogyny nem, hagyta el a csatateret.

A részletes eredmény a következők:

I. Államdíj. Díj 4000 korona. Távoság 2400 méter. Gróf *Festetich Tasziló Durbánja* (Barker) első, *Carmin* (Slack) második, *Eleget* (Adams) harmadik, azután *Passe partout*. Totalizátor: 10 : 14. Helyrelogadások: 50 : 56 és 68.

II. Eladósverseny. Díj 2000 korona. Távoság 2400 méter. *Mautner V. Esparsetteje* (Szántó) első, *Pántika* (Bonta) második, *Geri* (Kichnovszky) harmadik, azután *Bedesult*, *Quaker*, *Kendőző Felicita*, *Karvaly*. Rusticus. Totalizátor: 10 : 79. Helyrelogadások: I. 50 : 93. II. 50 : 62. III. 50 : 74.

III. Kettős ivadékverseny. Díj 20.000 korona az 1-sőnek, 8000 korona a 2-iknak, 1000 korona a 3-iknak. Távoság 2000 méter. *Dreher A. Kiss* meje (Cleminson) első, *Bona fide* (Taral) második, *Limonádé* (Van Dusen) harmadik, azután *Gloria*. Totalizátor: 10 : 59. Helyrelogadások: I. 50 : 124, II. 50 : 82.

IV. Kétévesek versenye. Díj 8000 korona. Távoság 1100 méter. Mr. *Lincoln Fertője* (Slack) és báró *Springer G. Szokondja* (Michaels) holtversenyben első. *Rhapsodie II* (Huxtable) harmadik; azután *Csett*, *Marco Polo*, *Mongolin*, *Lator II*, *Donald*, *Gazette*, *Döntő*, *Bonanza* és *Unberufen*. Totalizátor: 10 : 251 (Fertő) és 220 (Szokond.) Helyrelogadások: I. 50 : 358 (Fertő) 523 (Szokond). III 50 : 620.

V. Kétévesek eladósversenye. Díj 2000 korona. Távoság 1000 méter. Gróf *Trattmannsdorff L. Malsyeje* (Wilton) első, *Herrina* (Bonta) második, *Rozmaring II* (Wetherell) harmadik. Azután: *Sila*, *Alte Wiese*, *Partnerin*, *Colibri*. Totalizátor: 10 : 44. Helyrelogadások: I. 50 : 63. II. 50 : 60, III. 50 : 88.

VI. Welterhandicap. Díj 3000 korona. Távoság 1000 méter. Gróf *Trattmannsdorff L. Petronelleje* (Barker) első, *Peti* (Martinkovics) második. Ne engedj (Bonta) harmadik. Azután: *Mikor lesz*, *Haladj*, *Hajdn*, *Cosmetique*, *Pile* ou *Face* és *Fidibus*. Totalizátor: 10 : 48. Helyrelogadások: I. 50 : 112. II. 50 : 106. III. 50 : 92.

VII. Handicap. Távoság 1800 méter. Díj 3000 korona. *Mautner V. Mary Diamondja* (Routhy) első, *Babér* (Hesz) második, *Szabász* (Huxtable R.) harmadik, azután *St-Maur*, *Booky*, *Fizess*, *Good Fortune*, *Pusztabíró*, *Deilány*, *Detre*, *Rumbold*, *Cold cream*, *Spraraucile*, *Mine d'or*, *Külföld II*, *Tandara-del*. Totalizátor: 10 : 72. Helyrelogadások: I. 50 : 154. II. 50 : 390, III. 50 : 218.

SPORT.

***. Football.** A pünkösdi ünnepek footballmérkőzései a richmondai napok mellett a tavaszi szezon második sportszecessziója lesz. A jeles dán csapat szereplése révén a sportközönségnek a koppenhágai ifjak korrekt játékában lesz alkalma gyönyörködni. A dán csapat tavaly Prágában volt s a Slaviával 2 : 3 eredményrel végzett, otthon a jeles prágai csapatot kondíciója tetőpontján meglehetősen fölényen verte. A dán csapat nem a nagy pontszám elérésére, hanem szép összjátékra, ügyes kombinációkra fekteti a fösulyt. — A margitszigeti sporttelepen a monárkhia legjobb footballcsapata, a *Deutscher Fussball-Club* fog pünkösdkor először a magyar fővárosban meg-

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A osodatevő golyó.** A buta ölmogyóknak kiszámíthatatlanok az utai. Csattanás példa erre a legutóbbi Király-utcainak elkeresztelt dráma, amelynél szenzációsabban még aligha végződött gyilkossági kísérlet. Az öreg, nyolevan esztendő aggastyán, Róth Dávid fölnevelte Kálmán nevű fiát, öreg napjainak egyetlen vigaszát. A fiuból technikus lett s szépen haladt a pályáján, mikor egyszerre váratlanul elborult az elméje. Az aggastyán apát, akit a nyolevan esztendő sulya nem tudott megtörni, lesújtotta a váratlan csapás. Atyai szíve nem nézhette a rettenetes kint, amely fára zuhult s fájdalomában felede mindent, menekvést keresett a maga és a fia számára is. És reszkét kézzel nyult a fegyverhez, amelyből golyót röptetett a fiu fejébe, majd azután a magáéba is. Mindkét golyó talált s az öreg Róth Dávid esetéből rendőri hír lett. És jöttek a mentők s elvitték a fiut is, az apát is. Nem ugyanarra a helyre, mert az apát kireklamálta a kórházból a büntető hatalom, amely a megbontott társadalmi rend számára elégtételt kért. Így került az öreg Róth Dávid a rabkórházba, ahonnan nem akarták kiadni a védője kérelmére, mert gyilkossági kísérlet miatt indult meg ellene a vizsgálat s a fiu életbenmaradása nagyon kétséges volt az első napokban. De — így szólt a büntető igazság — ha bizonyos lesz, hogy a fiu életben marad, akkor szabadon is védekezhetik az aggastyán a gyilkossági kísérlet vádjá ellen. S a hatalmas igazság meglepő pártfogóra talált a dícső Természetben. Csoda történt. Ahogy elszólt a füstfelhő a lövés nyomában, úgy oszlott el az a homály is a lövés után, amely a fiu elméjét elborította. Visszanyerte ép elméjét és orvosai ma kijelentették hivatalosan is, hogy megmenthetik nemcsak az életnek, hanem a társadalomnak is. És megnyílt ma a rabkórház ajtaja az öreg Róth Dávid előtt, aki tántorgó sebével mitsem törődve sietett fia betegágyához. Ime, milyen parabola kellett leírnia két buta ölmogyóknak, hogy az öreg Róth Dávid, akinek percei amugy is számlálva vannak, visszadhassa fiát az életnek, a társadalomnak. Csodálatos egy szerv is az atyai szív és kiszámíthatatlanok a buta ölmogyóknak utjai...

§§ **Szipjagin gyilkosa.** Pétervártól táviratozzák, hogy Szipjagin gyilkosának, akit tegnap halálra ítélték, *Luasig* ügyvéd volt a védője. A tárgyalás végén gróf *Osten-Sacken* elnök azt kérdezte *Baltasev*től, vajjon akar-e védelmére valamit előadni. Erre a vádlott nyugodtan, röviden és meglepően, világosan előadta, hogy egész életét a szociális eszméknek szentelte, amelyekért már kora ifjúságától fogva rajongott. Ez a munkája most hirtelen megszakadt. Nem bánja, akár halálra, akár életre fogytáig való kényszermunkára ítélik, életének már egy sincs többé oltja. Szülői házában szocialista eszméket és iratokat talált. Atyját politikai üzemek miatt kétszer küldték Szibériába s anyja teljesen osztozik atyja gondolkodásában. Ő maga már a gimnáziumban igyekezett terjeszteni a szocialista eszméket s később az egyetemen, sőt a katonaságnál is, a hová büntetésből tótták, ezeknek az eszméknek igyekezett szolgálni. Mindez arra a meggyőződésre juttatta, hogy a kormány erőszakos intézkedéseire, letartóztatásaira, száműzéseire és halálos ítéleteire csak erőszakkal lehet felelni. Ezért kellett Szipjagin miniszternek meghalnia. Büntetése maga a kormány volt. Azt kívánom, így fejezte be beszédét, hogy halálom a fennálló rendszer halálát is jelentsé. *Baltasev* beszéde nagy hatást tett a bírásra. Az elítélt apja most Pétervártól van. Azt hiszik, hogy ő küldte *Osten-Sacken* grófnak azt a seuet képet, amelyre ez volt írva: Segíts rajta és mentd meg!

Nyilttér.

A Szinye-Lípóczi Lithion-forrás

Salvator kímélő ásványvízzel használatik

... kímélő ásványvízzel használatik

Húgyhajtó hatású!

... kímélő ásványvízzel használatik

Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Osztálysorsjegyek
a most kezdődő I. húzáshoz eredeti áron kaphatók:

1/2 sorsjegy 12 kor. 1/4 sorsjegy 3 kor.
1/2 " " 6 " " 150 "

Mercurbank
BUDAPEST, IV., Váci-útea 27. szám

Míg a legutóbbi időkkig egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható

a vérképésben, szivbajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT
GYOGYFORRAS

„Margit-telep, — Bereg-megye“
vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a húgyszervek betegségeiben legjobb víz, hanem a legkíméletesebb borvíz, és enyhén sós íze miatt mindenki, még a legkisebb gyermekek is szívesen veszik magukhoz a gyomor és légcső hurutos megbetegedésénél.

Kapható minden gyógytár és fűszerkereskedésben.
Országos főraktár:
ÉDESKUTI L. OS. és kir. udvari szállítónál,
Ásványvíz-nagykereskedő Budapesten.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
SÁVANYUKŰT

KRISTÁLY
ÁSVÁNYVÍZ

Vidékre pontosan szállít a Szt.-Lukácsfürdő-Külvallalat, Budán.

Guber-Forrás
vasas víz

Kapható az összes ásványvíz-üzletekben, gyógyszerár és drogeriákban.

Minden hölgy

használja a P. Bayer pariz (Boulevard Stensburg 12.) gyógyszerész „Öndiagnosztika“ vizét, melyről a haját ha bedörzsölik, természetesen hullámos (ondulato) lesz. A haj mindaddig megőrzi hullámoságát, míg a fejet meg nem mossuk. Főelőlege a haját szűke által rongálni. Számtalan óltamóró levél. Egy üveg ára 2 korona. — Magyarországi főraktár és szándékelt hely:

Vanicsek Gyula főraktár Budapest, Üllői-út 21. sz.

TÁVIRATOK.

Róma, május 13. *Nadátia* királyné látogatást tett Margit királynénál, melyet ez csakhamar viszonzott.

Posen, május 13. Varsóból táviratozzák, hogy a zendüléskor öt közep-országi kormányzóságban a csendőrség összesen 56 paraszt ölt meg, a megsebesítettek száma pedig 187. A mozgalmak átterjedt a nyugati kormányzóságokra.

Páris, május 13. A *Le Rappel*-nek azt jelenti Triestből, hogy a polai kikötőben horgonyozó osztrák-magyar hajóraj, amely nyolc pán-célos hajóból és egy torpedó-osztagból áll, hirtelen a levantei vizekre indult (?) A hajóraj parancsnoka lepeccselt parancsot vitt magával, amelyet csak a nyílt tengeren szabad felbontania.

Vilmos császár és orosz ezrede.
Pétervár, május 13. A sziderei Narva-dragonyosok eredőnnapen jelen volt egy német küldetés, amelynek tagjai voltak gróf *Moltke* szárnysegéd, *Lüttwitz* őrnagy, a pétervári német nagykövetség katonai attaséja és *Harphausen* varsói német főkonzul. A küldetés átadta az ezrednek főnöke, *Vilmos* császár o'ajba festett arcképét. A hivatalos lap közlése szerint Vilmos császár a következő táviratot küldte az ezrednek:
A fényes Narva-dragonyos-ezrednek ezred-

finnépére szíves üdvözetemet küldöm. Különös jóindulatom és nagyrabecsülésem jeléül arcképet küldöm az ezrednek. Legyen igaz emléke az ezreddel való egyesülésemnek. Vilmos I. R.
Az arókép átadása után az ezred parancsnoka táviratot intézett Vilmos császárhoz, amelyre a következő távirati válasz érkezett:
Szivből köszönöm az ezrednek azokat az érzelmeket, amelyeket ön velem tegnap közölt. Tudom, hogy a Narva-dragonyosok hívek maradtak dícsőséges történetükhöz és mindig az orosz hadsereg díszéi és az én büszkeségem maradtak. Elénken osztozom mindenben, ami ezredemet illeti. Hirt várok az ezredben előforduló minden fontos eseményről és császári üdvözetemet küldöm a tiszteknek és az összes dragonyosoknak. Vilmos I. R.

A portugáli zavarok.

Páris, május 13. A portugáliai felsőház 49 szóval 35 ellen elfogadta a külföldi hitelezőkkel kötendő kölcsönnyavaslatot. A kormány az egész országban óvintézkedéseket tett a zavargások megakadályozására.

Loubet Oroszországban.

Páris, május 13. *Loubet* elnök ma este 9 óra 25 perckor *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök, *Delcaste* külügyminiszter és *Langessan* tengerészeti miniszter kíséretében Breszte utazott, ahonnan hajón Oroszországba megy. A lakosság Eljen *Loubet*! Eljen a köztársaság! kiáltásokkal üdvözölte az elnököt.

Don Carlos és a francia kormány.

Páris, május 13. *Perpignan*ból jelentik, hogy *Don Carlos*, aki egy hónap óta Banyouiban a spanyol határon időzik, a francia hatóságok felszólították, hogy lakhelyét tegye át Franciaország belsejébe.

A délafrikai béketárgyalások.

London, május 13. *Kitchener* jelenti Pretóriából: *Hamilton* megisztította az ellenségtől a Hart folyótól keletre eső vidéket és május 7-én *Rochefort*lal egyesülve Bloemhofból előrenyomult nyugat felé. Május 11-én az összes csapatok 357 fogolylyal és az ezekben a kerületekben tartózkodó kommandók csaknem egész szekér- és marhaállományával a nyugati vasutvonalhoz érkeztek. Ezzel a hadművelettel *Delarey* hadereje a két hónappal ezelőtt *Parysra* intézett támadás óta 860 emberre csökkent.

London, május 13. *Kitchener* táviratozza Pretóriából: A múlt héten elesett 19, megsebesült 6 és fogságba esett 802 boer. Azonkívül szákmányul esett 580 puská, 54,120 töltény, 167 szekér, 400 ló és 4300 marha. *Bruce-Hamilton* ezrede 9-én ismét előre nyomult a lindleyi vonalról északra.

Berlín, május 13. A transvaali követség jelenti, hogy a boer képviselők tanácskozása a verengingben eredménytelen lesz, ha *Kitchener* tovább ragaszkodik feltételeihez. *Kruger*, *Steyn* és *Schalk-Burger* között megállapodás van hogy *Kruger* előzetes jóváhagyása nélkül nem fognak békét kötni. A követség az angol jelentésekkel ellentétben azt állítja, hogy a háború még évekig tart.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 13. A *Rothschild*-csoport ma ülést tartott, amelyen előterjesztették a magyar konverzió eredményét. Legközözebb hivatalosan közlésezik a kimutatást, aztán meg fog történni a magyar kormány részéről a 4%%-os címletek felmondása és a csoport igénybeveszi az opcióit.

New-York, május 13. (Terményfősség.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9 3/4 (9 3/4). Májusra 9,08 (9,28). Augusztusra 9,61 (8,88). New-Orleansban helyben 9.— (9 1/4). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 7,40 (7,40). Stand white Philadelphában 7,35 (7,35). Refined in Cases 8,50 (8,50). Credit Balances at Oil City 1,20 (1,22). — *Zsír*: Western steam 10,70 (10,60). Rohe és Brothers 10,85 (10,75). — *Tengeri irányzata szilárd*. — Májusra 69 1/2 (68 1/2). Júliusra 68.— (67 1/2). — Szept-re 66 1/2 (66 1/2). *Busa irányzata szilárd*. — Píros ószi helyben 90 1/2 (90.—). Májusra 82 1/2 (81 1/2). Júliusra 82.— (81 1/2). Szept-re 80 1/2 (79 1/2). Dec-re 81 1/2 (81 1/2). *Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2)*. — *Kávé*: Iair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). Májusra 4,95 (4,96). Augusztusra 5,20 (5,20). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2,95 (2,95). — *Cukor*: 3.— (3.—). — *On*: 28,80 (28,80). — *Rés*: 12,50—12,37 (11,90—12,10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Ohio, május 13. (Terményfősség.) (Zárlat.) *Busa irányzata szilárd*. — Májusra 76 1/2 (75 1/2). — Júliusra 75 1/2 (74 1/2). — *Tengeri irányzata szilárd* — Szept-re 62 1/2 (61 1/2). — *Zsír*: Májusra 10,30 (10,22). — Júliusra 10,30 (10,22). — *Szalonna short clear* 10,15 (10,15). — *Sertésus*: Májusra 17,35 (17,30). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Virágének.

Irgyellek kis virág,
Ne haragudj őrés,
Nincs a földön senkinek
Bübbjesebb élté.

Fábián Cornélia.

A svéd király Párisban. II. Oszkár svéd királyról, abból az alkalomból, hogy most Párisban tartózkodott, legérisebb és régebbi anekdotákat mondanak el a francia lapok. A Figaróban a következőket olvassuk:

I.

Mostani párisi tartózkodása alatt a királytól egy napon skandináv nyelven kérte az utasításokat a mellette beosztott attasé:

Nagyon jól tudja, hogy itt csak franciául értek, — szót rá a király.

II.

Egy francia akadémikus egy anekdotát mondott el, amely Oszkár király egyszerűségét bizonyítja.

Körülbéli tizenöt esztendő előtt — mondotta — kollégám, Gaston Bonnier tanulmányuton lévén Svédországban, Stockholm környékén sétált és füvészkedett. Egyszerre csak az utófordulónál észrevett egy másik botanizálót, aki egy zöld dobozba gyűjtötte a növényeket, miközben felesége egy kis számaron követle.

Nem tud ön valami vendégfogadót itt a környéken? — kérdezte Gaston Bonnier az ismeretlen.
Sose keressem fogadót, reggeliznék nálam, velem és a feleségemmel — felelte udvariasan az ismeretlen.

Bonnier elfogadta a meghívást. Aztán elindultak s csakhamar a királyi palota elé értek. Az ismeretlen kinyitotta a kaput. Az ismeretlen maga volt II. Oszkár svéd király.

Egy érdekes amerikai rendőrfőnök. Newyork rendőrségével foglalkozik egy cikksorozat s érdekes esetek kapcsán. Egyik a legeredetibb alakoknak a new-yorki rendőrség történetében Thomas Byrnes rendőrfőnök, a new-yorki detektívkar szervezője. A hatvanas években mint egyszerű rendőr került New-Yorkba. Akkor huszonegy éves volt s egyszerű irlandi falusi család-ból származott. Rendkívüli talentuma volt pályájához s éleslátását és egyéb tulajdonságait felismerték és méltányolták. Mikor a büntényítő rendőrség feje lett Hewitt polgármester alatt, ez kissé kellemetlen lett sok rendőrvivatalnokra, mert Byrnesnek az volt a hite, hogy nagyon becsültes és megvesztegethetlen. Már mint rendőr s később mint detektív nem fogadta el azt a szokásos pohár sört, amivel a korcsmárosok a rendőr-órszemeknek kedveskedtek, ellenben megfizetett mindent, amit elfogyasztott a korcsmában. Az ő kerületében szepten ki is cserélődtek a megbízhatatlan defektívek teljesen kifogástalanokkal, mikor ő lett a főnök. Kötönyen értett a munkátsárai megválasztásához. Detektív-karával csakhamar rémo is lett New-York gonosztevőinek. Hogy embereit teljesen kiművelje, szabadon boosáttott elítélteket idő előtt a fegyházból s azok aztán kioktalták detektívjeit oshük titkaira. Így volt egy híres pénzhamisítója, kasszaőrője, banktolvája s még másfajájú betörője, akiket kellő ellenőrzés mellett foglalkozáshoz juttatott azzal a feltétellel, hogy tapasztalataikról beszámolnak. Ezek közül a gonosztevők közül akárhány él ma is, mint tisztességes kereskedő, s csak egy esett vissza régi bűnébe, úgy hogy az Illinois államban lévő Joliet fegyházában halt meg. Byrnesnek köszönhető, hogy New-York játékbarkangjai mind eltűntek. Ő záratta be a Mac Glory-jéle hirhedi helyiséget, mely variétének szerepelt, de egyike volt Amerika leggonoszabb helyeinek. Kévtizedekig volt találkozóhelye mindenféle gonosztevő férfiak és asszonynepeknek, amely oda csalogatta az áldozatait. Európából kivándorlóktól, akik az utjálában új egzisztenciát kerestek, messze földről hazatért matrózoktól, ott szedték el a pénzt, s egy-egy gyilkosásgtól sem riadtak vissza a gazemberek, mert Mac Glory mindent elűrt, a zsákmányból az országlánszt ő vágta szembre, s a rendőrségnek is ő tömte be a száját. Byrnes, alatt megszünt ez a gazdálkodás. Mac Glory is fegyházban halt meg. De Byrnes nemcsak közönséges gazembereket tett

hívásra, nem riadt vissza attól sem, hogy Newyork főbb városatyjait becsukassa, amikor kezében volt ellenük a bizonyíték, hogy megvesztegették magukat, egy magántársulattól, amely a Broadwayn, Newyork első kereskedelmi vonalán létesítendő közúti vasút érdekében nyerte meg őket. Byrnes, aki most már nyugalomban él, egész iskolát csinált. Leghíresebb tanítványai: Heidelberg, Reilly, Mac Mahon, Ferrari és Mac Manns. Ezek az ő szellemében és vezetésével alatt néhány szép dolgot műveltek.

Ásatások Pompejiben.

A Rómában lévő német császári arkeológiai intézet kiadványában Mau neves pompeji kutató beszámoló a Pompejiben a legutóbbi esztendőben kiásott magánházakról. Ezek az ásatások különösen jelentősek, mert betekintést engednek a régi Pompeji embereinek magánéletébe. Felásák többek között egy péknek a házát, műhelyét. A pékboltban nem találtak meg azonban a szokásos elárusító asztalt, amelyet nyilván valami hordozható faasztal pótol. Rákadtak egy dagasztó gépre és a mellett egy kőedényt találtak. Két kis kerek kalács is került napvilágra. A bolthoz csatlakozott egy szoba, amely a bolt felé ajtóval és ablakkal volt ellátva. Az ajtó később ablakká alakították át s a szobát a malmot mozgató igavonó állatok istállójának használták. A szoba északi falán még tisztán ílí lehet ismerni a fából készült jászól nyomait. Jászolt nem találtak, de egy bronzbala elkerült. A pékműhelyen kívül leírja Mau egy jómódu pompejinek a kiásott házát, aki azonban az eleganciára nem sokat adott. Az előudvar, a csarnok padlója mozaik, az egyszerű hálószoba falai mészhabarosos téglából valók. Az atrium háterében egy tágra nyitott szoba nagy, széles ablakkal, amely a második pompeji stílus szerint van díszítve. A bejárat felett valószínűleg gerenda, vagy valami rud vonult el, amelyre függőnyt alkalmaztak. A bejáratnál bal felől agyagból való lapos szénmedence állott. A déli oldalon, az oszlopcsarnok keleti végében a konyha volt elhelyezve. A vizet agyagcsövezetékkel a föld alatt egy agyagfedővel behorított négyszögletes gödörbe vezették, amelyből szűrve egy viztartóba folyt. A konyhában jobbra van a tűzhely s alatta a tűzészre való tőrség. A konyhában egy ovalis alakú bronz kalácsformát találtak. A házi istenek számára való fiúlkében és körüllette sárga alapon durva festések láthatók. A fiúke mellett megtalálták az isteneket. Az atriumban bal felől léposó volt két felső terembe. Nagyon sok mindenféle holmit találtak ebben a házban, nyilván a menekülésre való készülődés közben hordták össze. Sok tárgyat azért csak a léposon helyeztek el, köztük agyagedényeket, egy kis agyagoltárt, egy nagy üvegágyú, három vasból való konyhakést, egy bronz-csengőt és így tovább. A hálókamrába négyen menekültek, három felnőtt és egy kis gyermek. Megtalálták a csontvázait s mellettük sok házieszköz is volt felhalmozva, azokat bizonyára magukkal akarták vinni. Volt ott két bronzserpenyő, egy vasból való konyha-háromláb, egy osonból készült kanál, melynek nyele díszítőben végződik és egy kis csontedény, amelynek külső oldalán domborműben egy tengeri nyulacska és egy pajzsval ísilegyverkezett lebegő Amor van kifaragva. Ujjában Pompeji VII. kerületében érdekes leletekre bukkantak. Egy kincs került napvilágra, amely két szép kigyőjeles arany-karpereccel (egy-egy háromszázhatvan gramm), néhány drágakövekkel ékített tiszta arany gyűrűből és több arany- és ezüstéremből áll. Az érmek között nevezetes egy Nero- és egy Diocletianus-korabeli. Ez a fontos lelet aig egy méteres mélységben hevert.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A konverzió. A konverzionális művelet különböző alairási helyén kicserélésre bejelentett 4 1/2%-os kötvényeknek az új 4%-os ideiglenes kötvényekkel való kicserélése a legközelebbi napokban megkezdődik és ugyanakkor felmondják a konvertálásra be nem jelentett 4 1/2%-os kötvényeket.

Borjuvásár. 1902. évi május hó 13-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtársaságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borju 1625 dar, leölt borju — db, bécsi borju — db., nővendékmárha 56 darab, bárány élő 60 darab, leölt bárány — darab. Arjegyzések. — Leböldi élő borju I. rendű 74—78 f.-ig, kivétel 90. II. rendű élő borjukért 60—72 f.-ig, I. kilonkint, leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-ig, I. kilonkint, I. r. — f.-ig, kivét. I. kilonkint levonas nélkül. Rugott borjukért — f.-ig. Növendék marha — f.-ig, I. r. 46—67 f.-ig, középmínőségű 40—44 f.-ig, alárendelt — f.-ig, I. kilonkint. Bárány élő 6.—, k., leölt bárány —, k. kivétel 5.— f.-ig, I. kilonkint. — Irányzat csendes, az árak változatlanok.

Kősvágóhídi sertésvásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet 138 darab. Erkezett 579 darab. Összesen 712 darab. Eladott 634 darab. Maradt 78 darab. Mai árak: Öreg nehéz: 72.— korona. Fialat zsír-sértés nehéz: 80—84 korona. Közép 80—86 korona. Könnyű sertés 65—82 korona. Malac 68—76 korona 100 kilogrammonként élőszulban, minden levonas nélkül. A vásár élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárosmokban ma megtartott sertésvásárra bejelentett tek 12402 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 4765 darab fiatal sertést, 7077 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 11842 darabot. Jegyzések: kgként élő szulban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 102—104 fillér, kivételesen — filléren, középmínőségű sertés 92—100 fillér, könnyű sertés 84—90 fillér, fiatal sertés — fillér, süldő 80—96 fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, május 13.

Ugy a kínálat, mint a kereslet gyöngye volt ma és a tendencia ennél fogva bágyadian vette ílí a változatlán árak mellett forgalomba került 12.000 méter-mása búzát. A többi gabonaműek szintén keveset változtak.

Eladott:

- Buza, Tiszavideki: 600 mm. 79-6 k. 9 K. 25 f., 1150 mm. 78-8 k. 9 K. 12 1/2 f., 300 mm. 77 k. 9 K. 10 f., 250 mm. 77 k. 9 K. 02 f.
- Festmegyevidéki: 1700 mm. 77 k. 9 K. 05 f.
- Kartai: 1600 mm. 78-5 k. 9 K. 20 f.
- Bácskai: 750 mm. 74-5 k. 9 K. 20 f., 750 mm. 77-5 k. 9 K. 20 f., 300 mm. 78-6 k. 9 K. 20 f.
- Bánási: 1500 mm. 74-5 k. 8 K. 50 f.
- Baktárú: 1000 mm. 76-5 k. 8 K. 85 f.
- Mind három hónapra.
Rozs: 150 mm. 7 K. 25 f.
Zab: 250 mm. 7 K. 50 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 150 mm. 7 K. 25 f.

Középmínőségű mellett.

A közsára hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint középmínőségű 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

Table with columns: Buza, Kiló, K.-tól, K.-ig, Kiló, Kilogramm ára. Rows include Tiszavideki, Festmegyei, Bácskai, Bánási, Baktárú.

Table with columns: Egyéb gabonaműek, Kiló, K.-tól, K.-ig, Kiló, Kilogramm ára. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőszület folyamán a következő kötések

Table with columns: Kötések, Állapotok. Rows include Májusi buza 1902., Októberi buza 1902., Októberi rozs 1902., Októberi zab, Májusi tengeri 1902., Juliusi tengeri 1902., Augusztusi repce 1902.

Dél egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsden:

Table with columns: Állapotok, Ár. Rows include Májusi buza 1902., Októberi buza 1902., Októberi rozs 1902., Októberi zab 1902., Májusi tengeri 1902., Juliusi tengeri 1902., Augusztusi repce 1902.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with columns: Állapotok, Ár. Rows include Buza májusra 1902., Buza októberre 1902., Októberi rozs 1902., Októberi zab 1902., Májusi tengeri 1902., Juliusi tengeri 1902., Augusztusi repce 1902.

A budapesti értéktözsde.

Az értéktözsden östözöden hiányában az ízlet ismét a minimumra redukálódott. Az irányzat csekély ingadozások mellett mindvégig tartott maradt.

Előtözsde. Koronajáradék 97.70 százelet. Osztrák hitelrészvény 671.75—670.75. Magyar Hitelrészvény

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1902. május hó 14-én.

Borura derü.

Zenés bájjáték 1 felv. Zenéjét szerzette Selby B. L. Szövegét írta Ross A. és Boach W. Fordította és átdolgozta Pásztor Árpád.

Utána:

Jancsi és Juliska.

Mese 3 képpben. Szövegét írta: Wette Adelaide. Fordította Ábrányi Emil. Zenéjét írta Humperdinck.

Személyek:

Andris Mányai A vasorru bába Bertis
Panna Rötter Altató bácsi Wlassák
Jancsi Várady M. Harmat bácsi Palóczyné
Juliska Payer

Végül:

A babatündér.

Látványos ballet 1 felvonásban.
Kezdeté 6 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. május hó 14-én.

Rang és mód.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Szigeti József.

Személyek:

Bannai Gábor Gál Auenburg Ujházy
Clarisse Maróthy Eltei Nádai
Irina Török I. Tauer Hetényi
Bannai Gerő Szacsavay Weber Latabár
Erzsébet Sz. Prielle K. Kleln Abonyi
Sándor Minalyi Szobaleány Keczeri I.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. május hó 14-én.

A szevillai fodrász.

Böhözatos operett 3 felvonásban. Irta Bálint Dezső. Zenéjét szerz. D'Amant Leo.

Személyek:

Colineau Sziklai Tüzoitő Mátrai
Henri tte Fedák Leopold Boross
André Rábhonyi Klári Tomesányi
A grófnő Margó Godin Giróth
Banami Selli Juliette Almási I.
A prefet Iványi Ujságró Almásy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. május hó 14-én.

Az őrnagy ur.

Böhözát 3 felvonásban. Irta: Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron Fenyvesi Michu Győző
Labourdette Hegedüs Dingois Vendrei
Fréville Tanay Maloizel Szerényi
Champeaux Góth Paulette Varsányi
Moulard Tapolczai Héloise Nikó
Lardinet Rónaszéki Dingoisné Lenkei

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. május hó 14-én.

Pálmay Ilka asszony vendégfellelével.

Az izé.

Operett 3 felv. Irta Leon Viktor és Stein V. Zenéjét szerz. Weinberger Károly. Fordította Dr. Márton Miksa és Heltai Jenő.

Személyek:

Taponet Kovács M. Babarol Németh
Taponetné Siposné Vaucresson Szerdahelyi
Gabriella Pálmay Saturnin Tollagi
Felicien Raskó Cascairett Toji M.
Aristid Szirmai Denise Harmath

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. május hó 14-én.

Miss Isadora Duncan

ókori görög és klasszikus táncal.
Kezdeté 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1902. május hó 14-én.

Quasimodo

a notre-dame-i templom harangozója.
Népies dráma énekkel 5 felvonásban.
Kezdeté 7 óraker.

Napernyők

elegáns és finom kivitelben, jutányos gyári árral

Kertész Jenő és Társa ernyőkészítőknél.

Budapest, Kossuth Lajos-utca 15., Ujvilág-utcaval szemben.

Specialisták arany és ezüsttel montirozott angol urias és női ernyőben
Egy eleg. fek. Gioriaselyem ernyő pák. kőnyelű női átlv. — 5 K.
Egy aranydíszú Gerdonet sely. 7
Egy ugyanilyen Lyon selyem 10
Egy fehér, piros v. sötétkék 5
Egy ugyanilyen legdon. — 7
Egy világ. dísz. Chino. — 7
Csipke ernyők legdn. kivitelben.
Fehérek 5 koronától — 25 K.-ig
Feketéek 10 — 30

Gyermekernyők
fehér, kék és piros selyemből
szám 1 2 3
korona 2.— 3.— 4.—

JAVITÁSOK és átlások jutányos árral.
Nagyban bizonyos áron gyártnak.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

!!! Szenczielés !!!

Trio Barovsky

páratlan mulatványai, továbbá

Luna asszony

Milla Barry, Mariot stb. fellépéivel.

Tarka Szinpad és sok különlegesség.

A kávéház téllkertjében reggel 5 óráig Városi Elek cigányzenekar hangversenye.

Priessnitzthal, Mödlingben, Bécs mellett.

Specialis gyógyintézet gyengeségi állapotok: ideggyengeség, mellgyengeség, altestgyengeség, lábak gyengesége ellen. Kitérő gyögyeredmények. — Prospektusok ingyen.
Dr. WEISS JÓZSEF.

Töf-Töf.

Igy hívják az önmozgó kocsit, az autómobil, mely mostanában nagy kedveltségnek örvend. Már a postások is használják, a kiknek nagy könnyebbség, hogy autómobilon szállíthatják a sok postaküldeményt, a mely összegyűlt a levelezésükben; különösen azóta, mióta a nagy közönség páratlan szerencsége folytán ezer és ezer száma küldi a Hecht Bankhához az osztálysorsjegyeket, melyek miután ott nyerték a legtöbb főnyereményt, főnyereménnyel kecsegtetik. Vásároljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht Bankháznál, Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32. Huzás május 22. és 23. Sorsjegy árak: Egész 12.— kor., fél 6.— kor., negyed 3.— kor., nyolcad 1 kor. 56 fill.

Gaedicke szerencseregységtűjtődéje

kimutathatólag

a legtöbb nyereményt fizette ki.

A május 22. és 23-iki húzáshoz ajánl osztálysorsjegyeket

egész fél negyed nyolcadú 12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért

az összeg beklüldése, esetleg utánvétell mellett

GAEDICKE A.

Budapest,

Kossuth Lajos-utca

11.

Vigyázz! Saroküzlet!

Tulhalmozott raktár miatt eredeti gyári áron tehát potom olcsó kiárusításához jut 2000 tea- és kávé-

1000 darab

Porcellán étkezőkészlet

komplett 6 személyre, dusan aranyozott és remek festésű

Étkezőkészlet	5.95	Teakészlet finom	3.70
Étkező, modern	7.25	Teakészlet roccco	4.70
Étkező, roccco	8.50	Kávékészlet	3.50
Étkező, renaissance	10.50	Kávékészlet roccco	4.75
		Mocca, platinával	4.50
		Mosdó service	4.75
		Véselt üveg service	7.50

Étkező 12 személyre 25, 30 és 35 frt.

Ortner Rezső és Társa

porcellán fest. gyár raktára

Teréz-körút 32. saroküzlet.

Videki rendelésnél kérjük a vasatállomást.

Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)

Az intézetben gyógykezelés alá vétetnek különféle ideg- és gerincbajok általanság, az adódás, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhosága, ideges szívbetegségek stb. — Alkalmazásban levő gyógyeszközök: A tudományos vizsgyógymódot összes eljárásain kívül, szénasavas fürők (musculi eljárási, szívbetegség számára), fény-fürők (olhizásoknál és csuszos bántalmaknál), az elektroizozás minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsa (orvosilag vagy vibrációs alakban, Prospektus kivanatra.

Bérmálás alkalmából

a t. szülők és gyámok figyelmébe ajánlom e célra készített

fiu- és leányruha

különlegességeimet.

Neumann M. IV., Muzeum-körút 1. sz.

Most jelent meg!

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában (Budapesten, VII., Kerepesi-ut 54.) most jelent meg:

Curiai határozatok

kereskedelmi-, váltó- és csődügyekben az 1901. évben.

..... Összeállította

GRECSÁK KÁROLY,

a magy. királyi Curia kereskedelmi- váltó- és csődhatóságának tagja.

IV. kötet.

Ára 6 korona.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulatánál Budapesten, VII. ker., Kerepesi-ut 54. és minden könyvkereskedésben.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Fővárosi Nyári színház
Csütörtök	Az álarcos bál	Fernando	Az őrnagy ur	Az izé	Szevillai fodrász	A cor nevillei harango
Péntek	Nincs előadás	Fernando	Az őrnagy ur	A régi szerető	Szevillai fodrász	A kertészleány
Szombat	A nürnbergi mester dalnokok	Constantin abbé	Az őrnagy ur	A régi szerető	Szevillai fodrász	Boccaccio
d. u. Vasárnap este	—	Embor tragédiája	Az őrnagy ur	Lili	—	Csókón szerzett vőlegény
	Hoffmann meséi	—	Az őrnagy ur	A régi szerető	Szevillai fodrász	Boccaccio

Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa

Magyarország legnagyobb osztály-sorsjáték detail-üzlete.

Osztálysorsjáték-osztályok: főület: Budapest, VI., **Teréz-körut 46/c.**, a nyugati pályaudvar közelében. Telefon: 24—27.

fiókja: **Váci-körut 4.**, a Deák-tér közelében. Telefon: 11—58.

második fiókja: **IV., Múzeum-körut 11.**, a politeknikával szemben. Telefon 20—67.

harmadik fiókja: **VII., Erzsébet-körut 54.** szám, a Royal-szállóval szemben. Telefon 674.

negyedik fiókja: **Kerepesi-ut 32.**, a Rókus-kórházzal szemben.

elvből csakis igazságnak megfelelő értesítéseket adnak, igaztalan burkolt adatok teljesen ki vannak zárva.

rövid idő alatt 7 millió korona nyere-ményi fizetést ki vesznek. A sok nagy nyereményt egyenként térszerű miatt lehetetlen felsorolni.

elvből és sorsjegyvásárlói érdekében sem nyilvánosan, sem magánútán nem adják senkinek sem tudomására a nyerő nevét és lakohelyét, tehát e cégnél bármikor indíkszerű ki van zárva.

vevőt igen jól szolgálja ki. Hálanyilatkozatok nagy számban állanak rendelkezésre.

a megbízásokat pontosan és diszkrét módon teljesíti és az osztálysorsjegyeket a tervezetben megállapított árban árusítja.

közvetítők nélkül közvetlenül küldi a sorsjegyeket, ennél fogva abban a helyzetben van, hogy nagyrabesült vevőnek minden lehető előnyt biztosít.

minél előbbi megrendelést kérnek az I. osztály huzásához, mely május hó 23-én és 23-án lesz.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

- 1 eredeti sorsjegy kor. 1.50
- 1 " " " 3.—
- 1 " " " 6.—
- 1 " " " 12.—

A befizetés postautalványon küldendő vagy utánvéttel küldjük a sorsjegyeket.

Török A. és Társa
bankháza, Budapest
Osztálysorsjegy-osztályok:
Teréz-körut 46/c. V., Váci-körut 4.
Múzeum-körut II. Erzsébet-körut 54.
Kerepesi-ut 32. szám.

LUSER L.-féle TURISTA-TAPASZ

Hírhíres és gyorsan ható szor-
 gyász, szemérem és a
 talp, valamint a sarok
 bőrkeményedését, to-
 vábbá mindenemű
 bőrszarusodását
 ellen. A hatást
 jóvalis val-
 laltatik.

Központi
 szék. raktár
SCHWENK L.,
 győztes, MFINGLOND-BÉCS.

Csak akkor
 valódi, ha minden hasz-
 nálati utasítás és minden tapasz
 a mellesző végjelgyel és aláírással
 el van látva, azért is erre ügyelni
 kell. 1 doboz ára 1.20 kor. vidékre 1.50
 kor. előzetes beiktatása mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. és
 Andrássy-ut 29.

A nekünk bemutatott számlának megváltó, hitelen
 kézzelírt folyóirat ezen nevezésű alá írtakkal
 rendelő-intézet a legelőlegben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
 az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-
 bajait, az egyrészt fertőző, másrészt a bajokat
 utókövetkezményeit, nőknél fehérhólyást, bármenny-
 nyire idülték is, valamint mindazon női betegsége-
 ket, melyeknek a magtalanág egyik főokozója és
 hórbetegségeket gyógyító új gyógy mód szerint, his-
 tocs sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és süllés-udvar, volt
 oszár. kir. orv. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 6 óráig,
 este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választok és
 gyógyszerre is gondoskodva leszek.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzője: **Dr. GARAI ANTAL**-
 nál megrendelhető **NEPESZERŰ UTMUTATÓ** (már a
 15-ik kiadásban megjelent) a női betegségek és ezek
 összesen gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 3 fr 60
 kr., most csak 30 kr. A könyv jól beismert, les-
 ciklívá, 1 fr beiktatása mellett bérmentve vagy 90 kr.
 utánvétel mellett.

Butor

csak jó minőségű.
 Hálósoba, kredenc, arzeny-
 divány, asztal, szék, íróasztal,
 könyvszekrény, uri fotelek,
 otomán, szalonberendezés, tük-
 rök, egy egyenként is, nagyon
 olcsón, átadás nyagban és
 kicsinyben. Vidékre gondosan
 csomagolva, biztosítva. Csak
 VI. Teréz-körut 40. szám
 Steinberger Hans
 butoriparosnál

TÓTH KÁLMÁN

**** Összes ****

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költségű díszes új
 kiadás. Életrajzi bevezet-
 zéssel ellátta:

ENDRŐDI SÁNDOR.
 Két remek díszkötésű új
 kiadás, nagy 8° alak, a költés
 dombornyomású arcké-
 pével.

Rendkívül 200
 alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.
 Megrendelhető
Sampel Róbert-féle
 (Wodianer F. és Fiai)
 Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
 Budapest, VI., Andrássy-út 21

**Mint Budapest legjobb, leg-
 tartósabb és lelegegansabb
 lábbelijének készítőjéknél alábbi gyár-
 céget ajánljuk, tessék meggyőződni erről
 s az eredményről minket értesíteni, miután
 nagy fogadásról van szó.**

Nőknek:

Fekete v. barna bőrből, fűzés	frt 3.—
Fekete v. barna bőrből, gombos	3.30
Fekete v. barna legfin. box, Derby	3.50
Lakk, koztyú- v. chovreux-bőrből, fűzés	3.00
Fekete v. sárga, fűzés	2.—
Lasling, ugos 2.60. Lasling, rogata	2.—
Fekete v. barna ház-cipő szegelt talppal	1.20

Uraknak:

Borjubőr, cugos, egy daraból	frt 3.—
Borjubőr, beset, elegáns	3.20
Koztyúbőr, chovreux v. lakk	3.50
Fekete v. sárga, fűzés	3.30
Pincércipő, fekete v. barna bőrből, elől cugos	1.30

Több 100 árú árjegyzékem ingyen és bérmentve
 küldöm. Nem tessék kívánatára kieserélem. Vidéki
 rendelésnél elegendő a láb harisnyában egy papir-
 lapon körülrészelt.

Agulár Dávid BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körut 6/N.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható
 számos éven át szerzett gazdag kórházi ta-
 pasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

V. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrövidebb idő alatt biztos sikerrel
 fertőzést és nőknél: hügyecsőfolyást, hólyagbajokat,
 bujakeros sebeket, syphilist, ennek következményeit,
 makkos bőrbajokat és az önfertőzésből támadó
 idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férful gyengeségnél (impo-
 tentia) egy fiatal, mint öregbekt egyéneknél.
 Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-
 szerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.
 (Dohány-utca sarok, I. emelet.)
 Bejárát a lépcsőnél. Külön váróteremek
 Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

3 forint

Egy divatos öltö-
 ny, szürkealap
 fehér csikkal
16., 14 és 12 frt
 Egy mosóöltöny
5 frt
 Egy lüsterka-
 bát **2.50 frt**
 Egy lüsteröltö-
 ny **9 frt**
 Egy fu térdnad-
 rág **75 kr.**
 Egy gyermek
 mosó costüme
 szintartó és jó
 mosható **1.50 frt**
 Egy lüster cos-
 tüme két és
 szürke színben
5 frt

„Darányi“
 „Darányi“ vászon, házi, lovagló- és
 vadász kabát **3 frt**

The English Clothing Company
KOCH TESTVÉREK
 Budapest legnagyobb férfi- és
 gyermekruha-árúház
KÁROLY-KÖRUT 26.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyó-
 gyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórúházi és magán-
 gyógykezelési tapasztalataimál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZAR J.

egyetem. orvosudvar
 9747-ik férőhelyű és nőknél foglalkozást szava-
 rúli nélkül mindenemű bármily régi kóráit

Nemi betegségeket
 ugymint hügyecsőfolyást, hólyag- és vizeleti
 bajokat, bujakeros sebeket, syphilist,
 önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakkosabb
 bőrbetegségeket és szépséghibákat,
 továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
 (impotentia)

meglepő biztos eredményt gyorsan a legújabb
 módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
 Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.
 Külön váróterem. Külön be- és kijárak.
 Levelekre rögtön válasz.

MINDENKI INGYEN KAPJA

ha címét velem közli, világhírű találmányomat,
„GUZI-KENŐCSÖT“
 melylyel, ha a cipő felelő bérét bekeni, a vizes és fűzős cipővel váltik és
 a bőr repedése ki van zárva.

Minden nálam vásárolt cipőért 1 évi írásbeli jótállást vállalok,
 ha guzi-kenőccsel, melyet ingyen adok, bekeni, elszakadása
 esetén INGYEN MEGCSINÁLOM.

Minden rendelő 1 tégely guzi-kenőcsöt, mely 6 hónapra elegendő
 és egy pár elegáns cipő-sámfát kap ingyen, mely szintén hoz-
 zájárul ahhoz, hogy a cipő az egy évet kibírja, miután, ha a cipő
 nedves állapotban levetjük a bőr összeráncosodását kizárja.
 Minden magyar ember tartja kötelességének egy igaz magyar
 gyárat pártfogolni és emeng próbarendelésével megfizetni.
 Vidékre minden csomagot portamentesen küldök a csupán
 30 kor számítok föl. Mértéknek elegendő, ha harisnyában
 egy papirlapra állva, a lábtalp körvonalát lerajzolja.

Nem megfelelőit kieszerelék vagy a pénz minden levonás nélkül visszadom.
 Kérje 100 oldalas képes árjegyzékem, melyet a guzi-kenőcs-mintával együtt ingyen
 és bérmentve küldök.

Férfi sima vixcipő, erős	3.—	Női zergebőr fűzés vagy cugos elegáns	3.—
Vix betétes cipő	3.20	Barna bagaria fűzés cipő	3.—
Elegáns gavallér vix fűzés	3.20	Legfinomabb zergebőrű gombos cipő	3.40
Gavallér barna fűzés cipő, divatos barna bagariából	3.50	Párisi divat, feltűző elegáns, box-calv bőrű fűzés	
Szalón-lakk elegáns, fűzés vagy cugos	4.—	vagy gombos cipő	3.80
Párisi divat, feltűző elegáns, box calv fűzés cipő	4.—	Félcipő, fekete vagy barna borjubőrű, elegáns	2.40
Fűzés cipő, amerikai box-bőrből, elegáns	3.50	Szalón-lakk, fűzés vagy gombos, elegáns kivitel	3.50
Tiszti sima cipő, legfin. vix vagy szalón-lakkból eleg.	4.—	Szalón-lakk, kivágott cipő, keresztcsontos, elegáns	2.20

AGULÁR IGNÁC
 BUDAPEST,
 Deák-tér 6.

